

PLATONOS

DE REPUBLICA

Liber VII & VIII

7

514A

μετὰ ταῦτα δὴ, εἶπον, ἀπείκασον τοιούτῳ πάθει
τὴν ἡμετέραν φύσιν παιδείας τε πέρι καὶ ἀπαιδευσίας.
ἰδὲ γὰρ ἀνθρώπους οἷον ἐν καταγείῳ οἰκήσει
σπηλαιώδει, ἀναπεπταμένην πρὸς τὸ φῶς τὴν εἴσοδον
ἐχούσῃ μακρὰν παρὰ πᾶν τὸ σπήλαιον, ἐν ταύτῃ ἐκ

514B παίδων ὄντας ἐν δεσμοῖς καὶ τὰ σκέλη καὶ τοὺς
 αὐχένους, ὥστε μένειν τε αὐτοὺς εἰς τε τὸ πρόσθεν
 μόνον ὁρᾶν, κύκλω δὲ τὰς κεφαλὰς ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ
 ἀδυνάτους περιάγειν, φῶς δὲ αὐτοῖς πυρὸς ἄνωθεν καὶ
 πόρρῳθεν καόμενον ὀπίσθεν αὐτῶν, μεταξὺ δὲ τοῦ
 πυρὸς καὶ τῶν δεσμωτῶν ἐπάνω ὁδόν, παρ' ἣν ἰδὲ
 τειχίον παρωκοδομημένον, ὥσπερ τοῖς θαυματοποιοῖς
 πρὸ τῶν ἀνθρώπων πρόκειται τὰ παραφράγματα, ὑπὲρ
 ὧν τὰ θαύματα δεικνύουσιν.

ὁρῶ, ἔφη.

514C ὅρα τοίνυν παρὰ τοῦτο τὸ τειχίον φέροντας
 ἀνθρώπους σκεύη τε παντοδαπὰ ὑπερέχοντα τοῦ
 515A τειχίου καὶ ἀνδριάντας καὶ ἄλλα ζῶα λίθινά τε καὶ
 ξύλινα καὶ παντοῖα εἰργασμένα, οἷον εἰκὸς τοὺς μὲν
 φθεγγομένους, τοὺς δὲ σιγῶντας τῶν παραφερόντων.

ἄτοπον, ἔφη, λέγεις εἰκόνα καὶ δεσμώτας ἀτόπους.

ὁμοίους ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ· τοὺς γὰρ τοιούτους πρῶτον
 μὲν ἑαυτῶν τε καὶ ἀλλήλων οἷει ἅν τι ἐωρακέναι

ἄλλο πλὴν τὰς σκιὰς τὰς ὑπὸ τοῦ πυρὸς εἰς τὸ
καταντικρὺ αὐτῶν τοῦ σπηλαίου προσπιπτούσας;

515B πῶς γάρ, ἔφη, εἰ ἀκινήτους γε τὰς κεφαλὰς ἔχειν
ἠναγκασμένοι εἶεν διὰ βίου;

τί δὲ τῶν παραφερομένων; οὐ ταῦτόν τοῦτο;

τί μήν;

εἰ οὖν διαλέγεσθαι οἱοί τ' εἶεν πρὸς ἀλλήλους, οὐ
ταῦτα ἡγῇ ἂν τὰ ὄντα αὐτοὺς νομίζειν ἅπερ ὀρῶεν;

ἀνάγκη.

τί δ' εἰ καὶ ἡχῶ τὸ δεσμωτήριον ἐκ τοῦ καταντικρὺ
ἔχοι; ὁπότε τις τῶν παριόντων φθέγγαιτο, οἷε ἂν
ἄλλο τι αὐτοὺς ἡγεῖσθαι τὸ φθεγγόμενον ἢ τὴν
παριοῦσαν σκιάν;

μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἔφη.

515C παντάπασι δὴ, ἦν δ' ἐγώ, οἱ τοιοῦτοι οὐκ ἂν ἄλλο
τι νομίζοιεν τὸ ἀληθὲς ἢ τὰς τῶν σκευαστῶν σκιάς.

πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη.

σκοπέει δὴ, ἣν δ' ἐγώ, αὐτῶν λύσιν τε καὶ ἴασιν
 τῶν τε δεσμῶν καὶ τῆς ἀφροσύνης, οἷα τις ἂν εἴη, εἰ
 φύσει τοιάδε συμβαίνοι αὐτοῖς· ὁπότε τις λυθείη καὶ
 ἀναγκάζοιτο ἐξαίφνης ἀνίστασθαι τε καὶ περιάγειν τὸν
 αὐχένα καὶ βαδίζειν καὶ πρὸς τὸ φῶς ἀναβλέπειν,
 πάντα δὲ ταῦτα ποιῶν ἀλγοῖ τε καὶ διὰ τὰς
 515D μαρμαρυγὰς ἀδυνατοῖ καθορᾶν ἐκεῖνα ὧν τότε τὰς
 σκιὰς ἐώρα, τί ἂν οἶει αὐτὸν εἰπεῖν, εἴ τις αὐτῷ λέγοι
 ὅτι τότε μὲν ἐώρα φλυαρίας, νῦν δὲ μᾶλλον τι
 ἐγγυτέρω τοῦ ὄντος καὶ πρὸς μᾶλλον ὄντα
 τετραμμένος ὀρθότερον βλέπει, καὶ δὴ καὶ ἕκαστον
 τῶν παριόντων δεικνὺς αὐτῷ ἀναγκάζοι ἐρωτῶν
 ἀποκρίνεσθαι ὅτι ἔστιν; οὐκ οἶει αὐτὸν ἀπορεῖν τε ἂν
 καὶ ἡγεῖσθαι τὰ τότε ὁρώμενα ἀληθέστερα ἢ τὰ νῦν
 δεικνύμενα;

πολύ γ', ἔφη.

οὐκοῦν καὶ εἰ πρὸς αὐτὸ τὸ φῶς ἀναγκάζοι αὐτὸν
 515E βλέπειν, ἀλγεῖν τε ἂν τὰ ὄμματα καὶ φεύγειν
 ἀποστρεφόμενον πρὸς ἐκεῖνα ἃ δύναται καθορᾶν, καὶ
 νομίζειν ταῦτα τῷ ὄντι σαφέστερα τῶν δεικνυμένων;

οὕτως, ἔφη.

516A εἰ δέ, ἦν δ' ἐγώ, ἐντεῦθεν ἔλκοι τις αὐτὸν βίᾳ διὰ
τραχείας τῆς ἀναβάσεως καὶ ἀνάντους, καὶ μὴ ἀνείη
πρὶν ἐξελκύσειεν εἰς τὸ τοῦ ἡλίου φῶς, ἄρα οὐχὶ
ὀδυνᾷσθαι τε ἂν καὶ ἀγανακτεῖν ἐλκόμενον, καὶ ἐπειδὴ
πρὸς τὸ φῶς ἔλθοι, αὐγῆς ἂν ἔχοντα τὰ ὄμματα
μεστὰ ὁρᾶν οὐδ' ἂν ἐν δύνασθαι τῶν νῦν λεγομένων
ἀληθῶν;

οὐ γὰρ ἂν, ἔφη, ἐξαίφνης γε.

516B συνηθείας δὴ οἶμαι δέοιτ' ἂν, εἰ μέλλοι τὰ ἄνω
ὄψεσθαι. καὶ πρῶτον μὲν τὰς σκιὰς ἂν ῥᾶστα
καθορῶ, καὶ μετὰ τοῦτο ἐν τοῖς ὕδασι τὰ τε τῶν
ἀνθρώπων καὶ τὰ τῶν ἄλλων εἶδωλα, ὕστερον δὲ
αὐτά· ἐκ δὲ τούτων τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ αὐτὸν τὸν
οὐρανὸν νύκτωρ ἂν ῥᾶον θεάσαιτο, προσβλέπων τὸ
τῶν ἄστρων τε καὶ σελήνης φῶς, ἢ μεθ' ἡμέραν τὸν
ἥλιόν τε καὶ τὸ τοῦ ἡλίου.

πῶς δ' οὐ;

τελευταῖον δὴ οἶμαι τὸν ἥλιον, οὐκ ἐν ὕδασιν οὐδ' ἐν ἀλλοτρίᾳ ἔδρα φαντάσματα αὐτοῦ, ἀλλ' αὐτὸν καθ' αὐτὸν ἐν τῇ αὐτοῦ χώρᾳ δύναιτ' ἂν κατιδεῖν καὶ θεάσασθαι οἷός ἐστιν.

ἀναγκαῖον, ἔφη.

καὶ μετὰ ταῦτ' ἂν ἤδη συλλογίζοιτο περὶ αὐτοῦ ὅτι οὗτος ὁ τάς τε ὥρας παρέχων καὶ ἐνιαυτοὺς καὶ πάντα ἐπιτροπεύων τὰ ἐν τῷ ὁρωμένῳ τόπῳ, καὶ ἐκείνων ὧν σφεῖς ἐώρων τρόπον τινὰ πάντων αἴτιος.

δῆλον, ἔφη, ὅτι ἐπὶ ταῦτα ἂν μετ' ἐκεῖνα ἔλθοι.

τί οὖν; ἀναμιμνησκόμενον αὐτὸν τῆς πρώτης οἰκήσεως καὶ τῆς ἐκεῖ σοφίας καὶ τῶν τότε συνδεσμωτῶν οὐκ ἂν οἶει αὐτὸν μὲν εὐδαιμονίζειν τῆς μεταβολῆς, τοὺς δὲ ἐλεεῖν;

καὶ μάλα.

τιμαὶ δὲ καὶ ἔπαινοι εἴ τινες αὐτοῖς ᾗσαν τότε παρ' ἀλλήλων καὶ γέρα τῷ ὀξύτατα καθορῶντι τὰ παριόντα, καὶ μνημονεύοντι μάλιστα ὅσα τε πρότερα

516D

αὐτῶν καὶ ὕστερα εἰώθει καὶ ἅμα πορεύεσθαι, καὶ ἐκ
 τούτων δὴ δυνατώτατα ἀπομαντευομένῳ τὸ μέλλον
 ἤξειν, δοκεῖς ἂν αὐτὸν ἐπιθυμητικῶς αὐτῶν ἔχειν καὶ
 ζηλοῦν τοὺς παρ' ἐκείνοις τιμωμένους τε καὶ
 ἐνδυναστεύοντας, ἢ τὸ τοῦ Ὀμήρου ἂν πεπονθέναι καὶ
 σφόδρα βούλεσθαι «ἐπάρουρον ἐόντα θητευέμεν ἄλλῳ
 ἀνδρὶ παρ' ἀκλήρῳ» καὶ ὅτιοῦν ἂν πεπονθέναι μᾶλλον
 ἢ 'κεῖνά τε δοξάζειν καὶ ἐκείνως ζῆν;

516E

οὕτως, ἔφη, ἔγωγε οἶμαι, πᾶν μᾶλλον πεπονθέναι
 ἂν δέξασθαι ἢ ζῆν ἐκείνως.

καὶ τόδε δὴ ἐννόησον, ἦν δ' ἐγώ. εἰ πάλιν ὁ
 τοιοῦτος καταβὰς εἰς τὸν αὐτὸν θᾶκον καθίζοιτο, ἄρ'
 οὐ σκότους ἂν ἀνάπλεως σχοίη τοὺς ὀφθαλμούς,
 ἐξαίφνης ἤκων ἐκ τοῦ ἡλίου;

καὶ μάλα γ', ἔφη.

517A

τὰς δὲ δὴ σκιὰς ἐκείνας πάλιν εἰ δέοι αὐτὸν
 γνωματεύοντα διαμιλλᾶσθαι τοῖς ἀεὶ δεσμώταις
 ἐκείνοις, ἐν ᾧ ἀμβλυώττει, πρὶν καταστῆναι τὰ
 ὄμματα, οὗτος δ' ὁ χρόνος μὴ πάνυ ὀλίγος εἴη τῆς

συνηθείας, ἄρ' οὐ γέλωτ' ἂν παράσχοι, καὶ λέγοιτο ἂν περὶ αὐτοῦ ὡς ἀναβὰς ἄνω διεφθαρμένος ἤκει τὰ ὄμματα, καὶ ὅτι οὐκ ἄξιον οὐδὲ πειρᾶσθαι ἄνω ἵέναι; καὶ τὸν ἐπιχειροῦντα λύειν τε καὶ ἀνάγειν, εἴ πως ἐν ταῖς χερσὶ δύναιντο λαβεῖν καὶ ἀποκτείνειν, ἀποκτεινύναι ἄν;

σφόδρα γ', ἔφη.

ταύτην τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, τὴν εἰκόνα, ὦ φίλε Γλαύκων, προσαπτέον ἅπασαν τοῖς ἔμπροσθεν λεγομένοις, τὴν μὲν δι' ὄψεως φαινομένην ἔδραν τῇ τοῦ δεσμωτηρίου οἰκῇσει ἀφομοιοῦντα, τὸ δὲ τοῦ πυρὸς ἐν αὐτῇ φῶς τῇ τοῦ ἡλίου δυνάμει· τὴν δὲ ἄνω ἀνάβασιν καὶ θέαν τῶν ἄνω τὴν εἰς τὸν νοητὸν τόπον τῆς ψυχῆς ἀνοδὸν τιθεῖς οὐχ ἁμαρτήσῃ τῆς γ' ἐμῆς ἐλπίδος, ἐπειδὴ ταύτης ἐπιθυμεῖς ἀκούειν. θεὸς δέ που οἶδεν εἰ ἀληθῆς οὔσα τυγχάνει. τὰ δ' οὖν ἐμοὶ φαινόμενα οὕτω φαίνεται, ἐν τῷ γνωστῷ τελευταία ἢ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα καὶ μόγισ ὁρᾶσθαι, ὁφθεῖσα δὲ συλλογιστέα εἶναι ὡς ἄρα πᾶσι πάντων αὕτη ὁρᾶσθαι τε καὶ καλῶν αἰτία, ἔν τε ὁρατῷ φῶς καὶ τὸν τούτου

517B

517C

κύριον τεκοῦσα, ἔν τε νοητῷ αὐτῇ κυρία ἀλήθειαν καὶ νοῦν παρασχομένη, καὶ ὅτι δεῖ ταύτην ἰδεῖν τὸν μέλλοντα ἐμφρόνως πράξειν ἢ ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ.

συνοίομαι, ἔφη, καὶ ἐγώ, ὃν γε δὴ τρόπον δύναμαι.

ἴθι τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τόδε συνοιήθητι καὶ μὴ θαυμάσης ὅτι οἱ ἐνταῦθα ἐλθόντες οὐκ ἐθέλουσιν τὰ τῶν ἀνθρώπων πράττειν, ἀλλ' ἄνω ἀεὶ ἐπείγονται αὐτῶν αἱ ψυχαὶ διατρίβειν· εἰκὸς γάρ που οὕτως, εἶπερ αὖ κατὰ τὴν προειρημένην εἰκόνα τοῦτ' ἔχει.

εἰκὸς μέντοι, ἔφη.

τί δέ; τόδε οἶει τι θαυμαστόν, εἰ ἀπὸ θείων, ἦν δ' ἐγώ, θεωριῶν ἐπὶ τὰ ἀνθρώπειά τις ἐλθὼν κακὰ ἀσχημονεῖ τε καὶ φαίνεται σφόδρα γελοῖος ἔτι ἀμβλυώττων καὶ πρὶν ἱκανῶς συνήθης γενέσθαι τῷ παρόντι σκότῳ ἀναγκαζόμενος ἐν δικαστηρίοις ἢ ἄλλοθί που ἀγωνίζεσθαι περὶ τῶν τοῦ δικαίου σκιῶν ἢ ἀγαλμάτων ὧν αἱ σκιαί, καὶ διαμιλλᾶσθαι περὶ τούτου, ὅπῃ ποτὲ ὑπολαμβάνεται ταῦτα ὑπὸ τῶν αὐτὴν δικαιοσύνην μὴ πώποτε ἰδόντων;

οὐδ' ὁπωστιοῦν θαυμαστόν, ἔφη.

518A

ἀλλ' εἰ νοῦν γε ἔχοι τις, ἦν δ' ἐγώ, μεμνητ' ἂν ὅτι διτταὶ καὶ ἀπὸ διττῶν γίνονται ἐπιταράξεις ὄμμασιν, ἔκ τε φωτὸς εἰς σκότος μεθισταμένων καὶ ἐκ σκότους εἰς φῶς. ταῦτ' αὖτα νομίσας γίνεσθαι καὶ περὶ ψυχὴν, ὁπότε ἴδοι θορυβουμένην τινὰ καὶ ἀδυνατοῦσάν τι καθορᾶν, οὐκ ἂν ἀλογίστως γελῶ, ἀλλ' ἐπισκοποῖ ἂν πρότερον ἐκ φανοτέρου βίου ἤκουσα ὑπὸ ἀηθείας ἐσκότῳται, ἢ ἐξ ἀμαθίας πλείονος εἰς φανότερον ἰοῦσα ὑπὸ λαμπροτέρου μαρμαρυγῆς ἐμπέπλησται, καὶ οὕτω δὴ τὴν μὲν εὐδαιμονίσειεν ἂν τοῦ πάθους τε καὶ βίου, τὴν δὲ ἐλεήσειεν, καὶ εἰ γελαῖν ἐπ' αὐτῇ βούλοιτο, ἦττον ἂν καταγέλαστος ὁ γέλως αὐτῷ εἴη ἢ ὁ ἐπὶ τῇ ἄνωθεν ἐκ φωτὸς ἡκούση.

518B

καὶ μάλα, ἔφη, μετρίως λέγεις.

δεῖ δὴ, εἶπον, ἡμᾶς τοιόνδε νομίσαι περὶ αὐτῶν, εἰ ταῦτ' ἀληθῆ· τὴν παιδείαν οὐχ οἷον τινὲς ἐπαγγελλόμενοί φασιν εἶναι τοιαύτην καὶ εἶναι. φασὶ δέ που οὐκ ἐνούσης ἐν τῇ ψυχῇ ἐπιστήμης σφεῖς ἐντιθέσθαι, οἷον τυφλοῖς ὀφθαλμοῖς ὄψιν ἐντιθέντες.

518C

φασὶ γὰρ οὖν, ἔφη.

ὁ δέ γε νῦν λόγος, ἣν δ' ἐγώ, σημαίνει ταύτην τὴν ἐνοῦσαν ἐκάστου δύναμιν ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τὸ ὄργανον ᾧ καταμανθάνει ἕκαστος, οἷον εἰ ὅμμα μὴ δυνατόν ἦν ἄλλως ἢ σὺν ὅλῳ τῷ σώματι στρέφειν πρὸς τὸ φανὸν ἐκ τοῦ σκοτώδους, οὕτω σὺν ὅλῃ τῇ ψυχῇ ἐκ τοῦ γιγνομένου περιεκτέον εἶναι, ἕως ἂν εἰς τὸ ὄν καὶ τοῦ ὄντος τὸ φανότατον δυνατὴ γένηται ἀνασχέσθαι θεωμένη· τοῦτο δ' εἶναί φαμεν τὰγαθόν. ἥ γάρ;

ναί.

τούτου τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, αὐτοῦ τέχνη ἂν εἴη, τῆς περιαγωγῆς, τίνα τρόπον ὡς ῥᾷστά τε καὶ ἀνυσιμώτατα μεταστραφήσεται, οὐ τοῦ ἐμποιῆσαι αὐτῷ τὸ ὁρᾶν, ἀλλ' ὡς ἔχοντι μὲν αὐτό, οὐκ ὁρῶντες δὲ τετραμμένῳ οὐδὲ βλέποντι οἷ ἔδει, τοῦτο διαμηχανήσασθαι.

ἔοικεν γάρ, ἔφη.

αἱ μὲν τοίνυν ἄλλαι ἀρεταὶ καλούμεναι ψυχῆς κινδυνεύουσιν ἐγγύς τι εἶναι τῶν τοῦ σώματος — τῷ

518E

ὄντι γὰρ οὐκ ἐνοῦσαι πρότερον ὕστερον ἐμποιεῖσθαι
 ἔθρεσι καὶ ἀσκήσεσιν — ἡ δὲ τοῦ φρονῆσαι παντὸς
 μᾶλλον θειοτέρου τινὸς τυγχάνει, ὡς ἔοικεν, οὔσα, ὃ
 τὴν μὲν δύναμιν οὐδέποτε ἀπόλλυσιν, ὑπὸ δὲ τῆς
 519A περιαγωγῆς χρήσιμόν τε καὶ ὠφέλιμον καὶ ἄχρηστον
 αὖ καὶ βλαβερόν γίγνεται. ἡ οὖπω ἐννενόηκας, τῶν
 λεγομένων πονηρῶν μὲν, σοφῶν δέ, ὡς δριμύ μὲν
 βλέπει τὸ ψυχάριον καὶ ὀξέως διορᾷ ταῦτα ἐφ' ἃ
 τέτραπται, ὡς οὐ φαύλην ἔχον τὴν ὄψιν, κακία δ'
 ἠναγκασμένον ὑπηρετεῖν, ὥστε ὅσω ἂν ὀξύτερον
 βλέπη, τοσούτω πλείω κακὰ ἐργαζόμενον;

πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

519B

τοῦτο μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, τὸ τῆς τοιαύτης φύσεως
 εἰ ἐκ παιδὸς εὐθύς κοπτόμενον περιεκόπη τὰς τῆς
 519B γενέσεως συγγενεῖς ὥσπερ μολυβδίδας, αἱ δὲ ἐδωδαῖς
 τε καὶ τοιούτων ἡδοναῖς τε καὶ λιχνείαις προσφυεῖς
 γιγνόμεναι κάτω στρέφουσι τὴν τῆς ψυχῆς ὄψιν· ὧν εἰ
 ἀπαλλαγὴν περιστρέφετο εἰς τὰ ἀληθῆ, καὶ ἐκεῖνα
 ἂν τὸ αὐτὸ τοῦτο τῶν αὐτῶν ἀνθρώπων ὀξύτατα
 ἐώρα, ὥσπερ καὶ ἐφ' ἃ νῦν τέτραπται.

εἰκός γε, ἔφη.

519C τί δέ; τόδε οὐκ εἰκός, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀνάγκη ἐκ
 τῶν προειρημένων, μήτε τοὺς ἀπαιδεύτους καὶ
 ἀληθείας ἀπείρους ἱκανῶς ἂν ποτε πόλιν ἐπιτροπεῦσαι,
 μήτε τοὺς ἐν παιδείᾳ ἐωμένους διατρίβειν διὰ τέλους,
 τοὺς μὲν ὅτι σκοπὸν ἐν τῷ βίῳ οὐκ ἔχουσιν ἓνα, οὔ
 στοχαζομένους δεῖ ἅπαντα πράττειν ἃ ἂν πράττωσιν
 ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, τοὺς δὲ ὅτι ἐκόντες εἶναι οὐ
 πράξουσιν, ἡγούμενοι ἐν μακάρων νήσοις ζῶντες ἔτι
 ἀπωκίσθαι;

ἀληθῆ, ἔφη.

519D ἡμέτερον δὴ ἔργον, ἦν δ' ἐγώ, τῶν οἰκιστῶν τάς τε
 βελτίστας φύσεις ἀναγκάσαι ἀφικέσθαι πρὸς τὸ
 μάθημα ὃ ἐν τῷ πρόσθεν ἔφαμεν εἶναι μέγιστον, ἰδεῖν
 τε τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀναβῆναι ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν, καὶ
 ἐπειδὴ ἀναβάντες ἱκανῶς ἴδωσι, μὴ ἐπιτρέπειν αὐτοῖς
 ὃ νῦν ἐπιτρέπεται.

τὸ ποῖον δὴ;

τὸ αὐτοῦ, ἣν δ' ἐγώ, καταμένειν καὶ μὴ ἐθέλειν
 πάλιν καταβαίνειν παρ' ἐκείνους τοὺς δεσμώτας μηδὲ
 μετέχειν τῶν παρ' ἐκείνοις πόνων τε καὶ τιμῶν, εἴτε
 φαυλότεραι εἴτε σπουδαιότεραι.

ἔπειτ', ἔφη, ἀδίκησομεν αὐτούς, καὶ ποιήσομεν
 χειῖρον ζῆν, δυνατὸν αὐτοῖς ὃν ἄμεινον;

ἐπελάθου, ἣν δ' ἐγώ, πάλιν, ὦ φίλε, ὅτι νόμῳ οὐ
 τοῦτο μέλει, ὅπως ἓν τι γένος ἐν πόλει διαφερόντως εὖ
 πράξει, ἀλλ' ἐν ὅλῃ τῇ πόλει τοῦτο μηχανᾶται
 ἐγγενέσθαι, συναρμόττων τοὺς πολίτας πειθοῖ τε καὶ
 ἀνάγκῃ, ποιῶν μεταδιδόναι ἀλλήλοις τῆς ὠφελίας ἣν
 ἂν ἕκαστοι τὸ κοινὸν δυνατοὶ ὧσιν ὠφελεῖν καὶ αὐτὸς
 ἐμποιῶν τοιούτους ἄνδρας ἐν τῇ πόλει, οὐχ ἵνα ἀφιῇ
 τρέπεσθαι ὅπῃ ἕκαστος βούλεται, ἀλλ' ἵνα
 καταχρῆται αὐτὸς αὐτοῖς ἐπὶ τὸν σύνδεσμον τῆς
 πόλεως.

ἀληθῆ, ἔφη· ἐπελαθόμην γάρ.

σκέψαι τοίνυν, εἶπον, ὦ Γλαύκων, ὅτι οὐδ'
 ἀδίκησομεν τοὺς παρ' ἡμῖν φιλοσόφους γιγνομένους,

519E

520A

ἀλλὰ δίκαια πρὸς αὐτοὺς ἐροῦμεν, προσαναγκάζοντες
 τῶν ἄλλων ἐπιμελεῖσθαι τε καὶ φυλάττειν. ἐροῦμεν
 520B γὰρ ὅτι οἱ μὲν ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι τοιοῦτοι
 γιγνόμενοι εἰκότως οὐ μετέχουσι τῶν ἐν αὐταῖς πόνων·
 αὐτόματοι γὰρ ἐμφύονται ἀκούσης τῆς ἐν ἐκάστη
 πολιτείας, δίκην δ' ἔχει τό γε αὐτοφυὲς μηδενὶ τροφήν
 ὀφείλον μηδ' ἐκτίνειν τῷ προθυμεῖσθαι τὰ τροφεῖα·
 ὑμᾶς δ' ἡμεῖς ὑμῖν τε αὐτοῖς τῇ τε ἄλλῃ πόλει
 ὥσπερ ἐν σμήνεσιν ἡγεμόνας τε καὶ βασιλέας
 ἐγεννήσαμεν, ἄμεινόν τε καὶ τελεώτερον ἐκείνων
 520C πεπαιδευμένους καὶ μᾶλλον δυνατοὺς ἀμφοτέρων
 μετέχειν. καταβατέον οὖν ἐν μέρει ἐκάστῳ εἰς τὴν
 τῶν ἄλλων συνοίκησιν καὶ συνεδιστέον τὰ σκοτεινὰ
 θεάσασθαι· συνεδιζόμενοι γὰρ μυρίῳ βέλτιον ὄψεσθε
 τῶν ἐκεῖ καὶ γνώσεσθε ἕκαστα τὰ εἰδῶλα ἅττα ἐστὶ
 καὶ ὧν, διὰ τὸ τάληθῇ ἐωρακέναι καλῶν τε καὶ
 δικαίων καὶ ἀγαθῶν πέρι. καὶ οὕτω ὑπαρὲς ἡμῖν καὶ
 ὑμῖν ἢ πόλις οἰκήσεται ἀλλ' οὐκ ὄναρ, ὥς νῦν αἱ
 520D πολλαὶ ὑπὸ σκιαμαχούντων τε πρὸς ἀλλήλους καὶ
 στασιαζόντων περὶ τοῦ ἄρχειν οἰκοῦνται, ὥς μεγάλου
 τινὸς ἀγαθοῦ ὄντος. τὸ δὲ που ἀληθὲς ὧδ' ἔχει· ἐν

πόλει ἢ ἥκιστα πρόθυμοι ἄρχειν οἱ μέλλοντες ἄρξαιν, ταύτην ἄριστα καὶ ἀστασιαστότατα ἀνάγκη οἰκεῖσθαι, τὴν δ' ἐναντίους ἄρχοντας σχοῦσαν ἐναντίως.

πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

ἀπειθήσουσιν οὖν ἡμῖν οἷε οἱ τρόφιμοι ταῦτ' ἀκούοντες, καὶ οὐκ ἐθελήσουσιν συμπονεῖν ἐν τῇ πόλει ἕκαστοι ἐν μέρει, τὸν δὲ πολὺν χρόνον μετ' ἀλλήλων οἰκεῖν ἐν τῷ καθαρῷ;

520E ἀδύνατον, ἔφη· δίκαια γὰρ δὴ δικαίοις ἐπιτάξομεν. παντὸς μὲν μᾶλλον ὥς ἐπ' ἀναγκαῖον αὐτῶν ἕκαστος εἴσι τὸ ἄρχειν, τοῦναντίον τῶν νῦν ἐν ἐκάστη πόλει ἀρχόντων.

521A οὕτω γὰρ ἔχει, ἣν δ' ἐγώ, ὦ ἐταῖρε· εἰ μὲν βίον ἐξευρήσεις ἀμείνω τοῦ ἄρχειν τοῖς μέλλουσιν ἄρξαιν, ἔστι σοι δυνατὴ γενέσθαι πόλις εὖ οἰκουμένη· ἐν μόνη γὰρ αὐτῇ ἄρξουσιν οἱ τῷ ὄντι πλούσιοι, οὐ χρυσίου ἀλλ' οὗ δεῖ τὸν εὐδαίμονα πλουτεῖν, ζωῆς ἀγαθῆς τε καὶ ἔμφρονος. εἰ δὲ πτωχοὶ καὶ πεινῶντες ἀγαθῶν

ιδίων ἐπὶ τὰ δημόσια ἴασιν, ἐντεῦθεν οἰόμενοι τὰγαθὸν δεῖν ἀρπάζειν, οὐκ ἔστι· περιμάχητον γὰρ τὸ ἄρχειν γιγνόμενον, οἰκεῖος ὢν καὶ ἔνδον ὁ τοιοῦτος πόλεμος αὐτούς τε ἀπόλλυσι καὶ τὴν ἄλλην πόλιν.

ἀληθέστατα, ἔφη.

ἔχεις οὖν, ἦν δ' ἐγώ, βίον ἄλλον τινὰ πολιτικῶν ἀρχῶν καταφρονοῦντα ἢ τὸν τῆς ἀληθινῆς φιλοσοφίας;

οὐ μὰ τὸν Δία, ἦ δ' ὅς.

ἀλλὰ μέντοι δεῖ γε μὴ ἐραστὰς τοῦ ἄρχειν ἵεναι ἐπ' αὐτό· εἰ δὲ μή, οἷ γε ἀντερασταὶ μαχοῦνται.

πῶς δ' οὐ;

τίνας οὖν ἄλλους ἀναγκάσεις ἵεναι ἐπὶ φυλακὴν τῆς πόλεως ἢ οἱ περὶ τούτων τε φρονιμώτατοι δι' ὧν ἄριστα πόλεις οἰκεῖται, ἔχουσί τε τιμὰς ἄλλας καὶ βίον ἀμείνω τοῦ πολιτικοῦ;

οὐδένας ἄλλους, ἔφη.

521C βούλει οὖν τοῦτ' ἤδη σκοπῶμεν, τίνα τρόπον οἱ τοιοῦτοι ἐγγενήσονται, καὶ πῶς τις ἀνάξει αὐτοὺς εἰς φῶς, ὥσπερ ἐξ Ἑλίου λέγονται δὴ τινες εἰς θεοὺς ἀνελθεῖν;

πῶς γὰρ οὐ βούλομαι; ἔφη.

τοῦτο δὴ, ὥς ἔοικεν, οὐκ ὀστράκου ἂν εἴη περιστροφή, ἀλλὰ ψυχῆς περιαγωγή ἐκ νυκτερινῆς τινος ἡμέρας εἰς ἀληθινήν, τοῦ ὄντος οὔσαν ἐπάνοδον, ἣν δὴ φιλοσοφίαν ἀληθεῖ φήσομεν εἶναι.

πάνυ μὲν οὖν.

521D οὐκοῦν δεῖ σκοπεῖσθαι τί τῶν μαθημάτων ἔχει τοιαύτην δύναμιν;

πῶς γὰρ οὔ;

τί ἂν οὖν εἴη, ὦ Γλαύκων, μάθημα ψυχῆς ὁλκὸν ἀπὸ τοῦ γιγνομένου ἐπὶ τὸ ὄν; τόδε δ' ἐννοῶ λέγων ἅμα· οὐκ ἀθλητὰς μέντοι πολέμου ἔφαμεν τούτους ἀναγκαῖον εἶναι νέους ὄντας;

ἔφαμεν γάρ.

δεῖ ἄρα καὶ τοῦτο προσέχειν τὸ μάθημα ὃ
ζητοῦμεν πρὸς ἐκείνῳ.

τὸ ποῖον;

μὴ ἄχρηστον πολεμικοῖς ἀνδράσιν εἶναι.

δεῖ μέντοι, ἔφη, εἶπερ οἶόν τε.

γυμναστικῇ μὲν καὶ μουσικῇ ἔν γε τῷ πρόσθεν
ἐπαιδεύοντο ἡμῖν.

ἤν ταῦτα, ἔφη.

καὶ γυμναστικὴ μὲν που περὶ γιγνόμενον καὶ
ἀπολλύμενον τετεύτακεν· σώματος γὰρ αὔξης καὶ
φθίσεως. ἐπιστατεῖ.

φαίνεται.

τοῦτο μὲν δὴ οὐκ ἂν εἴη ὃ ζητοῦμεν μάθημα.

οὐ γάρ.

ἀλλ' ἄρα μουσικὴ ὅσῃν τὸ πρότερον διήλθομεν;

ἀλλ' ἦν ἐκείνη γ', ἔφη, ἀντίστροφος τῆς
 γυμναστικῆς, εἰ μέμνησαι, ἔθρεσι παιδεύουσα τοὺς
 φύλακας, κατὰ τε ἁρμονίαν εὐαρμοστίαν τινά, οὐκ
 ἐπιστήμην, παραδιδούσα, καὶ κατὰ ῥυθμὸν εὐρυθμίαν,
 ἐν τε τοῖς λόγοις ἕτερα τούτων ἀδελφὰ ἔθρη ἅττα
 ἔχουσα, καὶ ὅσοι μυθώδεις τῶν λόγων καὶ ὅσοι
 ἀληθινώτεροι ἦσαν· μάθημα δὲ πρὸς τοιοῦτόν τι ἄγον,
 οἶον σὺ νῦν ζητεῖς, οὐδὲν ἦν ἐν αὐτῇ.

ἀκριβέστατα, ἦν δ' ἐγώ, ἀναμιμνήσκεις με· τῷ γὰρ
 ὄντι τοιοῦτον οὐδὲν εἶχεν. ἀλλ', ὦ δαιμόνιε Γλαύκων,
 τί ἂν εἴη τοιοῦτον; αἶ τε γὰρ τέχναι βάνανσοί που
 ἅπασαι ἔδοξαν εἶναι —

πῶς δ' οὐ; καὶ μὲν τί ἔτ' ἄλλο λείπεται μάθημα,
 μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς καὶ τῶν τεχνῶν
 κεχωρισμένον;

φέρε, ἦν δ' ἐγώ, εἰ μηδὲν ἔτι ἐκτὸς τούτων ἔχομεν
 λαβεῖν, τῶν ἐπὶ πάντα τεινόντων τι λάβωμεν.

τὸ ποῖον;

οἶον τοῦτο τὸ κοινόν, ὧ πᾶσαι προσχρῶνται τέχναι τε καὶ διάνοιαι καὶ ἐπιστῆμαι — ὃ καὶ παντὶ ἐν πρώτοις ἀνάγκη μανθάνειν.

τὸ ποῖον; ἔφη.

τὸ φαῦλον τοῦτο, ἣν δ' ἐγώ, τὸ ἐν τε καὶ τὰ δύο καὶ τὰ τρία διαγιγνώσκειν· λέγω δὲ αὐτὸ ἐν κεφαλαίῳ ἀριθμὸν τε καὶ λογισμὸν. ἣ οὐχ οὕτω περὶ τούτων ἔχει, ὥς πᾶσα τέχνη τε καὶ ἐπιστήμη ἀναγκάζεται αὐτῶν μέτοχος γίγνεσθαι;

καὶ μάλα, ἔφη.

οὐκοῦν, ἣν δ' ἐγώ, καὶ ἡ πολεμική;

πολλή, ἔφη, ἀνάγκη.

παγγέλοιον γοῦν, ἔφην, στρατηγὸν Ἀγαμέμνονα ἐν ταῖς τραγωδίαις Παλαμήδης ἐκάστοτε ἀποφαίνει. ἣ οὐκ ἐννενόηκας ὅτι φησὶν ἀριθμὸν εὐρὼν τάς τε τάξεις τῷ στρατοπέδῳ καταστῆσαι ἐν Ἰλίῳ καὶ ἐξαριθμῆσαι ναῦς τε καὶ τᾶλλα πάντα, ὥς πρὸ τοῦ ἀναριθμήτων ὄντων καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὥς ἔοικεν, οὐδ' ὅσους

πόδας εἶχεν εἰδότος, εἶπερ ἀριθμεῖν μὴ ἠπίστατο;
καίτοι ποῖόν τιν' αὐτὸν οἶει στρατηγὸν εἶναι;

ἄτοπόν τιν', ἔφη, ἔγωγε, εἰ ἦν τοῦτ' ἀληθές.

522E ἄλλο τι οὔν, ἦν δ' ἐγώ, μάθημα ἀναγκαῖον
πολεμικῷ ἀνδρὶ θήσομεν λογίζεσθαι τε καὶ ἀριθμεῖν
δύνασθαι;

πάντων γ', ἔφη, μάλιστα, εἰ καὶ ὅτιοῦν μέλλει
τάξεων ἐπαῖειν, μᾶλλον δ' εἰ καὶ ἄνθρωπος ἔσεσθαι.

ἐννοεῖς οὔν, εἶπον, περὶ τοῦτο τὸ μάθημα ὅπερ ἐγώ;
τὸ ποῖον;

523A κινδυνεύει τῶν πρὸς τὴν νόησιν ἀγόντων φύσει εἶναι
ᾧν ζητοῦμεν, χρῆσθαι δ' οὐδεὶς αὐτῷ ὀρθῶς, ἐλκτικῷ
ὄντι παντάπασι πρὸς οὐσίαν.

πῶς, ἔφη, λέγεις;

ἐγὼ πειράσομαι, ἦν δ' ἐγώ, τό γ' ἐμοὶ δοκοῦν
δηλῶσαι. ἃ γὰρ διαιροῦμαι παρ' ἐμαυτῷ ἀγωγὰ τε
εἶναι οἱ λέγομεν καὶ μή, συνθεατῆς γενόμενος

σύμφαθι ἢ ἄπειπε, ἵνα καὶ τοῦτο σαφέστερον ἴδωμεν
εἰ ἔστιν οἶον μαντεύομαι.

δείκνυ', ἔφη.

δείκνυμι δὴ, εἶπον, εἰ καθορᾶς, τὰ μὲν ἐν ταῖς
αἰσθήσεσιν οὐ παρακαλοῦντα τὴν νόησιν εἰς ἐπίσκεψιν,
ὡς ἱκανῶς ὑπὸ τῆς αἰσθήσεως κρινόμενα, τὰ δὲ
παντάπασι διακελευόμενα ἐκείνην ἐπισκέψασθαι, ὡς
τῆς αἰσθήσεως οὐδὲν ὑγιὲς ποιούσης.

τὰ πόρρωθεν, ἔφη, φαινόμενα δῆλον ὅτι λέγεις καὶ
τὰ ἐσκιαγραφημένα.

οὐ πάνυ, ἦν δ' ἐγώ, ἔτυχες οὕτως λέγω.

ποῖα μὲν, ἔφη, λέγεις;

τὰ μὲν οὐ παρακαλοῦντα, ἦν δ' ἐγώ, ὅσα μὴ
ἐκβαίνει εἰς ἐναντίαν αἴσθησιν ἅμα· τὰ δ' ἐκβαίνοντα
ὡς παρακαλοῦντα τίθημι, ἐπειδὴν ἢ αἴσθησις μηδὲν
μᾶλλον τοῦτο ἢ τὸ ἐναντίον δηλοῖ, εἴτ' ἐγγύθεν
προσπίπτουσα εἴτε πόρρωθεν. ὧδε δὲ ἃ λέγω

σαφέστερον εἶσῃ. οὕτοί φαμεν τρεῖς ἂν εἶεν δάκτυλοι,
ὅ τε σμικρότατος καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ μέσος.

πάνυ γ', ἔφη.

ὥς ἐγγύθεν τοίνυν ὁρωμένους λέγοντός μου διανοοῦ.
ἀλλὰ μοι περὶ αὐτῶν τόδε σκόπει.

τὸ ποῖον;

δάκτυλος μὲν που αὐτῶν φαίνεται ὁμοίως ἕκαστος,
καὶ ταύτῃ γε οὐδὲν διαφέρει, ἕαντε ἐν μέσῳ ὁρᾶται
ἕαντ' ἐπ' ἐσχάτῳ, ἕαντε λευκὸς ἕαντε μέλας, ἕαντε
παχὺς ἕαντε λεπτός, καὶ πᾶν ὅτι τοιοῦτον. ἐν πᾶσι
γὰρ τούτοις οὐκ ἀναγκάζεται τῶν πολλῶν ἢ ψυχὴ
τὴν νόησιν ἐπερέσθαι τί ποτ' ἐστὶ δάκτυλος· οὐδαμοῦ
γὰρ ἢ ὅψις αὐτῇ ἅμα ἐσήμηνεν τὸ δάκτυλον
τοῦναντίον ἢ δάκτυλον εἶναι.

οὐ γὰρ οὖν, ἔφη.

οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, εἰκότως τό γε τοιοῦτον νοήσεως
οὐκ ἂν παρακλητικὸν οὐδ' ἐγερτικὸν εἶη.

εἰκότως.

τί δὲ δὴ; τὸ μέγεθος αὐτῶν καὶ τὴν σμικρότητα ἢ ὄψις ἄρα ἱκανῶς ὁρᾷ, καὶ οὐδὲν αὐτῇ διαφέρει ἐν μέσῳ τινὰ αὐτῶν κείσθαι ἢ ἐπ' ἐσχάτῳ; καὶ ὡσαύτως πάχος καὶ λεπτότητα ἢ μαλακότητα καὶ σκληρότητα ἢ ἀφή; καὶ αἱ ἄλλαι αἰσθήσεις ἄρ' οὐκ ἐνδεῶς τὰ τοιαῦτα δηλοῦσιν; ἢ ὧδε ποιεῖ ἐκάστη αὐτῶν· πρῶτον μὲν ἢ ἐπὶ τῷ σκληρῷ τεταγμένη αἰσθήσεις ἠνάγκασται καὶ ἐπὶ τῷ μαλακῷ τετάχθαι, καὶ παραγγέλλει τῇ ψυχῇ ὡς ταῦτόν σκληρόν τε καὶ μαλακὸν αἰσθανομένη;

οὕτως, ἔφη.

οὐκοῦν, ἣν δ' ἐγώ, ἀναγκαῖον ἐν γε τοῖς τοιούτοις αὖ τὴν ψυχὴν ἀπορεῖν τί ποτε σημαίνει αὕτη ἢ αἰσθήσεις τὸ σκληρόν, εἶπερ τὸ αὐτὸ καὶ μαλακὸν λέγει, καὶ ἢ τοῦ κούφου καὶ ἢ τοῦ βαρέος, τί τὸ κοῦφον καὶ βαρὺ, εἰ τό τε βαρὺ κοῦφον καὶ τὸ κοῦφον βαρὺ σημαίνει;

καὶ γάρ, ἔφη, αὗταί γε ἄτοποι τῇ ψυχῇ αἱ ἐρμηνεῖαι καὶ ἐπισκέψεως δεόμεναι.

εἰκότως ἄρα, ἣν δ' ἐγώ, ἐν τοῖς τοιούτοις πρῶτον
μὲν πειρᾶται λογισμὸν τε καὶ νόησιν ψυχὴ
παρακαλοῦσα ἐπισκοπεῖν εἴτε ἐν εἴτε δύο ἐστὶν
ἕκαστα τῶν εἰσαγγελλομένων.

πῶς δ' οὐ;

οὐκοῦν ἐὰν δύο φαίνηται, ἕτερόν τε καὶ ἐν ἑκάτερον
φαίνεται;

ναί.

εἰ ἄρα ἐν ἑκάτερον, ἀμφοτέρω δὲ δύο, τά γε δύο
κεχωρισμένα νοήσῃ· οὐ γὰρ ἂν ἀχώριστά γε δύο ἐνόει,
ἀλλ' ἓν.

ὁρθῶς.

μέγα μὲν καὶ ὄψις καὶ σμικρὸν ἐώρα, φαμέν, ἀλλ'
οὐ κεχωρισμένον ἀλλὰ συγκεχυμένον τι. ἧ γάρ;

ναί.

διὰ δὲ τὴν τούτου σαφήνειαν μέγα αὖ καὶ σμικρὸν
ἢ νόησις ἠναγκάσθη ἰδεῖν, οὐ συγκεχυμένα ἀλλὰ
διωρισμένα, τούναντίον ἢ ἑκείνη.

ἀληθῆ.

οὐκοῦν ἐντεῦθεν ποθεν πρῶτον ἐπέρχεται ἐρέσθαι
ἡμῖν τί οὖν ποτ' ἐστὶ τὸ μέγα αὖ καὶ τὸ σμικρὸν;

παντάπασι μὲν οὖν.

καὶ οὕτω δὴ τὸ μὲν νοητόν, τὸ δ' ὁρατὸν
ἐκαλέσαμεν.

ὁρθότατ', ἔφη.

ταῦτα τοίνυν καὶ ἄρτι ἐπεχείρουν λέγειν, ὥς τὰ μὲν
παρακλητικὰ τῆς διανοίας ἐστί, τὰ δ' οὐ, ἃ μὲν εἰς
τὴν αἴσθησιν ἅμα τοῖς ἐναντίοις ἑαυτοῖς ἐμπίπτει,
παρακλητικὰ ὀριζόμενος, ὅσα δὲ μή, οὐκ ἐγερτικὰ τῆς
νοήσεως.

μανθάνω τοίνυν ἤδη, ἔφη, καὶ δοκεῖ μοι οὕτω.

τί οὖν; ἀριθμὸς τε καὶ τὸ ἐν ποτέρων δοκεῖ εἶναι;

οὐ συννοῶ, ἔφη.

ἀλλ' ἐκ τῶν προειρημένων, ἔφην, ἀναλογίζου. εἰ μὲν γὰρ ἱκανῶς αὐτὸ καθ' αὐτὸ ὁρᾶται ἢ ἄλλη τινὶ αἰσθήσει λαμβάνεται τὸ ἓν, οὐκ ἂν ὁλκὸν εἶη ἐπὶ τὴν οὐσίαν, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ δακτύλου ἐλέγομεν· εἰ δ' αἰεὶ τι αὐτῷ ἅμα ὁρᾶται ἐναντίωμα, ὥστε μηδὲν μᾶλλον ἐν ἢ καὶ τοῦναντίον φαίνεσθαι, τοῦ ἐπικρινοῦντος δὴ δέοι ἂν ἤδη καὶ ἀναγκάζοιτ' ἂν ἐν αὐτῷ ψυχὴ ἀπορεῖν καὶ ζητεῖν, κινεῖσα ἐν ἑαυτῇ τὴν ἔννοιαν, καὶ ἀνερωτᾶν τί ποτέ ἐστιν αὐτὸ τὸ ἓν, καὶ οὕτω τῶν ἀγωγῶν ἂν εἶη καὶ μεταστρεπτικῶν ἐπὶ τὴν τοῦ ὄντος θέαν ἢ περὶ τὸ ἐν μάθησις.

ἀλλὰ μέντοι, ἔφη, τοῦτό γ' ἔχει οὐχ ἥκιστα ἢ περὶ αὐτὸ ὄψις· ἅμα γὰρ ταῦτόν ὥς ἓν τε ὁρῶμεν καὶ ὥς ἄπειρα τὸ πλῆθος.

οὐκοῦν εἶπερ τὸ ἓν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ σύμπας ἀριθμὸς ταῦτόν πέπονθε τοῦτο;

πῶς δ' οὐ;

ἀλλὰ μὲν λογιστική τε καὶ ἀριθμητική περὶ
ἀριθμὸν πᾶσα.

καὶ μάλα.

525B

ταῦτα δέ γε φαίνεται ἀγωγὰ πρὸς ἀλήθειαν.

ὑπερφυῶς μὲν οὔν.

ὦν ζητοῦμεν ἄρα, ὥς ἔοικε, μαθημάτων ἂν εἴη·
πολεμικῷ μὲν γὰρ διὰ τὰς τάξεις ἀναγκαῖον μαθεῖν
ταῦτα, φιλοσόφῳ δὲ διὰ τὸ τῆς οὐσίας ἀπτέον εἶναι
γενέσεως ἐξαναδύντι, ἢ μηδέποτε λογιστικῷ γενέσθαι.

ἔστι ταῦτ', ἔφη.

ὁ δέ γε ἡμέτερος φύλαξ πολεμικός τε καὶ
φιλόσοφος τυγχάνει ὦν.

τί μὲν;

προσῆκον δὴ τὸ μάθημα ἂν εἴη, ὧς Γλαύκων,
νομοθετῆσαι καὶ πείθειν τοὺς μέλλοντας ἐν τῇ πόλει
τῶν μεγίστων μεδέξειν ἐπὶ λογιστικὴν ἰέναι καὶ
ἀνθάπτεσθαι αὐτῆς μὴ ἰδιωτικῶς, ἀλλ' ἕως ἂν ἐπὶ

525C

θέαν τῆς τῶν ἀριθμῶν φύσεως ἀφίκωνται τῇ νοήσει αὐτῇ, οὐκ ὦνῆς οὐδὲ πράσεως χάριν ὡς ἐμπόρους ἢ καπήλους μελετῶντας, ἀλλ' ἔνεκα πολέμου τε καὶ αὐτῆς τῆς ψυχῆς ῥαστώνης μεταστροφῆς ἀπὸ γενέσεως ἐπ' ἀλήθειάν τε καὶ οὐσίαν.

κάλλιστ', ἔφη, λέγεις.

καὶ μήν, ἦν δ' ἐγώ, νῦν καὶ ἐννοῶ, ῥηθέντος τοῦ
 525D περὶ τοὺς λογισμοὺς μαθήματος, ὡς κομψόν ἐστι καὶ
 πολλαχῇ χρήσιμον ἡμῖν πρὸς ὃ βουλόμεθα, ἐὰν τοῦ
 γνωρίζειν ἔνεκά τις αὐτὸ ἐπιτηδεύῃ ἀλλὰ μὴ τοῦ
 καπηλεύειν.

πῇ δὴ; ἔφη.

τοῦτό γε, ὃ νυνδὴ ἐλέγομεν, ὡς σφόδρα ἄνω ποι
 ἄγει τὴν ψυχὴν καὶ περὶ αὐτῶν τῶν ἀριθμῶν
 ἀναγκάζει διαλέγεσθαι, οὐδαμῇ ἀποδεχόμενον ἐὰν τις
 αὐτῇ ὁρατὰ ἢ ἀπτὰ σώματα ἔχοντας ἀριθμοὺς
 προτεινόμενος διαλέγεται. οἶσθα γάρ που τοὺς περὶ
 525E ταῦτα δεινοὺς αὖ ὡς, ἐὰν τις αὐτὸ τὸ ἐν ἐπιχειρῇ τῷ
 λόγῳ τέμνειν, καταγελῶσί τε καὶ οὐκ ἀποδέχονται,

ἀλλ' ἐὰν σὺ κερματίζῃς αὐτό, ἐκεῖνοι
πολλαπλασιοῦσιν, εὐλαβούμενοι μή ποτε φανῇ τὸ ἐν
μὴ ἐν ἀλλὰ πολλὰ μόρια.

ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις.

526A

τί οὖν οἶει, ὦ Γλαύκων, εἴ τις ἔροιτο αὐτούς· «ὦ
θαυμάσιοι, περὶ ποίων ἀριθμῶν διαλέγεσθε, ἐν οἷς τὸ
ἐν οἶον ὑμεῖς ἀξιοῦτέ ἐστιν, ἴσον τε ἕκαστον πᾶν
παντὶ καὶ οὐδὲ σμικρὸν διαφέρον, μόριόν τε ἔχον ἐν
ἑαυτῷ οὐδέν;» τί ἂν οἶει αὐτοὺς ἀποκρίνασθαι;

τοῦτο ἔγωγε, ὅτι περὶ τούτων λέγουσιν ὦν
διανοηθῆναι μόνον ἐγχωρεῖ, ἄλλως δ' οὐδαμῶς
μεταχειρίζεσθαι δυνατόν.

526B

ὁρᾷς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, ὅτι τῷ ὄντι ἀναγκαῖον
ἡμῖν κινδυνεύει εἶναι τὸ μάθημα, ἐπειδὴ φαίνεται γε
προσαναγκάζον αὐτῇ τῇ νοήσει χρῆσθαι τὴν ψυχὴν
ἐπ' αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν;

καὶ μὲν δὴ, ἔφη, σφόδρα γε ποιεῖ αὐτό.

τί δέ; τόδε ἤδη ἐπесκέψω, ὥς οἱ τε φύσει λογιστικοὶ εἰς πάντα τὰ μαθήματα ὥς ἔπος εἰπεῖν ὀξεῖς φύονται, οἱ τε βραδεῖς, ἂν ἐν τούτῳ παιδευθῶσιν καὶ γυμνάσωνται, καὶ μὴδὲν ἄλλο ὠφεληθῶσιν, ὅμως εἰς γε τὸ ὀξύτεροι αὐτοὶ αὐτῶν γίγνεσθαι πάντες ἐπιτιθέσθαι;

ἔστιν, ἔφη, οὕτω.

καὶ μήν, ὥς ἐγῶμαι, ἃ γε μείζω πόνον παρέχει μαυθάνοντι καὶ μελετῶντι, οὐκ ἂν ῥαδίως οὐδὲ πολλὰ ἂν εὖροις ὥς τοῦτο.

οὐ γὰρ οὖν.

πάντων δὲ ἔνεκα τούτων οὐκ ἀφετέον τὸ μάθημα, ἀλλ' οἱ ἄριστοι τὰς φύσεις παιδευτέοι ἐν αὐτῷ.

σύμφημι, ἦ δ' ὅς.

τοῦτο μὲν τοίνυν, εἶπον, ἐν ἡμῖν κείσθω· δεύτερον δὲ τὸ ἐχόμενον τούτου σκεψώμεθα ἅρᾳ τι προσήκει ἡμῖν.

τὸ ποῖον; ἦ γεωμετρίαν, ἔφη, λέγεις;

αὐτὸ τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ.

526D

ὅσον μὲν, ἔφη, πρὸς τὰ πολεμικὰ αὐτοῦ τείνει, δῆλον ὅτι προσήκει· πρὸς γὰρ τὰς στρατοπεδεύσεις καὶ καταλήψεις χωρίων καὶ συναγωγὰς καὶ ἐκτάσεις στρατιᾶς καὶ ὅσα δὴ ἄλλα σχηματίζουνσι τὰ στρατόπεδα ἐν αὐταῖς τε ταῖς μάχαις καὶ πορείαις διαφέροι ἂν αὐτὸς αὐτοῦ γεωμετρικός τε καὶ μὴ ὢν.

526E

ἀλλ' οὖν δὴ, εἶπον, πρὸς μὲν τὰ τοιαῦτα καὶ βραχύ τι ἂν ἐξαρμοῖ γεωμετρίας τε καὶ λογισμῶν μόριον· τὸ δὲ πολὺ αὐτῆς καὶ πορρόωτέρω προῖόν σκοπεῖσθαι δεῖ εἴ τι πρὸς ἐκεῖνο τείνει, πρὸς τὸ ποιεῖν κατιδεῖν ῥᾶον τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ιδέαν. τείνει δέ, φαμέν, πάντα αὐτόσε, ὅσα ἀναγκάζει ψυχὴν εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον μεταστρέφεσθαι ἐν ᾧ ἐστι τὸ εὐδαιμονέστατον τοῦ ὄντος, ὃ δεῖ αὐτὴν παντὶ τρόπῳ ἰδεῖν.

ὁρθῶς, ἔφη, λέγεις.

οὐκοῦν εἰ μὲν οὐσίαν ἀναγκάζει θεάσασθαι, προσήκει, εἰ δὲ γένεσιν, οὐ προσήκει.

φαμέν γε δὴ.

527A

οὐ τοίνυν τοῦτό γε, ἣν δ' ἐγώ, ἀμφισβητήσουσιν
 ἡμῖν ὅσοι καὶ σμικρὰ γεωμετρίας ἔμπειροι, ὅτι αὕτη ἡ
 ἐπιστήμη πᾶν τὸναντίον ἔχει τοῖς ἐν αὐτῇ λόγοις
 λεγομένοις ὑπὸ τῶν μεταχειριζομένων.

πῶς; ἔφη.

527B

λέγουσι μὲν που μάλα γελοίως τε καὶ ἀναγκαίως·
 ὥς γὰρ πράττοντές τε καὶ πράξεως ἕνεκα πάντας
 τοὺς λόγους ποιούμενοι λέγουσιν τετραγωνίζειν τε καὶ
 παρατείνειν καὶ προστιθέναι καὶ πάντα οὕτω
 φθεγγόμενοι, τὸ δ' ἔστι που πᾶν τὸ μάθημα γνώσεως
 ἕνεκα ἐπιτηδευόμενον.

παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη.

οὐκοῦν τοῦτο ἔτι διομολογητέον;

τὸ ποῖον;

ὥς τοῦ ἀεὶ ὄντος γνώσεως, ἀλλὰ οὐ τοῦ ποτέ τι
 γιγνομένου καὶ ἀπολλυμένου.

εὐομολόγητον, ἔφη· τοῦ γὰρ ἀεὶ ὄντος ἡ
 γεωμετρικὴ γνῶσις ἐστίν.

ὅλκον ἄρα, ὦ γενναῖε, ψυχῆς πρὸς ἀλήθειαν εἴη ἂν
καὶ ἀπεργαστικὸν φιλοσόφου διανοίας πρὸς τὸ ἄνω
σχεῖν ἂ νῦν κάτω οὐ δέον ἔχομεν.

ὥς οἶόν τε μάλιστα, ἔφη.

527C ὥς οἶόν τ' ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, μάλιστα προστακτέον
ὅπως οἱ ἐν τῇ καλλιπόλει σοι μηδενὶ τρόπῳ
γεωμετρίας ἀφέξονται. καὶ γὰρ τὰ πάρεργα αὐτοῦ οὐ
σμικρά.

ποῖα; ἦ δ' ὅς.

ἅ τε δὴ σὺ εἶπες, ἦν δ' ἐγώ, τὰ περὶ τὸν πόλεμον,
καὶ δὴ καὶ πρὸς πάσας μαθήσεις, ὥστε κάλλιον
ἀποδέχεσθαι, ἴσμεν πού ὅτι τῷ ὅλῳ καὶ παντὶ διοίσει
ἡμμένοσ τε γεωμετρίας καὶ μή.

τῷ παντὶ μέντοι νῆ Δί', ἔφη.

δεύτερον δὴ τοῦτο τιθῶμεν μάθημα τοῖς νέοις;

τιθῶμεν, ἔφη.

τί δέ; τρίτον θῶμεν ἀστρονομίαν; ἢ οὐ δοκεῖ;

ἐμοὶ γοῦν, ἔφη· τὸ γὰρ περὶ ὥρας εὐαισθητοτέρως ἔχειν καὶ μηνῶν καὶ ἐνιαυτῶν οὐ μόνον γεωργία οὐδὲ ναυτιλία προσήκει, ἀλλὰ καὶ στρατηγία οὐχ ἥττον.

ἡδὺς εἶ, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι ἔοικας δεδιότι τοὺς πολλούς, μὴ δοκῆς ἄχρηστα μαθήματα προστάττειν. τὸ δ' ἔστιν οὐ πάνυ φαῦλον ἀλλὰ χαλεπὸν πιστεῦσαι ὅτι ἐν τούτοις τοῖς μαθήμασιν ἐκάστου ὄργανόν τι ψυχῆς ἐκκαθαίρεται τε καὶ ἀναζωπυρεῖται ἀπολλύμενον καὶ τυφλούμενον ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων, κρεῖττον ὃν σωθῆναι μυρίων ὀμμάτων· μόνῳ γὰρ αὐτῷ ἀλήθεια ὁρᾶται. οἷς μὲν οὖν ταῦτα συνδοκεῖ ἀμηχάνως ὥς εἰ δόξεις λέγειν, ὅσοι δὲ τούτου μηδαμῇ ἠσθημένοι εἰσὶν εἰκότως ἡγήσονται σε λέγειν οὐδέν· ἄλλην γὰρ ἀπ' αὐτῶν οὐχ ὁρῶσιν ἀξίαν λόγου ὠφελίαν. σκόπει οὖν αὐτόθεν πρὸς ποτέρους διαλέγῃ· ἢ οὐδὲ πρὸς ἑτέρους, ἀλλὰ σαυτοῦ ἕνεκα τὸ μέγιστον ποιῇ τοὺς λόγους, φθονοῖς μὴν οὐδ' ἂν ἄλλῳ, εἰ τίς τι δύναίτο ἀπ' αὐτῶν ὄνασθαι.

οὕτως, ἔφη, αἰροῦμαι, ἐμαυτοῦ ἕνεκα τὸ πλεῖστον λέγειν τε καὶ ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι.

527E

528A

ἀναγε τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, εἰς τοῦπίσω· νυνδὲ γὰρ οὐκ ὀρθῶς τὸ ἐξῆς ἐλάβομεν τῇ γεωμετρίας.

πῶς λαβόντες; ἔφη.

μετὰ ἐπίπεδον, ἦν δ' ἐγώ, ἐν περιφορᾷ ὃν ἤδη στερεὸν λαβόντες, πρὶν αὐτὸ καθ' αὐτὸ λαβεῖν· ὀρθῶς δὲ ἔχει ἐξῆς μετὰ δευτέραν αὔξην τρίτην λαμβάνειν. ἔστι δέ που τοῦτο περὶ τὴν τῶν κύβων αὔξην καὶ τὸ βάθους μετέχον.

ἔστι γάρ, ἔφη· ἀλλὰ ταῦτά γε, ὦ Σώκρατες, δοκεῖ οὕπω ηὔρησθαι.

διττὰ γάρ, ἦν δ' ἐγώ, τὰ αἵτια· ὅτι τε οὐδεμία πόλις ἐντίμως αὐτὰ ἔχει, ἀσθενῶς ζητεῖται χαλεπὰ ὄντα, ἐπιστάτου τε δέονται οἱ ζητοῦντες, ἄνευ οὗ οὐκ ἂν εὗροιν, ὃν πρῶτον μὲν γενέσθαι χαλεπὸν, ἔπειτα καὶ γενομένου, ὥς νῦν ἔχει, οὐκ ἂν πείθοιντο οἱ περὶ ταῦτα ζητητικοὶ μεγαλοφρονούμενοι. εἰ δὲ πόλις ὅλη συνεπιστατοῖ ἐντίμως ἄγουσα αὐτά, οὗτοί τε ἂν πείθοιντο καὶ συνεχῶς τε ἂν καὶ ἐντόνως ζητούμενα ἐκφανῇ γένοιτο ὅπη ἔχει· ἐπεὶ καὶ νῦν ὑπὸ τῶν

πολλῶν ἀτιμαζόμενα καὶ κολουόμενα, ὑπὸ δὲ τῶν
ζητούντων λόγον οὐκ ἔχόντων καθ' ὅτι χρήσιμα,
ὅμως πρὸς ἅπαντα ταῦτα βία ὑπὸ χάριτος αὐξάνεται,
καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν αὐτὰ φανῆναι.

528D

καὶ μὲν δὴ, ἔφη, τό γε ἐπίχαρι καὶ διαφερόντως
ἔχει. ἀλλὰ μοι σαφέστερον εἶπε ἃ νυνδὴ ἔλεγες. τὴν
μὲν γάρ που τοῦ ἐπιπέδου πραγματείαν γεωμετρίαν
ἐτίθεις.

ναί, ἦν δ' ἐγώ.

εἰτά γ', ἔφη, τὸ μὲν πρῶτον ἀστρονομίαν μετὰ
ταύτην, ὕστερον δ' ἀνεχώρησας.

528E

σπεύδων γάρ, ἔφην, ταχὺ πάντα διεξελθεῖν μᾶλλον
βραδύνω· ἐξῆς γὰρ οὔσαν τὴν βάθους αὕξης μέθοδον,
ὅτι τῇ ζητήσῃ γελοίως ἔχει, ὑπερβὰς αὐτὴν μετὰ
γεωμετρίαν ἀστρονομίαν ἔλεγον, φορὰν οὔσαν βάθους.

ὁρθῶς, ἔφη, λέγεις.

τέταρτον τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, τιθῶμεν μάθημα
 ἀστρονομίαν, ὥς ὑπαρχούσης τῆς νῦν παραλειπομένης,
 εἴαν αὐτὴν πόλις μετίη.

εἰκός, ἣ δ' ὅς. καὶ ὁ γε νυνδὴ μοι, ὦ Σώκρατες,
 ἐπέπληξας περὶ ἀστρονομίας ὥς φορτικῶς ἐπαινοῦντι,
 νῦν ἣ σὺ μετέρχη ἐπαινῶ· παντὶ γάρ μοι δοκεῖ δῆλον
 ὅτι αὕτη γε ἀναγκάζει ψυχὴν εἰς τὸ ἄνω ὄρᾶν καὶ
 ἀπὸ τῶν ἐνθενδε ἐκεῖσε ἄγει.

ἴσως, ἣν δ' ἐγώ, παντὶ δῆλον πλὴν ἐμοί· ἐμοὶ γὰρ
 οὐ δοκεῖ οὕτως.

ἀλλὰ πῶς; ἔφη.

ὥς μὲν νῦν αὐτὴν μεταχειρίζονται οἱ εἰς φιλοσοφίαν
 ἀνάγοντες, πάνυ ποιεῖν κάτω βλέπειν.

πῶς, ἔφη, λέγεις;

οὐκ ἀγεννῶς μοι δοκεῖς, ἣν δ' ἐγώ, τὴν περὶ τὰ
 ἄνω μάθησιν λαμβάνειν παρὰ σαυτῷ ἢ ἐστι·
 κινδυνεύεις γὰρ καὶ εἴ τις ἐν ὀροφῇ ποικίλματα
 θεώμενος ἀνακύπτων καταμανθάνοι τι, ἡγεῖσθαι ἂν

αὐτὸν νοήσῃ ἀλλ' οὐκ ὄμμασι θεωρεῖν. ἴσως οὖν καλῶς ἡγήῃ, ἐγὼ δ' εὐηθικῶς. ἐγὼ γὰρ αὖ οὐ δύναμαι ἄλλο τι νομίσαι ἄνω ποιοῦν ψυχὴν βλέπειν μάθημα ἢ ἐκεῖνο ὃ ἂν περὶ τὸ ὄν τε ἦ καὶ τὸ ἀόρατον, ἐάν τις ἄνω κεχηνῶς ἢ κάτω συμμεμυκῶς τῶν αἰσθητῶν τι ἐπιχειρῇ μανθάνειν, οὔτε μαθεῖν ἂν ποτέ φημι αὐτόν — ἐπιστήμην γὰρ οὐδὲν ἔχειν τῶν τοιούτων — οὔτε ἄνω ἀλλὰ κάτω αὐτοῦ βλέπειν τὴν ψυχὴν, καὶ ἐξ ὑπτίας νέων ἐν γῇ ἢ ἐν θαλάττῃ μανθάνῃ.

δίκην, ἔφη, ἔχω· ὀρθῶς γὰρ μοι ἐπέπληξας. ἀλλὰ πῶς δὴ ἔλεγες δεῖν ἀστρονομίαν μανθάνειν παρὰ ἃ νῦν μανθάνουσιν, εἰ μέλλοιεν ὠφελίμως πρὸς ἃ λέγομεν μαθήσεσθαι;

ὦδε, ἦν δ' ἐγώ. ταῦτα μὲν τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ποικίλματα, ἐπείπερ ἐν ὀρατῷ πεποίκιλται, κάλλιστα μὲν ἡγεῖσθαι καὶ ἀκριβέστατα τῶν τοιούτων ἔχειν, τῶν δὲ ἀληθινῶν πολὺ ἐνδεῖν, ἅς τὸ ὄν τάχος καὶ ἡ οὖσα βραδυτῆς ἐν τῷ ἀληθινῷ ἀριθμῷ καὶ πᾶσι τοῖς ἀληθέσι σχήμασι φορὰς τε πρὸς ἄλληλα φέρεται καὶ

τὰ ἐνόντα φέρει, ἃ δὴ λόγῳ μὲν καὶ διανοίᾳ ληπτὰ,
ὄψει δ' οὐ· ἢ σὺ οἶει;

οὐδαμῶς γε, ἔφη.

οὐκοῦν, εἶπον, τῇ περὶ τὸν οὐρανὸν ποικιλίᾳ
 παραδείγμασι χρηστέον τῆς πρὸς ἐκεῖνα μαθήσεως
 529E ἔνεκα, ὁμοίως ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐντύχοι ὑπὸ Δαιδάλου
 ἢ τινος ἄλλου δημιουργοῦ ἢ γραφέως διαφερόντως
 γεγραμμένοις καὶ ἐκπεπονημένοις διαγράμμασιν.
 ἡγήσαιοτο γὰρ ἂν πού τις ἔμπειρος γεωμετρίας, ἰδὼν
 τὰ τοιαῦτα, κάλλιστα μὲν ἔχειν ἀπεργασία, γελοῖον
 μὲν ἐπισκοπεῖν αὐτὰ σπουδῇ ὥς τὴν ἀλήθειαν ἐν
 530A αὐτοῖς ληψόμενον ἴσων ἢ διπλασίων ἢ ἄλλης τινὸς
 συμμετρίας.

τί δ' οὐ μέλλει γελοῖον εἶναι; ἔφη.

τῷ ὄντι δὴ ἀστρονομικόν, ἣν δ' ἐγώ, ὄντα οὐκ οἶει
 ταῦτόν πεῖσεσθαι εἰς τὰς τῶν ἄστρον φορὰς
 ἀποβλέποντα; νομιεῖν μὲν ὥς οἶόν τε κάλλιστα τὰ
 τοιαῦτα ἔργα συστήσασθαι, οὕτω συνεστάναι τῷ τοῦ
 οὐρανοῦ δημιουργῷ αὐτόν τε καὶ τὰ ἐν αὐτῷ· τὴν δὲ

530B νυκτὸς πρὸς ἡμέραν συμμετρίαν καὶ τούτων πρὸς μῆνα καὶ μηνὸς πρὸς ἐνιαυτὸν καὶ τῶν ἄλλων ἄστρον πρὸς τε ταῦτα καὶ πρὸς ἄλληλα, οὐκ ἄτοπον, οἶει, ἡγήσεται τὸν νομίζοντα γίνεσθαι τε ταῦτα ἀεὶ ὡσαύτως καὶ οὐδαμῇ οὐδὲν παραλλάττειν, σῶμά τε ἔχοντα καὶ ὁρώμενα, καὶ ζητεῖν παντὶ τρόπῳ τὴν ἀλήθειαν αὐτῶν λαβεῖν;

ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ, ἔφη, σοῦ νῦν ἀκούοντι.

530C προβλήμασιν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, χρώμενοι ὥσπερ γεωμετρίαν οὕτω καὶ ἀστρονομίαν μέτιμεν, τὰ δ' ἐν τῷ οὐρανῷ ἐάσομεν, εἰ μέλλομεν ὄντως ἀστρονομίας μεταλαμβάνοντες χρήσιμον τὸ φύσει φρόνιμον ἐν τῇ ψυχῇ ἐξ ἀχρήστου ποιήσειν.

ἦ πολλαπλάσιον, ἔφη, τὸ ἔργον ἢ ὥς νῦν ἀστρονομεῖται προστάτεις.

οἶμαι δέ γε, εἶπον, καὶ τᾶλλα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον προστάξειν ἡμᾶς, ἐάν τι ἡμῶν ὡς νομοθετῶν ὄφελος ἦ. ἀλλὰ γάρ τι ἔχεις ὑπομνησαι τῶν προσηγόντων μαθημάτων;

οὐκ ἔχω, ἔφη, νῦν γ' οὕτωςί.

530D οὐ μὲν ἔν, ἀλλὰ πλείω, ἣν δ' ἐγώ, εἶδη παρέχεται
ἢ φορὰ, ὥς ἐγῶμαι. τὰ μὲν οὖν πάντα ἴσως ὅστις
σοφὸς ἔξει εἰπεῖν· ἃ δὲ καὶ ἡμῖν προφανῆ, δύο.

ποῖα δὴ;

πρὸς τούτῳ, ἣν δ' ἐγώ, ἀντίστροφον αὐτοῦ.

τὸ ποῖον;

κινδυνεύει, ἔφην, ὥς πρὸς ἀστρονομίαν ὄμματα
πέπηγεν, ὥς πρὸς ἐναρμόνιον φορὰν ὦτα παγῆναι, καὶ
αὗται ἀλλήλων ἀδελφαί τινες αἱ ἐπιστῆμαι εἶναι, ὥς
οἱ τε Πυθαγόρειοί φασι καὶ ἡμεῖς, ὦ Γλαύκων,
συγχωροῦμεν. ἢ πῶς ποιοῦμεν;

οὕτως, ἔφη.

530E οὐκοῦν, ἣν δ' ἐγώ, ἐπειδὴ πολὺ τὸ ἔργον, ἐκείνων
πευσόμεθα πῶς λέγουσι περὶ αὐτῶν καὶ εἴ τι ἄλλο
πρὸς τούτοις· ἡμεῖς δὲ παρὰ πάντα ταῦτα φυλάξομεν
τὸ ἡμέτερον.

ποῖον;

μή ποτ' αὐτῶν τι ἀτελὲς ἐπιχειρῶσιν ἡμῖν
 μανθάνειν οὐς θρέψομεν, καὶ οὐκ ἐξῆκον ἐκεῖσε αἰεὶ, οἳ
 πάντα δεῖ ἀφήκειν, οἷον ἄρτι περὶ τῆς ἀστρονομίας
 ἐλέγομεν. ἢ οὐκ οἶσθ' ὅτι καὶ περὶ ἀρμονίας ἕτερον
 531A τοιοῦτον ποιοῦσι; τὰς γὰρ ἀκουόμενας αὖ συμφωνίας
 καὶ φθόγγους ἀλλήλοις ἀναμετροῦντες ἀνήνυτα,
 ὥσπερ οἱ ἀστρονόμοι, πονοῦσιν.

νῆ τοὺς θεούς, ἔφη, καὶ γελοίως γε, πυκνώματ'
 ἅττα ὀνομάζοντες καὶ παραβάλλοντες τὰ ὦτα, οἷον
 ἐκ γειτόνων φωνὴν θηρευόμενοι, οἳ μὲν φασιν ἔτι
 κατακούειν ἐν μέσῳ τινὰ ἡχὴν καὶ σμικρότατον εἶναι
 τοῦτο διάστημα, ὧ μετρητέον, οἳ δὲ ἀμφισβητοῦντες
 531B ὡς ὅμοιον ἤδη φθεγγομένων, ἀμφοτέρω ὦτα τοῦ νοῦ
 προστησάμενοι.

σὺ μὲν, ἦν δ' ἐγώ, τοὺς χρηστοὺς λέγεις τοὺς ταῖς
 χορδαῖς πράγματα παρέχοντας καὶ βασανίζοντας, ἐπὶ
 τῶν κολλόπων στρεβλοῦντας· ἵνα δὲ μὴ μακροτέρα ἢ
 εἰκὼν γίγνηται πλήκτρῳ τε πληγῶν γιγνομένων καὶ
 κατηγορίας πέρι καὶ ἐξαρνήσεως καὶ ἀλαζονείας
 χορδῶν, παύομαι τῆς εἰκόνης καὶ οὐ φημι τούτους

λέγειν, ἀλλ' ἐκείνους οὕς ἔφραμεν νυνδὴ περὶ ἀρμονίας ἐρήσεσθαι. ταῦτόν γὰρ ποιοῦσι τοῖς ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ· τοὺς γὰρ ἐν ταύταις ταῖς συμφωνίαις ταῖς ἀκουόμεναις ἀριθμοὺς ζητοῦσιν, ἀλλ' οὐκ εἰς προβλήματα ἀνίστασιν, ἐπισκοπεῖν τίνες σύμφωνοι ἀριθμοὶ καὶ τίνες οὐ, καὶ διὰ τί ἐκάτεροι.

δαιμόνιον γάρ, ἔφη, πρᾶγμα λέγεις.

χρήσιμον μὲν οὖν, ἦν δ' ἐγώ, πρὸς τὴν τοῦ καλοῦ τε καὶ ἀγαθοῦ ζήτησιν, ἄλλως δὲ μεταδιωκόμενον ἄχρηστον.

εἰκός γ', ἔφη.

οἶμαι δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἡ τούτων πάντων ὧν διεληλύθαμεν μέθοδος ἐὰν μὲν ἐπὶ τὴν ἀλλήλων κοινωνίαν ἀφίκηται καὶ συγγένειαν, καὶ συλλογισθῇ ταῦτα ἧ ἐστὶν ἀλλήλοις οἰκεῖα, φέρειν τι αὐτῶν εἰς ἃ βουλόμεθα τὴν πραγματείαν καὶ οὐκ ἀνόνητα πονεῖσθαι, εἰ δὲ μή, ἀνόνητα.

καὶ ἐγώ, ἔφη, οὕτω μαντεύομαι. ἀλλὰ πάμπολυ ἔργον λέγεις, ὦ Σώκρατες.

τοῦ προοιμίου, ἦν δ' ἐγώ, ἥ τίνας λέγεις; ἥ οὐκ ἴσμεν ὅτι πάντα ταῦτα προοίμιά ἐστιν αὐτοῦ τοῦ νόμου ὃν δεῖ μαθεῖν; οὐ γάρ που δοκοῦσί γέ σοι οἱ ταῦτα δεινοὶ διαλεκτικοὶ εἶναι.

οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη, εἰ μὴ μάλα γέ τινες ὀλίγοι ὦν ἐγὼ ἐντετύχηκα.

ἀλλὰ δὴ, εἶπον, μὴ δυνατοὶ οἵτινες δοῦναί τε καὶ ἀποδέξασθαι λόγον εἴσεσθαι ποτέ τι ὦν φαμεν δεῖν εἰδέναι;

οὐδ' αὖ, ἔφη, τοῦτό γε.

οὐκοῦν, εἶπον, ὦ Γλαύκων, οὗτος ἤδη αὐτός ἐστιν ὁ νόμος ὃν τὸ διαλέγεσθαι περαίνει; ὃν καὶ ὄντα νοητὸν μιμοῖτ' ἂν ἡ τῆς ὄψεως δύναμις, ἣν ἐλέγομεν πρὸς αὐτὰ ἤδη τὰ ζῶα ἐπιχειρεῖν ἀποβλέπειν καὶ πρὸς αὐτὰ τὰ ἄστρα τε καὶ τελευταῖον δὴ πρὸς αὐτὸν τὸν ἥλιον. οὕτω καὶ ὅταν τις τῷ διαλέγεσθαι ἐπιχειρῇ ἄνευ πασῶν τῶν αἰσθήσεων διὰ τοῦ λόγου ἐπ' αὐτὸ ὃ ἐστιν ἕκαστον ὁρμᾶν, καὶ μὴ ἀποστῇ πρὶν ἂν αὐτὸ ὃ ἐστιν ἀγαθὸν αὐτῇ νοήσει λάβῃ, ἐπ' αὐτῷ γίγνεται

τῷ τοῦ νοητοῦ τέλει, ὥσπερ ἐκεῖνος τότε ἐπὶ τῷ τοῦ ὁρατοῦ.

παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη.

τί οὖν; οὐ διαλεκτικὴν ταύτην τὴν πορείαν καλεῖς;

τί μήν;

ἡ δέ γε, ἣν δ' ἐγώ, λύσις τε ἀπὸ τῶν δεσμῶν καὶ μεταστροφὴ ἀπὸ τῶν σκιῶν ἐπὶ τὰ εἰδῶλα καὶ τὸ φῶς καὶ ἐκ τοῦ καταγείου εἰς τὸν ἥλιον ἐπάνοδος, καὶ ἐκεῖ πρὸς μὲν τὰ ζῷα τε καὶ φυτὰ καὶ τὸ τοῦ ἡλίου φῶς ἔτι ἀδυναμία βλέπειν, πρὸς δὲ τὰ ἐν ὕδασι φαντάσματα θεῖα καὶ σκιὰς τῶν ὄντων, ἀλλ' οὐκ εἰδώλων σκιὰς δι' ἑτέρου τοιούτου φωτὸς ὥς πρὸς ἥλιον κρίνειν ἀποσκιαζόμενας — πᾶσα αὕτη ἡ πραγματεία τῶν τεχνῶν ἃς διήλθομεν ταύτην ἔχει τὴν δύναμιν καὶ ἐπαναγωγὴν τοῦ βελτίστου ἐν ψυχῇ πρὸς τὴν τοῦ ἀρίστου ἐν τοῖς οὖσι θέαν, ὥσπερ τότε τοῦ σαφεστάτου ἐν σώματι πρὸς τὴν τοῦ φανοτάτου ἐν τῷ σωματοειδεῖ τε καὶ ὁρατῷ τόπῳ.

ἐγὼ μὲν, ἔφη, ἀποδέχομαι οὕτω. καίτοι παντάπασί γέ μοι δοκεῖ χαλεπὰ μὲν ἀποδέχεσθαι εἶναι, ἄλλον δ' αὖ τρόπον χαλεπὰ μὴ ἀποδέχεσθαι. ὅμως δέ — οὐ γὰρ ἐν τῷ νῦν παρόντι μόνον ἀκουστέα, ἀλλὰ καὶ αὖθις πολλάκις ἐπανιτέον — ταῦτα θέντες ἔχειν ὡς νῦν λέγεται, ἐπ' αὐτὸν δὴ τὸν νόμον ἴωμεν, καὶ διέλθωμεν οὕτως ὥσπερ τὸ προοίμιον διήλθωμεν. λέγε οὖν τίς ὁ τρόπος τῆς τοῦ διαλέγεσθαι δυνάμεως, καὶ κατὰ ποῖα δὴ εἶδη διέστηκεν, καὶ τίνες αὖ ὁδοί· αὗται γὰρ ἂν ἤδη, ὡς ἔοικεν, αἱ πρὸς αὐτὸ ἄγουσαι εἴεν, οἱ ἀφικομένῳ ὥσπερ ὁδοῦ ἀνάπαυλα ἂν εἴη καὶ τέλος τῆς πορείας.

οὐκέτ', ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε Γλαύκων, οἶός τ' ἔσῃ ἀκολουθεῖν — ἐπεὶ τό γ' ἐμὸν οὐδὲν ἂν προθυμίας ἀπολίποι — οὐδ' εἰκόνα ἂν ἔτι οὗ λέγομεν ἴδοις, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἀληθές, ὃ γε δὴ μοι φαίνεται — εἰ δ' ὄντως ἢ μή, οὐκέτ' ἄξιον τοῦτο δισχυρίζεσθαι· ἀλλ' ὅτι μὲν δὴ τοιοῦτόν τι ἰδεῖν, ἰσχυριστέον. ἦ γάρ;

τί μὲν;

οὐκοῦν καὶ ὅτι ἡ τοῦ διαλέγεσθαι δύναμις μόνη ἂν
φήνειεν ἐμπείρω ὄντι ὧν νυνδὴ διήλθομεν, ἄλλη δὲ
οὐδαμῇ δυνατόν;

καὶ τοῦτ', ἔφη, ἄξιον δισχυρίζεσθαι.

533B τόδε γοῦν, ἣν δ' ἐγώ, οὐδεὶς ἡμῖν ἀμφισβητήσσει
λέγουσιν, ὡς αὐτοῦ γε ἐκάστου πέρι ὃ ἔστιν ἕκαστον
ἄλλη τις ἐπιχειρεῖ μέθοδος ὁδῶ περὶ παντὸς
λαμβάνειν. ἀλλ' αἱ μὲν ἄλλαι πᾶσαι τέχναι ἢ πρὸς
δόξας ἀνθρώπων καὶ ἐπιθυμίας εἰσὶν ἢ πρὸς γενέσεις
τε καὶ συνθέσεις, ἢ πρὸς θεραπείαν τῶν φυομένων τε
καὶ συντιθεμένων ἅπασαι τετράφεται· αἱ δὲ λοιπαί, ἃς
τοῦ ὄντος τι ἔφαμεν ἐπιλαμβάνεσθαι, γεωμετρίας τε
533C καὶ τὰς ταύτῃ ἐπομένας, ὁρῶμεν ὡς ὄνειρώπτουσι μὲν
περὶ τὸ ὄν, ὑπαρ δὲ ἀδύνατον αὐταῖς ἰδεῖν, ἕως ἂν
ὑποθέσεισι χρώμεναι ταύτας ἀκινήτους ἔωσι, μὴ
δυνάμεναι λόγον διδόναι αὐτῶν. ᾧ γὰρ ἀρχὴ μὲν ὃ μὴ
οἶδε, τελευτὴ δὲ καὶ τὰ μεταξὺ ἐξ οὗ μὴ οἶδεν
συμπέπλεκται, τίς μηχανὴ τὴν τοιαύτην ὁμολογίαν
ποτὲ ἐπιστήμην γενέσθαι;

οὐδεμία, ἣ δ' ὅς.

οὐκοῦν, ἣν δ' ἐγώ, ἡ διαλεκτικὴ μέθοδος μόνη
 ταύτη πορεύεται, τὰς ὑποθέσεις ἀναιροῦσα, ἐπ' αὐτὴν
 533D τὴν ἀρχὴν ἵνα βεβαιώσῃται, καὶ τῷ ὄντι ἐν βορβόρῳ
 βαρβαρικῷ τινι τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα κατορωρυγμένον
 ἡρέμα ἔλκει καὶ ἀνάγει ἄνω, συνερίθοις καὶ
 συμπεριαγωγαῖς χρωμένη αἷς διήλθομεν τέχναις· ἃς
 ἐπιστήμας μὲν πολλάκις προσείπομεν διὰ τὸ ἔθος,
 δέονται δὲ ὀνόματος ἄλλου, ἐναργεστέρου μὲν ἢ δόξης,
 ἀμυδροτέρου δὲ ἢ ἐπιστήμης — διάνοιαν δὲ αὐτὴν ἐν
 γε τῷ πρόσθεν που ὠρισάμεθα — ἔστι δ', ὡς ἐμοὶ
 533E δοκεῖ, οὐ περὶ ὀνόματος ἀμφισβήτησις, οἷς τοσούτων
 πέρι σκέψεις ὅσων ἡμῖν πρόκειται.

οὐ γὰρ οὖν, ἔφη.

ἀλλ' ὃ ἂν μόνον δηλοῖ πως τὴν ἕξιν σαφηνεῖα
 λέγειν ἐν ψυχῇ ἀρκέσει;

ναί.

ἀρκέσει οὖν, ἣν δ' ἐγώ, ὥσπερ τὸ πρότερον, τὴν
 μὲν πρώτην μοῖραν ἐπιστήμην καλεῖν, δευτέραν δὲ
 534A διάνοιαν, τρίτην δὲ πίστιν καὶ εἰκασίαν τετάρτην· καὶ

συναμφότερα μὲν ταῦτα δόξαν, συναμφότερα δ' ἐκείνα νόησιν· καὶ δόξαν μὲν περὶ γένεσιν, νόησιν δὲ περὶ οὐσίαν· καὶ ὅτι οὐσία πρὸς γένεσιν, νόησιν πρὸς δόξαν, καὶ ὅτι νόησις πρὸς δόξαν, ἐπιστήμην πρὸς πίστιν καὶ διάνοιαν πρὸς εἰκασίαν· τὴν δ' ἐφ' οἷς ταῦτα ἀναλογίαν καὶ διαίρεσιν διχῇ ἑκατέρου, δοξαστοῦ τε καὶ νοητοῦ, ἐῷμεν, ὧς Γλαύκων, ἵνα μὴ ἡμᾶς πολλαπλασίων λόγων ἐμπλήσῃ ἢ ὅσων οἱ παρεληλυθότες.

534B ἀλλὰ μὴν ἔμοιγ', ἔφη, τά γε ἄλλα, καθ' ὅσον δύναμαι ἔπεσθαι, συνδοκεῖ.

ἥ καὶ διαλεκτικὸν καλεῖς τὸν λόγον ἐκάστου λαμβάνοντα τῆς οὐσίας; καὶ τὸν μὴ ἔχοντα, καθ' ὅσον ἂν μὴ ἔχῃ λόγον αὐτῷ τε καὶ ἄλλῳ διδόναι, κατὰ τοσοῦτον νοῦν περὶ τούτου οὐ φήσεις ἔχειν;

πῶς γὰρ ἂν, ἥ δ' ὅς, φαίην;

οὐκοῦν καὶ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ ὡσαύτως· ὅς ἂν μὴ ἔχῃ διορίσασθαι τῷ λόγῳ ἀπὸ τῶν ἄλλων πάντων ἀφελὼν τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ιδέαν, καὶ ὥσπερ ἐν μάχῃ

διὰ πάντων ἐλέγχων διεξιῶν, μὴ κατὰ δόξαν ἀλλὰ κατ' οὐσίαν προθυμούμενος ἐλέγχειν, ἐν παῖσι τούτοις ἀπτῶτι τῷ λόγῳ διαπορεύηται, οὔτε αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν φήσεις εἰδέναι τὸν οὕτως ἔχοντα οὔτε ἄλλο ἀγαθὸν οὐδέν, ἀλλ' εἴ πη εἰδῶλου τινὸς ἐφάπτεται, δόξη, οὐκ ἐπιστήμη ἐφάπτεσθαι, καὶ τὸν νῦν βίον ὀνειροπολοῦντα καὶ ὑπνώττοντα, πρὶν ἐνθάδ' ἐξεγρέσθαι, εἰς Ἄιδου πρότερον ἀφικόμενον τελέως ἐπικαταδαρθεῖν;

534D

νὴ τὸν Δία, ἧ δ' ὅς, σφόδρα γε πάντα ταῦτα φήσω.

ἀλλὰ μὲν τούς γε σαυτοῦ παῖδας, οὓς τῷ λόγῳ τρέφεις τε καὶ παιδεύεις, εἴ ποτε ἔργῳ τρέφοις, οὐκ ἂν ἐάσais, ὥς ἐγῶμαι, ἀλόγους ὄντας ὥσπερ γραμμάς, ἄρχοντας ἐν τῇ πόλει κυρίους τῶν μεγίστων εἶναι.

οὐ γὰρ οὔν, ἔφη.

νομοθετήσεις δὴ αὐτοῖς ταύτης μάλιστα τῆς παιδείας ἀντιλαμβάνεσθαι, ἐξ ἧς ἐρωτᾶν τε καὶ ἀποκρίνεσθαι ἐπιστημονέστατα οἰοί τ' ἔσονται;

νομοθετήσω, ἔφη, μετὰ γε σοῦ.

534E

535A

ἄρ' οὖν δοκεῖ σοι, ἔφην ἐγώ, ὥσπερ θριγκὸς τοῖς μαθήμασιν ἢ διαλεκτικῇ ἡμῖν ἐπάνω κεῖσθαι, καὶ οὐκέτ' ἄλλο τούτου μάθημα ἀνωτέρω ὀρθῶς ἂν ἐπιτίθεσθαι, ἀλλ' ἔχειν ἤδη τέλος τὰ τῶν μαθημάτων;

ἔμοιγ', ἔφη.

διανομὴ τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, τὸ λοιπὸν σοι, τίσιν ταῦτα τὰ μαθήματα δώσομεν καὶ τίνα τρόπον.

δῆλον, ἔφη.

μέμνησαι οὖν τὴν προτέραν ἐκλογὴν τῶν ἀρχόντων, οἷους ἐξελέξαμεν;

πῶς γάρ, ἣ δ' ὅς, οὐ;

535B

τὰ μὲν ἄλλα τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, ἐκείνας τὰς φύσεις οἷου δεῖν ἐκλεκτέας εἶναι· τοὺς τε γὰρ βεβαιοτάτους καὶ τοὺς ἀνδρειοτάτους προαιρετέον, καὶ κατὰ δύναμιν τοὺς εὐειδεστάτους· πρὸς δὲ τούτοις ζητητέον μὴ μόνον γενναίους τε καὶ βλοσυροὺς τὰ ἥθη, ἀλλὰ καὶ

ὃ τῇδε τῇ παιδείᾳ τῆς φύσεως πρόσφορα ἐκτέον αὐτοῖς.

ποῖα δὲ διαστέλλη;

δριμύτητα, ὧ μακάριε, ἔφην, δεῖ αὐτοῖς πρὸς τὰ μαθήματα ὑπάρχειν, καὶ μὴ χαλεπῶς μανθάνειν. πολὺ γάρ τοι μᾶλλον ἀποδειλιῶσι ψυχαὶ ἐν ἰσχυροῖς μαθήμασιν ἢ ἐν γυμνασίοις· οἰκειότερος γὰρ αὐταῖς ὁ πόνος, ἴδιος ἀλλ' οὐ κοινὸς ὢν μετὰ τοῦ σώματος.

ἀληθῆ, ἔφη.

καὶ μνήμονα δὲ καὶ ἄρῶρατον καὶ πάντη φιλόπονον ζητητέον. ἢ τίνι τρόπῳ οἷε τά τε τοῦ σώματος ἐθελήσειν τινὰ διαπονεῖν καὶ τοσαύτην μάθησίν τε καὶ μελέτην ἐπιτελεῖν;

οὐδένα, ἥ δ' ὅς, ἐὰν μὴ παντάπασί γ' ἦ εὐφυής.

τὸ γοῦν νῦν ἀμάρτημα, ἣν δ' ἐγώ, καὶ ἡ ἀτιμία φιλοσοφία διὰ ταῦτα προσπέπτωκεν, ὃ καὶ πρότερον εἵπομεν, ὅτι οὐ κατ' ἀξίαν αὐτῆς ἄπτονται· οὐ γὰρ νόθους ἔδει ἄπτεσθαι, ἀλλὰ γνησίους.

πῶς; ἔφη.

535D

πρῶτον μὲν, εἶπον, φιλοπονία οὐ χωλὸν δεῖ εἶναι τὸν ἀψόμενον, τὰ μὲν ἡμίσεα φιλόπονον ὄντα, τὰ δ' ἡμίσεα ἄπονον. ἔστι δὲ τοῦτο, ὅταν τις φιλογυμναστῆς μὲν καὶ φιλόθηρος ᾗ καὶ πάντα τὰ διὰ τοῦ σώματος φιλοπονῇ, φιλομαθῆς δὲ μή, μηδὲ φιλήκοος μηδὲ ζητητικός, ἀλλ' ἐν πᾶσι τούτοις μισοπονῇ· χωλὸς δὲ καὶ ὁ τάναντία τούτου μεταβεβληκῶς τὴν φιλοπονίαν.

ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις.

535E

οὐκοῦν καὶ πρὸς ἀλήθειαν, ἣν δ' ἐγώ, ταῦτόν τοῦτο ἀνάπηρον ψυχὴν θήσομεν, ἥ ἂν τὸ μὲν ἐκούσιον ψεῦδος μισῇ καὶ χαλεπῶς φέρῃ αὐτὴ τε καὶ ἐτέρων ψευδομένων ὑπεραγανακτῇ, τὸ δ' ἀκούσιον εὐκόλως προσδέχεται καὶ ἀμαθαίνουσά που ἀλίσκομένη μὴ ἀγανακτῇ, ἀλλ' εὐχερῶς ὥσπερ θηρίον ὕειον ἐν ἀμαθία μολύνηται;

536A

παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη.

καὶ πρὸς σωφροσύνην, ἣν δ' ἐγώ, καὶ ἀνδρείαν καὶ μεγαλοπρέπειαν καὶ πάντα τὰ τῆς ἀρετῆς μέρη οὐχ ἥκιστα δεῖ φυλάττειν τὸν νόθον τε καὶ τὸν γνήσιον. ὅταν γάρ τις μὴ ἐπίστηται πάντα τὰ τοιαῦτα σκοπεῖν καὶ ἰδιώτης καὶ πόλις, λανθάνουσι χωλοῖς τε καὶ νόθοις χρώμενοι πρὸς ὅτι ἂν τύχωσι τούτων, οἱ μὲν φίλοις, οἱ δὲ ἄρχουσι.

καὶ μάλα, ἔφη, οὕτως ἔχει.

536B ἡμῖν δὴ, ἣν δ' ἐγώ, πάντα τὰ τοιαῦτα διευλαβητέον· ὥς ἐὰν μὲν ἀρτιμελεῖς τε καὶ ἀρτίφρονας ἐπὶ τοσαύτην μάθῃσιν καὶ τοσαύτην ἄσκησιν κομίσαντες παιδεύωμεν, ἥ τε δίκη ἡμῖν οὐ μέμψεται αὐτή, τήν τε πόλιν καὶ πολιτείαν σώσομεν, ἄλλοίους δὲ ἄγοντες ἐπὶ ταῦτα τάναντία πάντα καὶ πράξομεν καὶ φιλοσοφίας ἔτι πλείω γέλωτα καταντλήσομεν.

αἰσχροὺν μεντὰν εἶη, ἣ δ' ὅς.

πάνυ μὲν οὖν, εἶπον· γελοῖον δ' ἔγωγε καὶ ἐν τῷ παρόντι τι ἔοικα παθεῖν.

τὸ ποῖον; ἔφη.

536C ἐπελαθόμεν, ἣν δ' ἐγώ, ὅτι ἐπαίζομεν, καὶ μᾶλλον ἐντεινόμενος εἶπον. λέγων γὰρ ἅμα ἔβλεψα πρὸς φιλοσοφίαν, καὶ ἰδὼν προπεπηλακισμένην ἀναξίως ἀγανακτήσας μοι δοκῶ καὶ ὥσπερ θυμωθεὶς τοῖς αἰτίοις σπουδαιότερον εἰπεῖν ἃ εἶπον.

οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη, οὐκ οὖν ὥς γ' ἐμοὶ ἀκροατῇ.

536D ἀλλ' ὥς ἐμοί, ἣν δ' ἐγώ, ῥήτορι. τόδε δὲ μὴ ἐπιλανθανώμεθα, ὅτι ἐν μὲν τῇ προτέρᾳ ἐκλογῇ πρεσβύτας ἐξελέγομεν, ἐν δὲ ταύτῃ οὐκ ἐγχωρήσει· Σόλωνι γὰρ οὐ πειστέον ὥς γηράσκων τις πολλὰ δυνατὸς μανθάνειν, ἀλλ' ἥττον ἢ τρέχειν, νέων δὲ πάντες οἱ μεγάλοι καὶ οἱ πολλοὶ πόνοι.

ἀνάγκη, ἔφη.

τὰ μὲν τοίνυν λογισμῶν τε καὶ γεωμετριῶν καὶ πάσης τῆς προπαιδείας, ἣν τῆς διαλεκτικῆς δεῖ προπαιδευθῆναι, παισὶν οὕσι χρὴ προβάλλειν, οὐχ ὥς ἐπάναναγκες μαθεῖν τὸ σχῆμα τῆς διδαχῆς ποιουμένους.

τί δή;

536E

ὅτι, ἦν δ' ἐγώ, οὐδὲν μάθημα μετὰ δουλείας τὸν ἐλεύθερον χρὴ μανθάνειν. οἱ μὲν γὰρ τοῦ σώματος πόνοι βία πονούμενοι χεῖρον οὐδὲν τὸ σῶμα ἀπεργάζονται, ψυχῇ δὲ βίαιον οὐδὲν ἔμμονον μάθημα.

ἀληθῆ, ἔφη.

537A

μὴ τοίνυν βία, εἶπον, ὦ ἄριστε, τοὺς παῖδας ἐν τοῖς μαθήμασιν ἀλλὰ παίζοντας τρέφε, ἵνα καὶ μᾶλλον οἷός τ' ᾦς καθορᾶν ἐφ' ὃ ἕκαστος πέφυκεν.

ἔχει ὃ λέγεις, ἔφη, λόγον.

οὐκοῦν μνημονεύεις, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι καὶ εἰς τὸν πόλεμον ἔφαμεν τοὺς παῖδας εἶναι ἀκτέον ἐπὶ τῶν ἵππων θεωρούς, καὶ ἐάν που ἀσφαλὲς ᾗ, προσακτέον ἐγγὺς καὶ γευστέον αἵματος, ὥσπερ τοὺς σκύλακας;

μέμνημαι, ἔφη.

ἐν πᾶσι δὴ τούτοις, ἦν δ' ἐγώ, τοῖς τε πόνοις καὶ μαθήμασι καὶ φόβοις ὃς ἂν ἐντρεχέστατος ἀεὶ φαίνεται, εἰς ἀριθμὸν τινα ἐγκριτέον.

537B

ἐν τίνι, ἔφη, ἡλικία;

ἡνίκα, ἦν δ' ἐγώ, τῶν ἀναγκαίων γυμνασίων
 μεθίενται· οὗτος γὰρ ὁ χρόνος, ἐάντε δύο ἐάντε τρία
 ἔτη γίγνηται, ἀδύνατός τι ἄλλο πρᾶξαι· κόποι γὰρ
 καὶ ὕπνοι μαθήμασι πολέμιοι. καὶ ἅμα μία καὶ αὕτη
 τῶν βασάνων οὐκ ἐλαχίστη, τίς ἕκαστος ἐν τοῖς
 γυμνασίοις φανεῖται.

πῶς γὰρ οὐκ; ἔφη.

μετὰ δὴ τοῦτον τὸν χρόνον, ἦν δ' ἐγώ, ἐκ τῶν
 εἰκοσιετῶν οἱ προκριθέντες τιμὰς τε μείζους τῶν
 ἄλλων οἴσονται, τὰ τε χύδην μαθήματα παισὶν ἐν τῇ
 παιδείᾳ γενόμενα τούτοις συνακτέον εἰς σύνοψιν
 οἰκειότητός τε ἀλλήλων τῶν μαθημάτων καὶ τῆς τοῦ
 ὄντος φύσεως.

μόνη γοῦν, εἶπεν, ἡ τοιαύτη μάθησις βέβαιος, ἐν οἷς
 ἂν ἐγγένηται.

καὶ μεγίστη γε, ἦν δ' ἐγώ, πείρα διαλεκτικῆς
 φύσεως καὶ μή· ὁ μὲν γὰρ συνοπτικός διαλεκτικός, ὁ
 δὲ μὴ οὔ.

συνοίομαι, ἦ δ' ὅς.

537D ταῦτα τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, δεήσει σε ἐπισκοποῦντα οἱ
 ἂν μάλιστα τοιοῦτοι ἐν αὐτοῖς ὧσι καὶ μόνιμοι μὲν ἐν
 μαθήμασι, μόνιμοι δ' ἐν πολέμῳ καὶ τοῖς ἄλλοις
 νομίμοις, τούτους αὖ, ἐπειδὴν τὰ τριάκοντα ἔτη
 ἐκβαίνωσιν, ἐκ τῶν προκρίτων προκρινάμενον εἰς
 μείζους τε τιμὰς καθιστάναι καὶ σκοπεῖν, τῇ τοῦ
 διαλέγεσθαι δυνάμει βασανίζοντα τίς ὁμμάτων καὶ
 τῆς ἄλλης αἰσθήσεως δυνατὸς μεθιέμενος ἐπ' αὐτὸ τὸ
 ὄν μετ' ἀληθείας ἰέναι. καὶ ἐνταῦθα δὴ πολλῆς
 φυλακῆς ἔργον, ὧ ἐταῖρε.

τί μάλιστα; ἥ δ' ὅς.

537E οὐκ ἐννοεῖς, ἣν δ' ἐγώ, τὸ νῦν περὶ τὸ διαλέγεσθαι
 κακὸν γιγνόμενον ὅσον γίγνεται;

τὸ ποῖον; ἔφη.

παρανομίας που, ἔφην ἐγώ, ἐμπίμπλανται.

καὶ μάλα, ἔφη.

θαυμαστὸν οὖν τι οἶει, εἶπον, πάσχειν αὐτούς, καὶ
 οὐ συγγιγνώσκεις;

πῇ μάλιστα; ἔφη.

538A οἶον, ἣν δ' ἐγώ, εἴ τις ὑποβολιμαῖος τραφεῖη ἐν πολλοῖς μὲν χρήμασι, πολλῷ δὲ καὶ μεγάλῳ γένει καὶ κόλαξι πολλοῖς, ἀνὴρ δὲ γενόμενος αἴσθοιτο ὅτι οὐ τούτων ἐστὶ τῶν φασκόντων γονέων, τοὺς δὲ τῷ ὄντι γεννήσαντας μὴ εὖροι, τοῦτον ἔχεις μαντεύσασθαι πῶς ἂν διατεθείη πρὸς τε τοὺς κόλακας καὶ πρὸς τοὺς ὑποβαλομένους ἐν ἐκείνῳ τε τῷ χρόνῳ ᾧ οὐκ ἥδει τὰ περὶ τῆς ὑποβολῆς, καὶ ἐν ᾧ αὖ ἥδει; ἢ βούλει ἐμοῦ μαντευομένου ἀκοῦσαι;

βούλομαι, ἔφη.

538B μαντεύομαι τοίνυν, εἶπον, μᾶλλον αὐτὸν τιμᾶν ἂν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς ἄλλους οἰκείους δοκοῦντας ἢ τοὺς κολακεύοντας, καὶ ἥττον μὲν ἂν περιδεῖν ἐνδεεῖς τινος, ἥττον δὲ παράνομόν τι δρᾶσαι ἢ εἰπεῖν εἰς αὐτούς, ἥττον δὲ ἀπειθεῖν τὰ μέγала ἐκείνοις ἢ τοῖς κόλαξιν, ἐν ᾧ χρόνῳ τὸ ἀληθὲς μὴ εἰδείη.

εἰκός, ἔφη.

αἰσθόμενον τοίνυν τὸ ὄν μαντεύομαι αὖ περὶ μὲν
τούτους ἀνεῖναι ἂν τὸ τιμᾶν τε καὶ σπουδάζειν, περὶ
δὲ τοὺς κόλακας ἐπιτεῖναι, καὶ πείθεσθαι τε αὐτοῖς
538C διαφερόντως ἢ πρότερον καὶ ζῆν ἂν ἤδη κατ' ἐκείνους,
συνόντα αὐτοῖς ἀπαρκαλύπτως, πατρὸς δὲ ἐκείνου
καὶ τῶν ἄλλων ποιουμένων οἰκείων, εἰ μὴ πάνυ εἴη
φύσει ἐπιεικῆς, μέλειν τὸ μηδέν.

πάντ', ἔφη, λέγεις οἷά περ ἂν γένοιτο. ἀλλὰ πῇ
πρὸς τοὺς ἀπτομένους τῶν λόγων αὕτη φέρει ἢ εἰκὼν;

τῇδε. ἔστι που ἡμῖν δόγματα ἐκ παίδων περὶ
δικαίων καὶ καλῶν, ἐν οἷς ἐκτεθράμμεθα ὥσπερ ὑπὸ
γονεῦσι, πειθαρχοῦντές τε καὶ τιμῶντες αὐτά.

ἔστι γάρ.

οὐκοῦν καὶ ἄλλα ἐναντία τούτων ἐπιτηδεύματα
538D ἡδονὰς ἔχοντα, ἃ κολακεύει μὲν ἡμῶν τὴν ψυχὴν καὶ
ἐλκει ἐφ' αὐτά, πείθει δ' οὐ τοὺς καὶ ὀπιοῦν μετρίους·
ἀλλ' ἐκεῖνα τιμῶσι τὰ πάτρια καὶ ἐκείνοις
πειθαρχοῦσιν.

ἔστι ταῦτα.

τί οὖν; ἦν δ' ἐγώ· ὅταν τὸν οὕτως ἔχοντα ἐλθὸν ἐρώτημα ἔρηται· τί ἐστὶ τὸ καλόν, καὶ ἀποκριναμένου δ' τοῦ νομοθέτου ἤκουεν ἐξελέγχῃ ὁ λόγος, καὶ πολλάκις καὶ πολλαχῇ ἐλέγχων εἰς δόξαν καταβάλλῃ ὥς τοῦτο οὐδὲν μᾶλλον καλὸν ἢ αἰσχροῦν, καὶ περὶ δικαίου ὡσαύτως καὶ ἀγαθοῦ καὶ ἃ μάλιστα ἦγεν ἐν τιμῇ, μετὰ τοῦτο τί οἶει ποιήσῃ αὐτὸν πρὸς αὐτὰ τιμῆς τε πέρι καὶ πειθαρχίας;

ἀνάγκη, ἔφη, μήτε τιμᾶν ἔτι ὁμοίως μήτε πείθεσθαι.

ὅταν οὖν, ἦν δ' ἐγώ, μήτε ταῦτα ἡγῆται τίμια καὶ οἰκεῖα ὥσπερ πρὸ τοῦ, τά τε ἀληθῆ μὴ εὐρίσκη, ἔστι πρὸς ὁποῖον βίον ἄλλον ἢ τὸν κολακεύοντα εἰκότως προσχωρήσεται;

οὐκ ἔστιν, ἔφη.

παράνομος δὴ οἶμαι δόξει γεγονέναι ἐκ νομίμου.

ἀνάγκη.

οὐκοῦν, ἔφην, εἰκὸς τὸ πάθος τῶν οὕτω λόγων
ἀπτομένων καί, ὃ ἄρτι ἔλεγον, πολλῆς συγγνώμης
ἄξιον;

καὶ ἐλέου γ', ἔφη.

οὐκοῦν ἵνα μὴ γίγνηται ὁ ἔλεος οὗτος περὶ τοὺς
τριακοντούτας σοι, εὐλαβουμένῳ παντὶ τρόπῳ τῶν
λόγων ἀπτέον;

καὶ μάλ', ἦ δ' ὅς.

539B ἄρ' οὖν οὐ μία μὲν εὐλάβεια αὕτη συχνή, τὸ μὴ
νέους ὄντας αὐτῶν γεύεσθαι; οἶμαι γάρ σε οὐ
λεληθέναι ὅτι οἱ μειρακίσκοι, ὅταν τὸ πρῶτον λόγων
γεύωνται, ὥς παιδιᾷ αὐτοῖς καταχρῶνται, ἀεὶ εἰς
ἀντιλογίαν χρώμενοι, καὶ μιμούμενοι τοὺς ἐξελέγχοντας
αὐτοὶ ἄλλους ἐλέγχουσι, χαίροντες ὥσπερ σκυλάκια
τῷ ἔλκειν τε καὶ σπαράττειν τῷ λόγῳ τοὺς πλησίον
ἀεὶ.

ὑπερφυῶς μὲν οὖν, ἔφη.

οὐκοῦν ὅταν δὴ πολλοὺς μὲν αὐτοὶ ἐλέγξωσιν, ὑπὸ πολλῶν δὲ ἐλεγχθῶσι, σφόδρα καὶ ταχὺ ἐμπίπτουσιν εἰς τὸ μηδὲν ἡγεῖσθαι ὧνπερ πρότερον· καὶ ἐκ τούτων δὴ αὐτοὶ τε καὶ τὸ ὅλον φιλοσοφίας πέρι εἰς τοὺς ἄλλους διαβέβληνται.

ἀληθέστατα, ἔφη.

ὁ δὲ δὴ πρεσβύτερος, ἦν δ' ἐγώ, τῆς μὲν τοιαύτης μανίας οὐκ ἂν ἐθέλοι μετέχειν, τὸν δὲ διαλέγεσθαι ἐθέλοντα καὶ σκοπεῖν τάληθές μᾶλλον μιμήσεται ἢ τὸν παιδιᾶς χάριν παίζοντα καὶ ἀντιλέγοντα, καὶ αὐτός τε μετριοτέρως ἔσται καὶ τὸ ἐπιτήδευμα τιμιώτερον ἀντὶ ἀτιμοτέρου ποιήσῃ.

ὁρθῶς, ἔφη.

οὐκοῦν καὶ τὰ προειρημένα τούτου ἐπ' εὐλαβείᾳ πάντα προείρηται, τὸ τὰς φύσεις κοσμίους εἶναι καὶ στασίμους οἷς τις μεταδώσει τῶν λόγων, καὶ μὴ ὥς νῦν ὁ τυχὼν καὶ οὐδὲν προσήκων ἔρχεται ἐπ' αὐτό;

πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

539C

539D

ἀρκεῖ δὴ ἐπὶ λόγων μεταλήψει μεῖναι ἐνδελεχῶς
καὶ συντόνως μηδὲν ἄλλο πράττοντι, ἀλλ'
ἀντιστρόφως γυμναζομένῳ τοῖς περὶ τὸ σῶμα
γυμνασίοις, ἔτη διπλάσια ἢ τότε;

ἕξ, ἔφη, ἢ τέτταρα λέγεις;

ἀμέλει, εἶπον, πέντε θές. μετὰ γὰρ τοῦτο
καταβιβαστέοι ἔσονται σοι εἰς τὸ σπήλαιον πάλιν
ἐκεῖνο, καὶ ἀναγκαστέοι ἄρχειν τά τε περὶ τὸν
πόλεμον καὶ ὅσαι νέων ἀρχαί, ἵνα μηδ' ἐμπειρία
ὑστερῶσι τῶν ἄλλων· καὶ ἔτι καὶ ἐν τούτοις
βασανιστέοι εἰ ἐμμενοῦσιν ἐλκόμενοι πανταχόσε ἢ τι
καὶ παρακινήσουσι.

χρόνον δέ, ἦ δ' ὅς, πόσον τοῦτον τιθεῖς;

πεντεκαίδεκα ἔτη, ἦν δ' ἐγώ. γενομένων δὲ
πεντηκοντουτῶν τοὺς διασωθέντας καὶ ἀριστεύσαντας
πάντα πάντῃ ἐν ἔργοις τε καὶ ἐπιστήμας πρὸς τέλος
ἤδη ἀκτέον, καὶ ἀναγκαστέον ἀνακλίναντας τὴν τῆς
ψυχῆς αὐγὴν εἰς αὐτὸ ἀποβλέψαι τὸ πᾶσι φῶς
παρέχον, καὶ ἰδόντας τὸ ἀγαθὸν αὐτό, παραδείγματι

540B

χρωμένους ἐκείνῳ, καὶ πόλιν καὶ ἰδιώτας καὶ ἑαυτοὺς
 κοσμεῖν τὸν ἐπίλοιπον βίον ἐν μέρει ἑκάστους, τὸ μὲν
 πολὺ πρὸς φιλοσοφία διατρίβοντας, ὅταν δὲ τὸ μέρος
 ἦκη, πρὸς πολιτικοῖς ἐπιταλαιπωροῦντας καὶ ἄρχοντας
 ἑκάστους τῆς πόλεως ἕνεκα, οὐχ ὥς καλόν τι ἀλλ'
 ὥς ἀναγκαῖον πράττοντας, καὶ οὕτως ἄλλους ἀεὶ
 παιδεύσαντας τοιούτους, ἀντικαταλιπόντας τῆς πόλεως
 φύλακας, εἰς μακάρων νήσους ἀπιόντας οἰκεῖν· μνημεῖα
 δ' αὐτοῖς καὶ θυσίας τὴν πόλιν δημοσίᾳ ποιεῖν, ἐὰν
 540C καὶ ἡ Πυθία συναναιρῇ, ὥς δαίμοσιν, εἰ δὲ μή, ὥς
 εὐδαίμοσί τε καὶ θείοις.

παγκάλους, ἔφη, τοὺς ἄρχοντας, ὧς Σώκρατες,
 ὥσπερ ἀνδριαντοποιὸς ἀπείργασαι.

καὶ τὰς ἀρχούσας γε, ἣν δ' ἐγώ, ὧς Γλαύκων·
 μηδὲν γάρ τι οἴου με περὶ ἀνδρῶν εἰρηκέναι μᾶλλον ἢ
 εἴρηκα ἢ περὶ γυναικῶν, ὅσαι ἂν αὐτῶν ἱκαναὶ τὰς
 φύσεις ἐγγίγνωνται.

ὀρθῶς, ἔφη, εἴπερ ἴσα γε πάντα τοῖς ἀνδράσι
 κοινωνήσουσιν, ὥς διήλθομεν.

540D

τί οὖν; ἔφην· συγχωρεῖτε περὶ τῆς πόλεώς τε καὶ πολιτείας μὴ παντάπασιν ἡμᾶς εὐχὰς εἰρηκέναι, ἀλλὰ χαλεπὰ μὲν, δυνατὰ δέ πη, καὶ οὐκ ἄλλη ἢ εἴρηται, ὅταν οἱ ὡς ἀληθῶς φιλόσοφοι δυνάσται, ἢ πλείους ἢ εἷς, ἐν πόλει γενόμενοι τῶν μὲν νῦν τιμῶν καταφρονήσωσιν, ἡγησάμενοι ἀνελευθέρους εἶναι καὶ οὐδενὸς ἀξίας, τὸ δὲ ὀρθὸν περὶ πλείστου ποιησάμενοι καὶ τὰς ἀπὸ τούτου τιμάς, μέγιστον δὲ καὶ ἀναγκαιότατον τὸ δίκαιον, καὶ τούτῳ δὴ ὑπηρετοῦντές τε καὶ αὖξοντες αὐτὸ διασκευωρήσωνται τὴν ἑαυτῶν πόλιν;

540E

πῶς; ἔφη.

541A

ὅσοι μὲν ἄν, ἦν δ' ἐγώ, πρεσβύτεροι τυγχάνωσι δεκετῶν ἐν τῇ πόλει, πάντας ἐκπέμψωσιν εἰς τοὺς ἀγρούς, τοὺς δὲ παῖδας αὐτῶν παραλαμβάνοντες ἐκτὸς τῶν νῦν ἡθῶν, ἃ καὶ οἱ γονῆς ἔχουσι, θρέψωνται ἐν τοῖς σφετέροις τρόποισι καὶ νόμοις, οἷσιν οἷοις διεληλύθαμεν τότε· καὶ οὕτω τάχιστα τε καὶ ῥᾶστα πόλιν τε καὶ πολιτείαν, ἣν ἐλέγομεν, καταστᾶσαν

αὐτήν τε εὐδαιμονήσειν καὶ τὸ ἔθνος ἐν ᾧ ἂν ἐγγένηται πλείστα ὀνήσειν;

πολύ γ', ἔφη· καὶ ὥς ἂν γένοιτο, εἴπερ ποτὲ γίγνοιτο, δοκεῖς μοι, ᾧ Σώκρατες, εὖ εἰρηκέναι.

οὐκοῦν ἄδην ἤδη, εἶπον ἐγώ, ἔχουσιν ἡμῖν οἱ λόγοι περὶ τε τῆς πόλεως ταύτης καὶ τοῦ ὁμοίου ταύτῃ ἀνδρός; δῆλος γάρ που καὶ οὗτος οἶον φήσομεν δεῖν αὐτὸν εἶναι.

δῆλος, ἔφη· καὶ ὅπερ ἐρωτᾷς, δοκεῖ μοι τέλος ἔχειν.

8

εἶεν· ταῦτα μὲν δὴ ὁμολόγηται, ᾧ Γλαύκων, τῇ μελλούσῃ ἄκρως οἰκεῖν πόλει κοινὰς μὲν γυναῖκας, κοινούς δὲ παῖδας εἶναι καὶ πᾶσαν παιδείαν, ὡσαύτως δὲ τὰ ἐπιτηδεύματα κοινὰ ἐν πολέμῳ τε καὶ εἰρήνῃ, βασιλέας δὲ αὐτῶν εἶναι τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ τε καὶ πρὸς τὸν πόλεμον γεγονότας ἀρίστους.

ὡμολόγηται, ἔφη.

543B

καὶ μὲν καὶ τάδε συνεχωρήσαμεν, ὥς, ὅταν δὴ καταστῶσιν οἱ ἄρχοντες, ἄγοντες τοὺς στρατιώτας κατοικιοῦσιν εἰς οἰκήσεις οἷας προείπομεν, ἴδιον μὲν οὐδὲν οὐδενὶ ἐχούσας, κοινὰς δὲ πᾶσι· πρὸς δὲ ταῖς τοιαύταις οἰκήσεσι, καὶ τὰς κτήσεις, εἰ μνημονεύεις, διωμολογησάμεθα που οἷαι ἔσονται αὐτοῖς.

543C

ἀλλὰ μνημονεύω, ἔφη, ὅτι γε οὐδὲν οὐδένα ὥόμεθα δεῖν κεκτῆσθαι ὧν νῦν οἱ ἄλλοι, ὥσπερ δὲ ἀθλητάς τε πολέμου καὶ φύλακας, μισθὸν τῆς φυλακῆς δεχομένους εἰς ἐνιαυτὸν τὴν εἰς ταῦτα τροφὴν παρὰ τῶν ἄλλων, αὐτῶν τε δεῖν καὶ τῆς ἄλλης πόλεως ἐπιμελεῖσθαι.

ὀρθῶς, ἔφην, λέγεις. ἀλλ' ἄγ', ἐπειδὴ τοῦτ' ἀπετελέσαμεν, ἀναμνησθῶμεν πόθεν δεῦρο ἐξετραπόμεθα, ἵνα πάλιν τὴν αὐτὴν ἴωμεν.

οὐ χαλεπὸν, ἔφη. σχεδὸν γάρ, καθάπερ νῦν, ὥς διεληλυθὼς περὶ τῆς πόλεως τοὺς λόγους ἐποιοῦ, λέγων ὥς ἀγαθὴν μὲν τὴν τοιαύτην, οἷαν τότε

543D

544A

544B

διῆλθες, τιθείης πόλιν, καὶ ἄνδρα τὸν ἐκείνη ὅμοιον,
καὶ ταῦτα, ὡς ἔοικας, καλλίω ἔτι ἔχων εἰπεῖν πόλιν
τε καὶ ἄνδρα. ἀλλ' οὖν δὴ τὰς ἄλλας ἡμαρτημένας
ἔλεγες, εἰ αὕτη ὀρθή. τῶν δὲ λοιπῶν πολιτειῶν
ἔφησθα, ὡς μνημονεύω, τέτταρα εἶδη εἶναι, ὧν καὶ
πέρι λόγον ἄξιον εἶη ἔχειν καὶ ἰδεῖν αὐτῶν τὰ
ἁμαρτήματα καὶ τοὺς ἐκείναις αὖ ὁμοίους, ἵνα πάντας
αὐτοὺς ἰδόντες, καὶ ὁμολογησάμενοι τὸν ἄριστον καὶ
τὸν κάκιστον ἄνδρα, ἐπισκεψαίμεθα εἰ ὁ ἄριστος
εὐδαιμονέστατος καὶ ὁ κάκιστος ἀθλιώτατος, ἢ
ἄλλως ἔχοι· καὶ ἐμοῦ ἐρομένου τίνας λέγοις τὰς
τέτταρας πολιτείας, ἐν τούτῳ ὑπέλαβε Πολέμαρχός
τε καὶ Ἀδείμαντος, καὶ οὕτω δὴ σὺ ἀναλαβὼν τὸν
λόγον δεῦρ' ἀφῖξαι.

ὀρθότατα, εἶπον, ἐμνημόνευσας.

πάλιν τοίνυν, ὥσπερ παλαιστής, τὴν αὐτὴν λαβὴν
πάρεχε, καὶ τὸ αὐτὸ ἐμοῦ ἐρομένου πειρῶ εἰπεῖν ἅπερ
τότε ἔμελλες λέγειν.

ἐάνπερ, ἣν δ' ἐγώ, δύνωμαι.

καὶ μὴν, ἥ δ' ὅς, ἐπιθυμῶ γε καὶ αὐτὸς ἀκοῦσαι
 τίνας ἔλεγεσ τὰς τέτταρας πολιτείας.

544C

οὐ χαλεπῶς, ἥν δ' ἐγώ, ἀκούσῃ. εἰσὶ γὰρ ἄς λέγω,
 αἵπερ καὶ ὀνόματα ἔχουσιν, ἥ τε ὑπὸ τῶν πολλῶν
 ἐπαινουμένη, ἥ Κρητικὴ τε καὶ Λακωνικὴ αὕτη· καὶ
 δευτέρα καὶ δευτέρως ἐπαινουμένη, καλουμένη δ'
 ὀλιγαρχία, συχνῶν γέμουσα κακῶν πολιτεία· ἥ τε
 ταύτη διάφορος καὶ ἐφεξῆς γιγνομένη δημοκρατία, καὶ
 ἥ γενναία δὴ τυραννὶς καὶ πασῶν τούτων διαφέρουσα,
 τέταρτόν τε καὶ ἔσχατον πόλεως νόσημα. ἥ τινα
 ἄλλην ἔχεις ἰδέαν πολιτείας, ἥτις καὶ ἐν εἴδει διαφανεῖ
 τινι κεῖται; δυναστεῖαι γὰρ καὶ ὠνηταὶ βασιλεῖαι καὶ
 τοιαῦταί τινες πολιτεῖαι μεταξὺ τι τούτων πού εἰσιν,
 εὖροι δ' ἂν τις αὐτὰς οὐκ ἐλάττους περὶ τοὺς
 βαρβάρους ἢ τοὺς Ἑλληνας.

544D

πολλαὶ γοῦν καὶ ἄτοποι, ἔφη, λέγονται.

οἶσθ' οὔν, ἥν δ' ἐγώ, ὅτι καὶ ἀνθρώπων εἶδη
 τοσαῦτα ἀνάγκη τρόπων εἶναι, ὅσαπερ καὶ πολιτειῶν;
 ἢ οἶει ἐκ δρυὸς ποθεῖν ἢ ἐκ πέτρας τὰς πολιτείας

544E

γίγνεσθαι, ἀλλ' οὐχὶ ἐκ τῶν ἡθῶν τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἀ ἀν ὥσπερ ῥέψαντα τᾶλλα ἐφελκύσῃται;

οὐδαμῶς ἔγωγ', ἔφη, ἄλλοθεν ἢ ἐντεῦθεν.

οὐκοῦν εἰ τὰ τῶν πόλεων πέντε, καὶ αἱ τῶν ἰδιωτῶν κατασκευαὶ τῆς ψυχῆς πέντε ἀν εἶεν.

τί μήν;

τὸν μὲν δὴ τῇ ἀριστοκρατίᾳ ὅμοιον διεληλύθαμεν ἤδη, ὃν ἀγαθόν τε καὶ δίκαιον ὀρθῶς φάμεν εἶναι.

545A

διεληλύθαμεν.

ἄρ' οὖν τὸ μετὰ τοῦτο διιτέον τοὺς χεῖρους, τὸν φιλόνικόν τε καὶ φιλότιμον, κατὰ τὴν Λακωνικὴν ἐστῶτα πολιτείαν, καὶ ὀλιγαρχικὸν αὖ καὶ δημοκρατικὸν καὶ τὸν τυραννικόν, ἵνα τὸν ἀδικώτατον ἰδόντες ἀντιθῶμεν τῷ δικαιοτάτῳ καὶ ἡμῖν τελέα ἢ σκέψις ᾗ, πῶς ποτε ἡ ἄκρατος δικαιοσύνη πρὸς ἀδικίαν τὴν ἄκρατον ἔχει εὐδαιμονίας τε πέρι τοῦ ἔχοντος καὶ ἀθλιότητος, ἵνα ἡ Θρασυμάχῳ πειθόμενοι

545B

διώκωμεν ἀδικίαν ἢ τῷ νῦν προφαινομένῳ λόγῳ
δικαιοσύνην;

παντάπασι μὲν οὔν, ἔφη, οὕτω ποιητέον.

ἄρ' οὔν, ὥσπερ ἠρξάμεθα ἐν ταῖς πολιτείαις
πρότερον σκοπεῖν τὰ ἥθη ἢ ἐν τοῖς ἰδιώταις, ὥς
ἐναργέστερον ὄν, καὶ νῦν οὕτω πρῶτον μὲν τὴν
φιλότιμον σκεπτέον πολιτείαν — ὄνομα γὰρ οὐκ ἔχω
λεγόμενον ἄλλο· ἢ τιμοκρατίαν ἢ τιμαρχίαν αὐτὴν
κλητέον — πρὸς δὲ ταύτην τὸν τοιοῦτον ἄνδρα
σκεψόμεθα, ἔπειτα ὀλιγαρχίαν καὶ ἄνδρα ὀλιγαρχικόν,
αὖθις δὲ εἰς δημοκρατίαν ἀποβλέψαντες θεασόμεθα
ἄνδρα δημοκρατικόν, τὸ δὲ τέταρτον εἰς τυραννουμένην
πόλιν ἐλθόντες καὶ ἰδόντες, πάλιν εἰς τυραννικὴν
ψυχὴν βλέποντες, πειρασόμεθα περὶ ὧν προυδέμεθα
ἱκανοὶ κριταὶ γενέσθαι;

κατὰ λόγον γέ τοι ἂν, ἔφη, οὕτω γίγνοιτο ἢ τε
θέα καὶ ἡ κρίσις.

φέρε τοίνυν, ἥν δ' ἐγώ, πειρώμεθα λέγειν τίνα
τρόπον τιμοκρατία γένοιτ' ἂν ἐξ ἀριστοκρατίας. ἢ τόδε

545D

μὲν ἀπλοῦν, ὅτι πᾶσα πολιτεία μεταβάλλει ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔχοντος τὰς ἀρχάς, ὅταν ἐν αὐτῷ τούτῳ στάσις ἐγγένηται· ὁμονοοῦντος δέ, καὶ πάνυ ὀλίγον ἦ, ἀδύνατον κινηθῆναι;

ἔστι γὰρ οὕτω.

545E

πῶς οὖν δὴ, εἶπον, ὦ Γλαύκων, ἡ πόλις ἡμῖν κινηθήσεται, καὶ πῇ στασιάσουσιν οἱ ἐπίκουροι καὶ οἱ ἄρχοντες πρὸς ἀλλήλους τε καὶ πρὸς ἑαυτούς; ἢ βούλει, ὥσπερ Ὅμηρος, εὐχόμεθα ταῖς Μούσαις εἰπεῖν ἡμῖν ὅπως δὴ πρῶτον στάσις ἔμπεσε, καὶ φῶμεν αὐτὰς τραγικῶς ὥς πρὸς παῖδας ἡμᾶς παιζούσας καὶ ἐρεσχηλούσας, ὥς δὴ σπουδῇ λεγούσας, ὑψηλολογουμένας λέγειν;

πῶς;

546A

ὦδέ πως. χαλεπὸν μὲν κινηθῆναι πόλιν οὕτω συστᾶσαν· ἀλλ' ἐπεὶ γενομένῳ παντὶ φθορά ἐστίν, οὐδ' ἡ τοιαύτη σύστασις τὸν ἅπαντα μενεῖ χρόνον, ἀλλὰ λυθήσεται. λύσις δὲ ἤδε· οὐ μόνον φυτοῖς ἐγγείοις, ἀλλὰ καὶ ἐν ἐπιγείοις ζώοις φορὰ καὶ ἀφορία

ψυχῆς τε καὶ σωμάτων γίνονται, ὅταν περιτροπαί
 ἐκάστοις κύκλων περιφορὰς συνάπτωσι, βραχυβίοις μὲν
 βραχυπόρους, ἐναντίοις δὲ ἐναντίας. γένους δὲ ὑμετέρου
 546B εὐγονίας τε καὶ ἀφορίας, καίπερ ὄντες σοφοί, οὓς
 ἡγεμόνας πόλεως ἐπαιδεύσασθε, οὐδὲν μᾶλλον
 λογισμῷ μετ' αἰσθήσεως τεύξονται, ἀλλὰ πάρεισιν
 αὐτοὺς καὶ γεννήσουσι παῖδάς ποτε οὐ δέον. ἔστι δὲ
 θείῳ μὲν γεννητῷ περίοδος ἣν ἀριθμὸς περιλαμβάνει
 τέλειος, ἀνθρωπείῳ δὲ ἐν ᾧ πρῶτῳ αὐξήσεις δυνάμεναί
 τε καὶ δυναστεύμεναι, τρεῖς ἀποστάσεις, τέτταρας δὲ
 ὅρους λαβοῦσαι ὁμοιούντων τε καὶ ἀνομοιούντων καὶ
 546C αὐξόντων καὶ φθινόντων, πάντα προσήγορα καὶ ῥητὰ
 πρὸς ἄλληλα ἀπέφηναν· ὦν ἐπίτριτος πυθμὴν πεμπάδι
 συζυγεῖς δύο ἁρμονίας παρέχεται τρεῖς αὐξηθεῖς, τὴν
 μὲν ἴσην ἰσάκις, ἑκατὸν τοσαυτάκις, τὴν δὲ ἰσομήκη
 μὲν τῇ, προμήκη δέ, ἑκατὸν μὲν ἀριθμῶν ἀπὸ
 διαμέτρων ῥητῶν πεμπάδος, δεομένων ἑνὸς ἐκάστων,
 ἀρρήτων δὲ δυοῖν, ἑκατὸν δὲ κύβων τριάδος. σύμπας
 δὲ οὗτος ἀριθμὸς γεωμετρικός, τοιούτου κύριος,
 546D ἀμεινόνων τε καὶ χειρόνων γενέσεων, ἃς ὅταν
 ἀγνοήσαντες ὑμῖν οἱ φύλακες συνοικίζωσιν νύμφας

νυμφίοις παρὰ καιρόν, οὐκ εὐφρεῖς οὐδ' εὐτυχεῖς παῖδες
 ἔσονται· ὧν καταστήσουσι μὲν τοὺς ἀρίστους οἱ
 πρότεροι, ὅμως δὲ ὄντες ἀνάξιοι, εἰς τὰς τῶν πατέρων
 αὖ δυνάμεις ἐλθόντες, ἡμῶν πρῶτον ἄρξονται ἀμελεῖν
 φύλακες ὄντες, παρ' ἔλαττον τοῦ δέοντος ἡγησάμενοι
 τὰ μουσικῆς, δεύτερον δὲ τὰ γυμναστικῆς, ὅθεν
 ἀμουςότεροι γενήσονται ὑμῖν οἱ νέοι. ἐκ δὲ τούτων
 546E ἄρχοντες οὐ πάνυ φυλακικοὶ καταστήσονται πρὸς τὸ
 547A δοκιμάζειν τὰ Ἡσιόδου τε καὶ τὰ παρ' ὑμῖν γένη,
 χρυσοῦν τε καὶ ἀργυροῦν καὶ χαλκοῦν καὶ σιδηροῦν·
 ὁμοῦ δὲ μιγέντος σιδηροῦ ἀργυρῷ καὶ χαλκοῦ χρυσῷ
 ἀνομοιότης ἐγγενήσεται καὶ ἀνωμαλία ἀνάρμοστος, ἃ
 γενόμενα, οὔ ἂν ἐγγένηται, ἀεὶ τίκτει πόλεμον καὶ
 ἔχθραν. ταύτης τοι γενεῆς χρὴ φάναι εἶναι στάσιν,
 ὅπου ἂν γίγνηται ἀεὶ.

καὶ ὁρθῶς γ', ἔφη, αὐτὰς ἀποκρίνεσθαι φήσομεν.

καὶ γάρ, ἦν δ' ἐγώ, ἀνάγκη μούσας γε οὔσας.

547B τί οὖν, ἦ δ' ὅς, τὸ μετὰ τοῦτο λέγουσιν αἱ Μοῦσαι;

στάσεως, ἣν δ' ἐγώ, γενομένης εἰλκέτην ἄρα
ἐκατέρω τῷ γένει, τὸ μὲν σιδηροῦν καὶ χαλκοῦν ἐπὶ
χρηματισμὸν καὶ γῆς κτῆσιν καὶ οἰκίας χρυσοῦ τε
καὶ ἀργύρου, τῷ δ' αὖ, τὸ χρυσοῦν τε καὶ ἀργυροῦν,
ἅτε οὐ πενομένω ἀλλὰ φύσει ὄντε πλουσίω, τὰς
ψυχὰς ἐπὶ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἀρχαίαν κατάστασιν
ἡγέτην· βιαζομένων δὲ καὶ ἀντιτεινόντων ἀλλήλοις, εἰς
μέσον ὠμολόγησαν γῆν μὲν καὶ οἰκίας
κατανειμαμένους ἰδιώσασθαι, τοὺς δὲ πρὶν
φυλαττομένους ὑπ' αὐτῶν ὡς ἐλευθέρους φίλους τε καὶ
τροφέας, δουλωσάμενοι τότε περιοίκους τε καὶ οἰκέτας
ἔχοντες, αὐτοὶ πολέμου τε καὶ φυλακῆς αὐτῶν
ἐπιμελεῖσθαι.

δοκεῖ μοι, ἔφη, αὕτη ἡ μετάβασις ἐντεῦθεν
γίγνεσθαι.

οὐκοῦν, ἣν δ' ἐγώ, ἐν μέσῳ τις ἂν εἴη
ἀριστοκρατίας τε καὶ ὀλιγαρχίας αὕτη ἡ πολιτεία;

πάνυ μὲν οὔν.

μεταβήσεται μὲν δὴ οὕτω· μεταβᾶσα δὲ πῶς οἰκήσῃ; ἢ φανερόν ὅτι τὰ μὲν μιμήσεται τὴν προτέραν πολιτείαν, τὰ δὲ τὴν ὀλιγαρχίαν, ἅτ' ἐν μέσῳ οὔσα, τὸ δέ τι καὶ αὐτῆς ἔξει ἴδιον;

οὕτως, ἔφη.

οὐκοῦν τῷ μὲν τιμᾶν τοὺς ἄρχοντας καὶ γεωργιῶν ἀπέχεσθαι τὸ προπολεμοῦν αὐτῆς καὶ χειροτεχνιῶν καὶ τοῦ ἄλλου χρηματισμοῦ, συσσίτια δὲ κατεσκευάσθαι καὶ γυμναστικῆς τε καὶ τῆς τοῦ πολέμου ἀγωνίας ἐπιμελεῖσθαι, πᾶσι τοῖς τοιούτοις τὴν προτέραν μιμήσεται;

ναί.

τῷ δέ γε φοβεῖσθαι τοὺς σοφοὺς ἐπὶ τὰς ἀρχὰς ἄγειν, ἅτε οὐκέτι κεκτημένην ἀπλοῦς τε καὶ ἀτενεῖς τοὺς τοιούτους ἄνδρας ἀλλὰ μεικτούς, ἐπὶ δὲ θυμοειδεῖς τε καὶ ἀπλουστέρους ἀποκλίνειν, τοὺς πρὸς πόλεμον μᾶλλον πεφυκότας ἢ πρὸς εἰρήνην, καὶ τοὺς περὶ ταῦτα δόλους τε καὶ μηχανὰς ἐντίμως ἔχειν, καὶ

πολεμοῦσα τὸν αἰὲ χρόνον διάγειν, αὕτη ἑαυτῆς αὖ τὰ πολλὰ τῶν τοιούτων ἴδια ἔξει;

ναί.

ἐπιθυμηταὶ δέ γε, ἣν δ' ἐγώ, χρημάτων οἱ τοιοῦτοι ἔσονται, ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις, καὶ τιμῶντες ἀγρίως ὑπὸ σκότου χρυσόν τε καὶ ἄργυρον, ἅτε κεκτημένοι ταμιεῖα καὶ οἰκείους θησαυρούς, οἳ θέμενοι ἂν αὐτὰ κρύψειαν, καὶ αὖ περιβόλους οἰκήσεων, ἀτεχνῶς νεοττιᾶς ἰδίας, ἐν αἷς ἀναλίσκοντες γυναιξί τε καὶ οἷς ἐθέλοιεν ἄλλοις πολλὰ ἂν δαπανῶντο.

ἀληθέστατα, ἔφη.

οὐκοῦν καὶ φειδωλοὶ χρημάτων, ἅτε τιμῶντες καὶ οὐ φανερῶς κτώμενοι, φιλαναλωταὶ δὲ ἀλλοτρίων δι' ἐπιθυμίαν, καὶ λάθρα τὰς ἡδονὰς καρπούμενοι, ὥσπερ παῖδες πατέρα τὸν νόμον ἀποδιδράσκοντες, οὐχ ὑπὸ πειθοῦς ἀλλ' ὑπὸ βίας πεπαιδευμένοι διὰ τὸ τῆς ἀληθινῆς Μούσης τῆς μετὰ λόγων τε καὶ φιλοσοφίας ἡμεληκέναι καὶ πρεσβυτέρως γυμναστικὴν μουσικῆς τετιμηκέναι.

παντάπασιν, ἔφη, λέγεις μεμειγμένην πολιτείαν ἐκ κακοῦ τε καὶ ἀγαθοῦ.

μέμεικται γάρ, ἦν δ' ἐγώ· διαφανέστατον δ' ἐν αὐτῇ ἐστὶν ἓν τι μόνον ὑπὸ τοῦ θυμοειδοῦς κρατοῦντος, φιλονικία καὶ φιλοτιμία.

σφόδρα γε, ἦ δ' ὅς.

οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, αὕτη μὲν ἡ πολιτεία οὕτω γεγονυῖα καὶ τοιαύτη ἂν τις εἴη, ὥς λόγῳ σχῆμα πολιτείας ὑπογράψαντα μὴ ἀκριβῶς ἀπεργάσασθαι διὰ τὸ ἐξαρκεῖν μὲν ἰδεῖν καὶ ἐκ τῆς ὑπογραφῆς τὸν τε δικαιοτάτον καὶ τὸν ἀδίκωτατον, ἀμήχανον δὲ μήκει ἔργον εἶναι πάσας μὲν πολιτείας, πάντα δὲ ἥθη μηδὲν παραλιπόντα διελθεῖν.

καὶ ὁρθῶς, ἔφη.

τίς οὖν ὁ κατὰ ταύτην τὴν πολιτείαν ἀνὴρ; πῶς τε γενόμενος ποῖός τέ τις ὢν;

οἶμαι μὲν, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος, ἐγγύς τι αὐτὸν Γλαύκωνος τουτουὶ τείνειν ἕνεκά γε φιλονικίας.

548E ἴσως, ἣν δ' ἐγώ, τοῦτό γε· ἀλλὰ μοι δοκεῖ τάδε οὐ κατὰ τοῦτον πεφυκέναι.

τὰ ποῖα;

549A αὐθαδέστερόν τε δεῖ αὐτόν, ἣν δ' ἐγώ, εἶναι καὶ ὑποαμυσότερον, φιλόμουσον δέ, καὶ φιλήκοον μέν, ῥητορικὸν δ' οὐδαμῶς. καὶ δούλοις μέν τις ἂν ἄγριος εἴη ὁ τοιοῦτος, οὐ καταφρονῶν δούλων, ὥσπερ ὁ ἱκανῶς πεπαιδευμένος, ἐλευθέροις δὲ ἡμέρος, ἀρχόντων δὲ σφόδρα ὑπήκοος, φίλαρχος δὲ καὶ φιλότιμος, οὐκ ἀπὸ τοῦ λέγειν ἀξιῶν ἄρχειν οὐδ' ἀπὸ τοιούτου οὐδενός, ἀλλ' ἀπὸ ἔργων τῶν τε πολεμικῶν καὶ τῶν περὶ τὰ πολεμικά, φιλογυμναστής τέ τις ὢν καὶ φιλόθηρος.

ἔστι γάρ, ἔφη, τοῦτο τὸ ἥθος ἐκείνης τῆς πολιτείας.

549B οὐκοῦν καὶ χρημάτων, ἣν δ' ἐγώ, ὁ τοιοῦτος νέος μέν ὢν καταφρονοῖ ἄν, ὅσῳ δὲ πρεσβύτερος γίγνοιτο, μᾶλλον αἰὲν ἀσπάζοιτο ἂν τῷ τε μετέχειν τῆς τοῦ φιλοχρημάτου φύσεως καὶ μὴ εἶναι εἰλικρινῆς πρὸς ἀρετὴν διὰ τὸ ἀπολειφθῆναι τοῦ ἀρίστου φύλακος;

τίνος; ἥ δ' ὅς ο' Ἀδείμαντος.

λόγου, ἥν δ' ἐγώ, μουσικῇ κεκραμένου· ὅς μόνος ἐγγενόμενος σωτήρ ἀρετῆς διὰ βίου ἐνοικεῖ τῷ ἔχοντι.

καλῶς, ἔφη, λέγεις.

καὶ ἔστι μὲν γ', ἥν δ' ἐγώ, τοιοῦτος ὁ τιμοκρατικὸς νεανίας, τῇ τοιαύτῃ πόλει ἐοικώς.

πάνυ μὲν οὔν.

γίγνεται δέ γ', εἶπον, οὔτος ὧδέ πως· ἐνίοτε πατρὸς ἀγαθοῦ ὢν νέος υἱὸς ἐν πόλει οἰκοῦντος οὐκ εὖ πολιτευομένη, φεύγοντος τάς τε τιμὰς καὶ ἀρχὰς καὶ δίκας καὶ τὴν τοιαύτην πᾶσαν φιλοπραγμοσύνην καὶ ἐθέλοντος ἐλαττοῦσθαι ὥστε πράγματα μὴ ἔχειν —

πῇ δὴ, ἔφη, γίγνεται;

ὅταν, ἥν δ' ἐγώ, πρῶτον μὲν τῆς μητρὸς ἀκούῃ ἀχθομένης ὅτι οὐ τῶν ἀρχόντων αὐτῇ ὁ ἀνὴρ ἐστίν, καὶ ἐλαττουμένης διὰ ταῦτα ἐν ταῖς ἄλλαις γυναιξίν, ἔπειτα ὁρώσης μὴ σφόδρα περὶ χρήματα σπουδάζοντα μηδὲ μαχόμενον καὶ λοιδορούμενον ἰδία τε ἐν

549C

549D

δικαστηρίοις καὶ δημοσίᾳ, ἀλλὰ ῥαθύμως πάντα τὰ
 τοιαῦτα φέροντα, καὶ ἑαυτῷ μὲν τὸν νοῦν προσέχοντα
 αἰὲ ἀίσθανηται, ἑαυτὴν δὲ μήτε πάνυ τιμῶντα μήτε
 ἀτιμάζοντα, ἐξ ἀπάντων τούτων ἀχθομένης τε καὶ
 λεγούσης ὡς ἄνανδρός τε αὐτῷ ὁ πατήρ καὶ λῖαν
 ἀνειμένος, καὶ ἄλλα δὴ ὅσα καὶ οἷα φιλοῦσιν αἱ
 γυναῖκες περὶ τῶν τοιούτων ὑμνεῖν.

καὶ μάλ', ἔφη ὁ Ἀδείμαντος, πολλά τε καὶ ὅμοια
 ἑαυταῖς.

οἶσθα οὔν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι καὶ οἱ οἰκέται τῶν
 τοιούτων ἐνίοτε λάθρα πρὸς τοὺς υἱεῖς τοιαῦτα
 λέγουσιν, οἱ δοκοῦντες εὖνοι εἶναι, καὶ ἐάν τινα ἴδωσιν
 ἢ ὀφείλοντα χρήματα, ὧ μὴ ἐπεξέρχεται ὁ πατήρ, ἢ
 τι ἄλλο ἀδικοῦντα, διακελεύονται ὅπως, ἐπειδὴν ἀνὴρ
 γένηται, τιμωρήσεται πάντας τοὺς τοιούτους καὶ ἀνὴρ
 μᾶλλον ἔσται τοῦ πατρός. καὶ ἐξιὼν ἕτερα τοιαῦτα
 ἀκούει καὶ ὁρᾷ, τοὺς μὲν τὰ αὐτῶν πράττοντας ἐν τῇ
 πόλει ἡλιθίους τε καλουμένους καὶ ἐν σμικρῷ λόγῳ
 ὄντας, τοὺς δὲ μὴ τὰ αὐτῶν τιμωμένους τε καὶ
 ἐπαινουμένους. τότε δὴ ὁ νέος πάντα τὰ τοιαῦτα

ἀκούων τε καὶ ὁρῶν, καὶ αὖ τοὺς τοῦ πατρὸς λόγους ἀκούων τε καὶ ὁρῶν τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ ἐγγύθεν παρὰ τὰ τῶν ἄλλων, ἐλκόμενος ὑπ' ἀμφοτέρων τούτων, τοῦ μὲν πατρὸς αὐτοῦ τὸ λογιστικὸν ἐν τῇ ψυχῇ ἄρδοντός τε καὶ αὔξοντος, τῶν δὲ ἄλλων τό τε ἐπιθυμητικὸν καὶ τὸ θυμοειδές, διὰ τὸ μὴ κακοῦ ἀνδρὸς εἶναι τὴν φύσιν, ὁμιλίαις δὲ ταῖς τῶν ἄλλων κακαῖς κεχρησθαι, εἰς τὸ μέσον ἐλκόμενος ὑπ' ἀμφοτέρων τούτων ἦλθε, καὶ τὴν ἐν ἑαυτῷ ἀρχὴν παρέδωκε τῷ μέσῳ τε καὶ φιλονίκῳ καὶ θυμοειδεῖ, καὶ ἐγένετο ὑψηλόφρων τε καὶ φιλότιμος ἀνὴρ.

κομιδῇ μοι, ἔφη, δοκεῖς τὴν τούτου γένεσιν διεληλυθέναι.

ἔχομεν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, τὴν τε δευτέραν πολιτείαν καὶ τὸν δεύτερον ἄνδρα.

ἔχομεν, ἔφη.

οὐκοῦν μετὰ τοῦτο, τὸ τοῦ Αἰσχύλου, λέγωμεν, «ἄλλον ἄλλη πρὸς πόλει τεταγμένον,» μᾶλλον δὲ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν προτέραν τὴν πόλιν;

πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

εἴη δέ γ' ἄν, ὥς ἐγῶμαι, ὀλιγαρχία ἢ μετὰ τὴν τοιαύτην πολιτείαν.

λέγεις δέ, ἥ δ' ὅς, τὴν ποίαν κατάστασιν ὀλιγαρχίαν;

τὴν ἀπὸ τιμημάτων, ἣν δ' ἐγώ, πολιτείαν, ἐν ἣ οἱ μὲν πλούσιοι ἄρχουσιν, πένητι δὲ οὐ μέτεστιν ἀρχῆς.

μανθάνω, ἥ δ' ὅς.

οὐκοῦν ὥς μεταβαίνει πρῶτον ἐκ τῆς τιμαρχίας εἰς τὴν ὀλιγαρχίαν, ῥητέον;

ναί.

καὶ μήν, ἣν δ' ἐγώ, καὶ τυφλῷ γε δῆλον ὥς μεταβαίνει.

πῶς;

τὸ ταμιεῖον, ἣν δ' ἐγώ, ἐκεῖνο ἐκάστω χρυσίου πληρούμενον ἀπόλλυσι τὴν τοιαύτην πολιτείαν. πρῶτον μὲν γὰρ δαπάνας αὐτοῖς ἐξευρίσκουσιν, καὶ τοὺς

νόμους ἐπὶ τοῦτο παράγουσιν, ἀπειθοῦντες αὐτοί τε καὶ γυναῖκες αὐτῶν.

εἰκός, ἔφη.

ἔπειτά γε οἶμαι ἄλλος ἄλλον ὁρῶν καὶ εἰς ζῆλον ἰὼν τὸ πλῆθος τοιοῦτον αὐτῶν ἀπηργάσαντο.

εἰκός.

τοῦντεῦθεν τοίνυν, εἶπον, προῖόντες εἰς τὸ πρόσθεν τοῦ χρηματίζεσθαι, ὅσῳ ἂν τοῦτο τιμιώτερον ἡγῶνται, τοσοῦτῳ ἀρετὴν ἀτιμοτέραν. ἢ οὐχ οὕτω πλούτου ἀρετὴ διέστηκεν, ὥσπερ ἐν πλάστιγγι ζυγοῦ κειμένου ἑκατέρου, αἰ τοῦναντίον ῥέποντε;

καὶ μάλ', ἔφη.

τιμωμένου δὴ πλούτου ἐν πόλει καὶ τῶν πλουσίων ἀτιμοτέρα ἀρετὴ τε καὶ οἱ ἀγαθοί.

δῆλον.

ἀσκεῖται δὴ τὸ αἰ τιμώμενον, ἀμελεῖται δὲ τὸ ἀτιμαζόμενον.

οὕτω.

ἀντὶ δὴ φιλονίκων καὶ φιλοτίμων ἀνδρῶν
φιλοχρηματισταὶ καὶ φιλοχρήματοι τελευτῶντες
ἐγένοντο, καὶ τὸν μὲν πλούσιον ἐπαινοῦσιν τε καὶ
θαυμάζουσι καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς ἄγουσι, τὸν δὲ πένητα
ἀτιμάζουσι.

πάνυ γε.

οὐκοῦν τότε δὴ νόμον τίθενται ὅρον πολιτείας
551B ὀλιγαρχικῆς ταξάμενοι πλῆθος χρημάτων, οὔ μὲν
μᾶλλον ὀλιγαρχία, πλέον, οὔ δ' ἥττον, ἔλαττον,
προειπόντες ἀρχῶν μὴ μετέχειν ὧ ἂν μὴ ἧ οὐσία εἰς
τὸ ταχθὲν τίμημα, ταῦτα δὲ ἢ βία μεθ' ὅπλων
διαπράττονται, ἢ καὶ πρὸ τούτου φοβήσαντες
κατεστήσαντο τὴν τοιαύτην πολιτείαν. ἢ οὐχ οὕτως;

οὕτω μὲν οὔν.

ἢ μὲν δὴ κατάστασις ὥς ἔπος εἰπεῖν αὕτη.

ναί, ἔφη· ἀλλὰ τίς δὴ ὁ τρόπος τῆς πολιτείας; καὶ
551C ποῖά ἐστιν ἃ ἔφαμεν αὐτὴν ἁμαρτήματα ἔχειν;

πρῶτον μὲν, ἔφην, τοῦτο αὐτό, ὅρος αὐτῆς οἶός ἐστιν. ἄθρει γάρ, εἰ νεῶν οὕτω τις ποιοῖτο κυβερνήτας, ἀπὸ τιμημάτων, τῷ δὲ πένητι, εἰ καὶ κυβερνητικώτερος εἴη, μὴ ἐπιτρέποι —

πονηράν, ἧ δ' ὅς, τὴν ναυτιλίαν αὐτοὺς ναυτίλλεσθαι.

οὐκοῦν καὶ περὶ ἄλλου οὕτως ὁπουοῦν ἀρχῆς;

οἶμαι ἔγωγε.

πλὴν πόλεως; ἦν δ' ἐγώ· ἦ καὶ πόλεως πέρι;

πολύ γ', ἔφη, μάλιστα, ὅσῳ χαλεπωτάτῃ καὶ μεγίστῃ ἡ ἀρχή.

ἐν μὲν δὴ τοῦτο τοσοῦτον ὀλιγαρχία ἂν ἔχοι ἀμάρτημα.

φαίνεται.

τί δέ; τόδε ἄρα τι τούτου ἔλαττον;

τὸ ποῖον;

τὸ μὴ μίαν ἀλλὰ δύο ἀνάγκη εἶναι τὴν τοιαύτην πόλιν, τὴν μὲν πενήτων, τὴν δὲ πλουσίων, οἰκοῦντας ἐν τῷ αὐτῷ, αἰεὶ ἐπιβουλεύοντας ἀλλήλοις.

οὐδὲν μὰ Δί', ἔφη, ἔλαττον.

ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τόδε καλόν, τὸ ἀδυνάτους εἶναι ἴσως πόλεμόν τινα πολεμεῖν διὰ τὸ ἀναγκάζεσθαι ἢ χρωμένους τῷ πλήθει ὀπλισμένῳ δεδιέναι μᾶλλον ἢ τοὺς πολεμίους, ἢ μὴ χρωμένους ὡς ἀληθῶς ὀλιγαρχικοὺς φανῆναι ἐν αὐτῷ τῷ μάχεσθαι, καὶ ἅμα χρήματα μὴ ἐθέλειν εἰσφέρειν, ἅτε φιλοχρημάτους.

οὐ καλόν.

τί δέ; ὃ πάλαι ἐλοιδοροῦμεν, τὸ πολυπραγμονεῖν γεωργοῦντας καὶ χρηματιζομένους καὶ πολεμοῦντας ἅμα τοὺς αὐτοὺς ἐν τῇ τοιαύτῃ πολιτείᾳ, ἣ δοκεῖ ὀρθῶς ἔχειν;

οὐδ' ὁπωστιοῦν.

ὄρα δὴ, τούτων πάντων τῶν κακῶν εἰ τόδε μέγιστον αὕτη πρώτη παραδέχεται.

551E

552A

τὸ ποῖον;

τὸ ἐξεῖναι πάντα τὰ αὐτοῦ ἀποδόσθαι, καὶ ἄλλω κτήσασθαι τὰ τούτου, καὶ ἀποδόμενον οἰκεῖν ἐν τῇ πόλει μηδὲν ὄντα τῶν τῆς πόλεως μερῶν, μήτε χρηματιστήν μήτε δημιουργὸν μήτε ἵππέα μήτε ὀπλίτην, ἀλλὰ πένητα καὶ ἄπορον κεκλημένον.

552B

πρώτη, ἔφη.

οὕκουν διακωλύεταί γε ἐν ταῖς ὀλιγαρχουμέναις τὸ τοιοῦτον· οὐ γὰρ ἂν οἱ μὲν ὑπέρπλουτοι ᾗσαν, οἱ δὲ παντάπασι πένητες.

ὁρῶς.

τόδε δὲ ἄθρει· ἄρα ὅτε πλούσιος ὢν ἀνῆλυσκεν ὁ τοιοῦτος, μᾶλλον τι τότε ᾗν ὄφελος τῇ πόλει εἰς ἃ νυνδὴ ἐλέγομεν; ἢ ἐδόκει μὲν τῶν ἀρχόντων εἶναι, τῇ δὲ ἀληθείᾳ οὔτε ἄρχων οὔτε ὑπηρέτης ᾗν αὐτῆς, ἀλλὰ τῶν ἐτοίμων ἀναλωτῆς;

552C

οὕτως, ἔφη· ἐδόκει, ᾗν δὲ οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀναλωτῆς.

βούλει οὖν, ἣν δ' ἐγώ, φῶμεν αὐτόν, ὥς ἐν κηρίῳ κηφὴν ἐγγίγνεται, σμήνους νόσημα, οὕτω καὶ τὸν τοιοῦτον ἐν οἰκίᾳ κηφῆνα ἐγγίγνεσθαι, νόσημα πόλεως;

πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες.

οὐκοῦν, ὦ Ἀδείμαντε, τοὺς μὲν πτηνοὺς κηφῆνας πάντας ἀκέντρους ὁ θεὸς πεποίηκεν, τοὺς δὲ πεζοὺς τούτους ἐνίους μὲν αὐτῶν ἀκέντρους, ἐνίους δὲ δεινὰ κέντρα ἔχοντας; καὶ ἐκ μὲν τῶν ἀκέντρων πτωχοὶ πρὸς τὸ γῆρας τελευτῶσιν, ἐκ δὲ τῶν κεκεντρωμένων πάντες ὅσοι κέκληνται κακοῦργοι;

ἀληθέστατα, ἔφη.

δῆλον ἄρα, ἣν δ' ἐγώ, ἐν πόλει οὗ ἂν ἴδης πτωχοὺς, ὅτι εἰσί που ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ ἀποκεκρυμμένοι κλέπται τε καὶ βαλλαντιατόμοι καὶ ἱερόσυλοι καὶ πάντων τῶν τοιούτων κακῶν δημιουργοί.

δῆλον, ἔφη.

τί οὖν; ἐν ταῖς ὀλιγαρχουμέναις πόλεσι πτωχοὺς οὐχ ὁρᾷς ἐνόντας;

ὀλίγου γ', ἔφη, πάντας τοὺς ἐκτὸς τῶν ἀρχόντων.

552E μὴ οὖν οἰόμεθα, ἔφην ἐγώ, καὶ κακούργους πολλοὺς ἐν αὐταῖς εἶναι κέντρα ἔχοντας, οὓς ἐπιμελεία βία κατέχουσιν αἱ ἀρχαί;

οἰόμεθα μὲν οὖν, ἔφη.

ἄρ' οὖν οὐ δι' ἀπαιδευσίαν καὶ κακὴν τροφήν καὶ κατάστασιν τῆς πολιτείας φήσομεν τοὺς τοιούτους αὐτόθι ἐγγίγνεσθαι;

φήσομεν.

ἀλλ' οὖν δὴ τοιαύτη γέ τις ἂν εἴη ἡ ὀλιγαρχουμένη πόλις καὶ τοσαῦτα κακὰ ἔχουσα, ἴσως δὲ καὶ πλείω.

σχεδόν τι, ἔφη.

553A ἀπειργάσθω δὴ ἡμῖν καὶ αὕτη, ἥν δ' ἐγώ, ἡ πολιτεία, ἥν ὀλιγαρχίαν καλοῦσιν, ἐκ τιμημάτων

ἔχουσα τοὺς ἄρχοντας· τὸν δὲ ταύτῃ ὅμοιον μετὰ ταῦτα σκοπῶμεν, ὥς τε γίγνεται οἷός τε γενόμενός ἐστιν.

πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

ἄρ' οὖν ὧδε μάλιστα εἰς ὀλιγαρχικὸν ἐκ τοῦ τιμοκρατικοῦ ἐκείνου μεταβάλλει;

πῶς;

ὅταν αὐτοῦ παῖς γενόμενος τὸ μὲν πρῶτον ζηλοῖ τε τὸν πατέρα καὶ τὰ ἐκείνου ἵχνη διώκη, ἔπειτα αὐτὸν ἴδῃ ἐξαίφνης πταίσαντα ὥσπερ πρὸς ἔρματι πρὸς τῇ πόλει, καὶ ἐκχέαντα τὰ τε αὐτοῦ καὶ ἑαυτόν, ἢ στρατηγήσαντα ἢ τιν' ἄλλην μεγάλην ἀρχὴν ἄρξαντα, εἶτα εἰς δικαστήριον ἐμπεσόντα ὑπὸ συκοφαντῶν ἢ ἀποθανόντα ἢ ἐκπεσόντα ἢ ἀτιμωθέντα καὶ τὴν οὐσίαν ἅπασαν ἀποβαλόντα.

εἰκός γ', ἔφη.

ιδὼν δέ γε, ὦ φίλε, ταῦτα καὶ παθὼν καὶ ἀπολέσας τὰ ὄντα, δείσας οἶμαι εὐθύς ἐπὶ κεφαλὴν

553C

ὠθεῖ ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ ἐν τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ φιλοτιμίαν
 τε καὶ τὸ θυμοειδὲς ἐκεῖνο, καὶ ταπεινωθεὶς ὑπὸ
 πενίας πρὸς χρηματισμὸν τραπόμενος γλίσχρως καὶ
 κατὰ σμικρὸν φειδόμενος καὶ ἐργαζόμενος χρήματα
 συλλέγεται. ἄρ' οὐκ οἶει τὸν τοιοῦτον τότε εἰς μὲν τὸν
 θρόνον ἐκεῖνον τὸ ἐπιθυμητικὸν τε καὶ φιλοχρήματον
 ἐγκαθίζειν καὶ μέγαν βασιλέα ποιεῖν ἐν ἑαυτῷ, τιάρας
 τε καὶ στρεπτοὺς καὶ ἀκινάκας παραζωννύντα;

ἔγωγ', ἔφη.

553D

τὸ δέ γε οἶμαι λογιστικὸν τε καὶ θυμοειδὲς χαμαὶ
 ἔνθεν καὶ ἔνθεν παρακαθίσας ὑπ' ἐκείνῳ καὶ
 καταδουλωσάμενος, τὸ μὲν οὐδὲν ἄλλο ἐᾷ λογίζεσθαι
 οὐδὲ σκοπεῖν ἄλλ' ἢ ὁπόθεν ἐξ ἐλαττόνων χρημάτων
 πλείω ἔσται, τὸ δὲ αὖ θαυμάζειν καὶ τιμᾶν μηδὲν
 ἄλλο ἢ πλοῦτόν τε καὶ πλουσίους, καὶ φιλοτιμεῖσθαι
 μηδ' ἐφ' ἐνὶ ἄλλῳ ἢ ἐπὶ χρημάτων κτήσει καὶ ἐάν τι
 ἄλλο εἰς τοῦτο φέρῃ.

οὐκ ἔστ' ἄλλη, ἔφη, μεταβολὴ οὕτω ταχεῖά τε καὶ
 ἰσχυρά ἐκ φιλοτίμου νέου εἰς φιλοχρήματον.

553E

ἄρ' οὖν οὗτος, ἦν δ' ἐγώ, ὀλιγαρχικός ἐστιν;

ἢ γοῦν μεταβολὴ αὐτοῦ ἐξ ὁμοίου ἀνδρός ἐστι τῇ πολιτείᾳ, ἐξ ἧς ἢ ὀλιγαρχία μετέσται.

σκοπῶμεν δὴ εἰ ὅμοιος ἂν εἴη.

σκοπῶμεν.

οὐκοῦν πρῶτον μὲν τῷ χρήματα περὶ πλείστου ποιεῖσθαι ὅμοιος ἂν εἴη;

πῶς δ' οὐ;

καὶ μὲν τῷ γε φειδωλὸς εἶναι καὶ ἐργάτης, τὰς ἀναγκαίους ἐπιθυμίας μόνον τῶν παρ' αὐτῷ ἀποπιμπλάς, τὰ δὲ ἄλλα ἀναλώματα μὴ παρεχόμενος, ἀλλὰ δουλούμενος τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας ὥς ματαίους.

πάνυ μὲν οὖν.

αὐχμηρός γέ τις, ἦν δ' ἐγώ, ὢν καὶ ἀπὸ παντὸς περιουσίαν ποιούμενος, θησαυροποιὸς ἀνὴρ — οὓς δὴ καὶ ἐπαινεῖ τὸ πλῆθος — ἢ οὐχ οὗτος ἂν εἴη ὁ τῇ τοιαύτῃ πολιτείᾳ ὅμοιος;

554A

554B

ἐμοὶ γοῦν, ἔφη, δοκεῖ· χρήματα γοῦν μάλιστα
ἐντιμα τῇ τε πόλει καὶ παρὰ τῷ τοιούτῳ.

οὐ γὰρ οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, παιδεία ὁ τοιοῦτος
προσέσχηκεν.

οὐ δοκῶ, ἔφη· οὐ γὰρ ἂν τυφλὸν ἡγεμόνα τοῦ χοροῦ
ἐστήσατο καὶ ἐτίμα μάλιστα.

εὔ, ἦν δ' ἐγώ. τόδε δὲ σκόπει· κηφηνώδεις
ἐπιθυμίας ἐν αὐτῷ διὰ τὴν ἀπαιδευσίαν μὴ φῶμεν
ἐγγίγνεσθαι, τὰς μὲν πτωχικάς, τὰς δὲ κακούργους,
κατεχομένας βία ὑπὸ τῆς ἄλλης ἐπιμελείας;

καὶ μάλ', ἔφη.

οἷσθ' οὔν, εἶπον, οἷ ἀποβλέψας κατόψει αὐτῶν τὰς
κακουργίας;

ποῖ; ἔφη.

εἰς τὰς τῶν ὀρφανῶν ἐπιτροπεύσεις, καὶ εἴ πού τι
αὐτοῖς τοιοῦτον συμβαίνει, ὥστε πολλῆς ἐξουσίας
λαβέσθαι τοῦ ἀδικεῖν.

ἀληθῆ.

554D ἄρ' οὖν οὐ τούτῳ δῆλον ὅτι ἐν τοῖς ἄλλοις
 συμβολαίοις ὁ τοιοῦτος, ἐν οἷς εὐδοκιμεῖ δοκῶν δίκαιος
 εἶναι, ἐπεικεῖ τινὶ ἑαυτοῦ βία κατέχει ἄλλας κακὰς
 ἐπιθυμίας ἐνούσας, οὐ πείθων ὅτι οὐκ ἄμεινον, οὐδ'
 ἡμερῶν λόγῳ, ἀλλ' ἀνάγκη καὶ φόβῳ, περὶ τῆς
 ἄλλης οὐσίας τρέμων;

καὶ πάνυ γ', ἔφη.

καὶ νῆ Δία, ἣν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, τοῖς πολλοῖς γε
 αὐτῶν ἐνευρήσεις, ὅταν δέῃ τὰλλότρια ἀναλίσκειν, τὰς
 τοῦ κηφῆνος συγγενεῖς ἐνούσας ἐπιθυμίας.

καὶ μάλα, ἥ δ' ὅς, σφόδρα.

554E οὐκ ἄρ' ἂν εἴη ἀστασίαστος ὁ τοιοῦτος ἐν ἑαυτῷ,
 οὐδὲ εἷς ἀλλὰ διπλοῦς τις, ἐπιθυμίας δὲ ἐπιθυμιῶν ὥς
 τὸ πολὺ κρατούσας ἂν ἔχοι βελτίους χειρόνων.

ἔστιν οὕτω.

διὰ ταῦτα δὴ οἶμαι εὐσχημονέστερος ἂν πολλῶν ὁ
 τοιοῦτος εἴη· ὁμονοητικῆς δὲ καὶ ἡρμωσμένης τῆς
 ψυχῆς ἀληθῆς ἀρετῇ πόρρω ποι ἐκφεύγοι ἂν αὐτόν.

δοκεῖ μοι.

555A

καὶ μὴν ἀνταγωνιστῆς γε ἰδίᾳ ἐν πόλει ὁ φειδωλὸς
φαῦλος ἢ τινος νίκης ἢ ἄλλης φιλοτιμίας τῶν καλῶν,
χρήματά τε οὐκ ἐθέλων εὐδοξίας ἔνεκα καὶ τῶν
τοιούτων ἀγώνων ἀναλίσκειν, δεδιὼς τὰς ἐπιθυμίας
τὰς ἀναλωτικὰς ἐγείρειν καὶ συμπαρακαλεῖν ἐπὶ
συμμαχίαν τε καὶ φιλονικίαν, ὀλίγοις τισὶν ἑαυτοῦ
πολεμῶν ὀλιγαρχικῶς τὰ πολλὰ ἡττᾶται καὶ πλουτεῖ.

καὶ μάλα, ἔφη.

555B

ἔτι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἀπιστοῦμεν μὴ κατὰ τὴν
ὀλιγαρχουμένην πόλιν ὁμοιότητι τὸν φειδωλὸν τε καὶ
χρηματιστὴν τετάχθαι;

οὐδαμῶς, ἔφη.

δημοκρατίαν δὴ, ὥς ἔοικε, μετὰ τοῦτο σκεπτέον,
τίνα τε γίγνεται τρόπον, γενομένη τε ποῖόν τινα ἔχει,
ἴν' αὖ τὸν τοῦ τοιούτου ἀνδρὸς τρόπον γνόντες
παραστησώμεθ' αὐτὸν εἰς κρίσιν.

ὁμοίως γοῦν ἄν, ἔφη, ἡμῖν αὐτοῖς πορευοίμεθα.

οὐκοῦν, ἣν δ' ἐγώ, μεταβάλλει μὲν τρόπον τινὰ τοιόνδε ἐξ ὀλιγαρχίας εἰς δημοκρατίαν, δι' ἀπληστίαν τοῦ προκειμένου ἀγαθοῦ, τοῦ ὡς πλουσιώτατον δεῖν γίγνεσθαι;

πῶς δῆ;

555C ἅτε οἶμαι ἄρχοντες ἐν αὐτῇ οἱ ἄρχοντες διὰ τὸ πολλὰ κεκτῆσθαι, οὐκ ἐθέλουσιν εἶργειν νόμῳ τῶν νέων ὅσοι ἂν ἀκόλαστοι γίγνωνται, μὴ ἐξεῖναι αὐτοῖς ἀναλίσκειν τε καὶ ἀπολλύναι τὰ αὐτῶν, ἵνα ὠνούμενοι τὰ τῶν τοιούτων καὶ εἰσδανείζοντες ἔτι πλουσιώτεροι καὶ ἐντιμότεροι γίγνωνται.

παντός γε μᾶλλον.

οὐκοῦν δῆλον ἤδη τοῦτο ἐν πόλει, ὅτι πλοῦτον τιμᾶν καὶ σωφροσύνην ἅμα ἱκανῶς κτᾶσθαι ἐν τοῖς 555D πολίταις ἀδύνατον, ἀλλ' ἀνάγκη ἢ τοῦ ἐτέρου ἀμελεῖν ἢ τοῦ ἐτέρου;

ἐπεικῶς, ἔφη, δῆλον.

παραμελοῦντες δὴ ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις καὶ ἐφίεντες ἀκολασταίνειν οὐκ ἀγεννεῖς ἐνίοτε ἀνθρώπους πένητας ἠνάγκασαν γενέσθαι.

μάλα γε.

κάθηνται δὴ οἶμαι οὗτοι ἐν τῇ πόλει κεκεντρωμένοι τε καὶ ἐξωπλισμένοι, οἱ μὲν ὀφείλοντες χρέα, οἱ δὲ ἄτιμοι γεγονότες, οἱ δὲ ἀμφότερα, μισοῦντές τε καὶ ἐπιβουλεύοντες τοῖς κτησαμένοις τὰ αὐτῶν καὶ τοῖς ἄλλοις, νεωτερισμοῦ ἐρῶντες.

ἔστι ταῦτα.

οἱ δὲ δὴ χρηματισταὶ ἐγκύψαντες, οὐδὲ δοκοῦντες τούτους ὁρᾶν, τῶν λοιπῶν τὸν ἀεὶ ὑπείκοντα ἐνιέντες ἀργύριον τιτρώσκοντες, καὶ τοῦ πατρὸς ἐκγόνους τόκους πολλαπλασίους κομιζόμενοι, πολὺν τὸν κηφῆνα καὶ πτωχὸν ἐμποιοῦσι τῇ πόλει.

πῶς γάρ, ἔφη, οὐ πολύν;

καὶ οὔτε γ' ἐκείνη, ἣν δ' ἐγώ, τὸ τοιοῦτον κακὸν ἐκκαόμενον ἐθέλουσιν ἀποσβεννύναι, εἴργοντες τὰ

αὐτοῦ ὅπη τις βούλεται τρέπειν, οὔτε τῇδε, ἢ αὖ κατὰ ἕτερον νόμον τὰ τοιαῦτα λύεται.

κατὰ δὴ τίνα;

ὅς μετ' ἐκεῖνόν ἐστι δεύτερος καὶ ἀναγκάζων ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι τοὺς πολίτας. ἐὰν γὰρ ἐπὶ τῷ αὐτοῦ κινδύνῳ τὰ πολλά τις τῶν ἐκουσίων συμβολαίων προστάττη συμβάλλειν, χρηματίζονται μὲν ἂν ἦττον ἀναιδῶς ἐν τῇ πόλει, ἐλάττω δ' ἐν αὐτῇ φύοιτο τῶν τοιούτων κακῶν οἴων νυνδὴ εἴπομεν.

καὶ πολὺ γε, ἢ δ' ὅς.

νῦν δέ γ', ἔφην ἐγώ, διὰ πάντα τὰ τοιαῦτα τοὺς μὲν δὴ ἀρχομένους οὕτω διατιθέασιν ἐν τῇ πόλει οἱ ἄρχοντες· σφᾶς δὲ αὐτοὺς καὶ τοὺς αὐτῶν — ἄρ' οὐ τρυφῶντας μὲν τοὺς νέους καὶ ἀπόνους καὶ πρὸς τὰ τοῦ σώματος καὶ πρὸς τὰ τῆς ψυχῆς, μαλακοὺς δὲ καρτερεῖν πρὸς ἡδονάς τε καὶ λύπας καὶ ἀργούς;

τί μήν;

αὐτοὺς δὲ πλὴν χρηματισμοῦ τῶν ἄλλων
 ἡμεληκότας, καὶ οὐδὲν πλείω ἐπιμέλειαν πεποιημένους
 ἀρετῆς ἢ τοὺς πένητας;

οὐ γὰρ οὖν.

οὕτω δὴ παρεσκευασμένοι ὅταν παραβάλλωσιν
 ἀλλήλοις οἱ τε ἄρχοντες καὶ οἱ ἀρχόμενοι ἢ ἐν ὁδῶν
 πορείαις ἢ ἐν ἄλλαις τισὶ κοινωνίαις, ἢ κατὰ θεωρίας
 ἢ κατὰ στρατείας, ἢ σύμπλοι γιγνόμενοι ἢ
 556D συστρατιῶται, ἢ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς κινδύνοις
 ἀλλήλους θεώμενοι μηδαμῇ ταύτῃ καταφρονῶνται οἱ
 πένητες ὑπὸ τῶν πλουσίων, ἀλλὰ πολλάκις ἰσχνὸς
 ἀνὴρ πένης, ἡλιωμένος, παραταχθεὶς ἐν μάχῃ πλουσίῳ
 ἐσκιατροφηκότι, πολλὰς ἔχοντι σάρκας ἀλλοτρίας, ἴδη
 ἄσθματός τε καὶ ἀπορίας μεστόν, ἅρ' οἶει αὐτὸν οὐχ
 ἡγεῖσθαι κακία τῇ σφετέρᾳ πλουτεῖν τοὺς τοιούτους,
 καὶ ἄλλον ἄλλω παραγγέλλειν, ὅταν ἰδίᾳ
 556E συγγίγνωνται, ὅτι «ἄνδρες ἡμέτεροι· εἰσὶ γὰρ οὐδέν;»

εὔ οἶδα μὲν οὖν, ἔφη, ἔγωγε, ὅτι οὕτω ποιοῦσιν.

οὐκοῦν ὥσπερ σῶμα νοσῶδες μικρᾶς ῥοπῆς ἔξωθεν δεῖται προσλαβέσθαι πρὸς τὸ κάμνειν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνευ τῶν ἔξω στασιάζει αὐτὸ αὐτῷ, οὕτω δὲ καὶ ἡ κατὰ ταῦτὰ ἐκείνῳ διακειμένη πόλις ἀπὸ σμικρᾶς προφάσεως, ἔξωθεν ἐπαγομένων ἢ τῶν ἐτέρων ἐξ ὀλιγαρχουμένης πόλεως συμμαχίαν ἢ τῶν ἐτέρων ἐκ δημοκρατουμένης, νοσεῖ τε καὶ αὐτὴ αὐτῇ μάχεται, ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνευ τῶν ἔξω στασιάζει;

καὶ σφόδρα γε.

δημοκρατία δὲ οἶμαι γίγνεται ὅταν οἱ πένητες νικήσαντες τοὺς μὲν ἀποκτείνωσι τῶν ἐτέρων, τοὺς δὲ ἐκβάλωσι, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐξ ἴσου μεταδῶσι πολιτείας τε καὶ ἀρχῶν, καὶ ὥς τὸ πολὺ ἀπὸ κλήρων αἱ ἀρχαὶ ἐν αὐτῇ γίνονται.

ἔστι γάρ, ἔφη, αὕτη ἡ κατάστασις δημοκρατίας, ἐάντε καὶ δι' ὅπλων γένηται ἐάντε καὶ διὰ φόβον ὑπεξελθόντων τῶν ἐτέρων.

τίνα δὴ οὖν, ἣν δ' ἐγώ, οὔτοι τρόπον οἰκοῦσι; καὶ
 557B ποία τις ἢ τοιαύτη αὖ πολιτεία; δῆλον γὰρ ὅτι ὁ
 τοιοῦτος ἀνὴρ δημοκρατικός τις ἀναφανήσεται.

δῆλον, ἔφη.

οὐκοῦν πρῶτον μὲν δὴ ἐλεύθεροι, καὶ ἐλευθερίας ἡ
 πόλις μεσσή καὶ παρρησίας γίγνεται, καὶ ἐξουσία ἐν
 αὐτῇ ποιεῖν ὅτι τις βούλεται;

λέγεταιί γε δὴ, ἔφη.

ὅπου δέ γε ἐξουσία, δῆλον ὅτι ἰδίαν ἕκαστος ἂν
 κατασκευὴν τοῦ αὐτοῦ βίου κατασκευάζοιτο ἐν αὐτῇ,
 ἥτις ἕκαστον ἀρέσκοι.

δῆλον.

παντοδαποὶ δὴ ἂν οἶμαι ἐν ταύτῃ τῇ πολιτείᾳ
 557C μάλιστ' ἐγγίγνοιτο ἄνθρωποι.

πῶς γὰρ οὐ;

κινδυνεύει, ἣν δ' ἐγώ, καλλίστη αὕτη τῶν
 πολιτειῶν εἶναι· ὥσπερ ἱμάτιον ποικίλον πᾶσιν ἄνθεσι

πεποικιλμένον, οὕτω καὶ αὕτη πᾶσιν ἡΐθεσιν
 πεποικιλμένη καλλίστη ἂν φαίνοιτο. καὶ ἴσως μὲν, ἦν
 δ' ἐγώ, καὶ ταύτην, ὥσπερ οἱ παῖδές τε καὶ αἱ
 γυναῖκες τὰ ποικίλα θεώμενοι, καλλίστην ἂν πολλοὶ
 κρίνειαν.

καὶ μάλ', ἔφη.

καὶ ἔστιν γε, ὦ μακάριε, ἦν δ' ἐγώ, ἐπιτήδειον
 ζητεῖν ἐν αὐτῇ πολιτείαν.

τί δὴ;

ὅτι πάντα γένη πολιτειῶν ἔχει διὰ τὴν ἐξουσίαν,
 καὶ κινδυνεύει τῷ βουλομένῳ πόλιν κατασκευάζειν, ὃ
 νυνδὴ ἡμεῖς ἐποιοῦμεν, ἀναγκαῖον εἶναι εἰς
 δημοκρατουμένην ἐλθόντι πόλιν, ὃς ἂν αὐτὸν ἀρέσκη
 τρόπος, τοῦτον ἐκλέξασθαι, ὥσπερ εἰς παντοπώλιον
 ἀφικομένῳ πολιτειῶν, καὶ ἐκλεξαμένῳ οὕτω
 κατοικίζειν.

ἴσως γοῦν, ἔφη, οὐκ ἂν ἀποροῖ παραδειγμάτων.

τὸ δὲ μηδεμίαν ἀνάγκην, εἶπον, εἶναι ἄρχειν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει, μηδ' ἂν ᾗς ἱκανὸς ἄρχειν, μηδὲ αὖ ἄρχεσθαι, ἐὰν μὴ βούλῃ, μηδὲ πολεμεῖν πολεμούντων, μηδὲ εἰρήνην ἄγειν τῶν ἄλλων ἀγόντων, ἐὰν μὴ ἐπιθυμῇς εἰρήνης, μηδὲ αὖ, ἐὰν τις ἄρχειν νόμος σε διακωλύῃ ἢ δικάζειν, μηδὲν ἥττον καὶ ἄρχειν καὶ δικάζειν, ἐὰν αὐτῷ σοι ἐπίῃ, ἄρ' οὐ θεσπεσία καὶ ἡδεῖα ἢ τοιαύτη διαγωγὴ ἐν τῷ παραιοίκα;

ἴσως, ἔφη, ἐν γε τούτῳ.

τί δέ; ἢ πραότης ἐνίων τῶν δικασθέντων οὐ κομψή; ἢ οὐπω εἶδες, ἐν τοιαύτῃ πολιτείᾳ καταψηφισθέντων θανάτου ἢ φυγῆς, οὐδὲν ἥττον αὐτῶν μενόντων τε καὶ ἀναστρεφόμενων ἐν μέσῳ, ὥς οὔτε φροντίζοντος οὔτε ὀρῶντος οὐδενὸς περινοστεῖ ὥσπερ ἡρως;

καὶ πολλοὺς γ', ἔφη.

ἢ δὲ συγγνώμη καὶ οὐδ' ὁπωστιοῦν σμικρολογία αὐτῆς, ἀλλὰ καταφρόνησις ὧν ἡμεῖς ἐλέγομεν σεμνύνοντες, ὅτε τὴν πόλιν ὠκίζομεν, ὥς εἰ μὴ τις ὑπερβεβλημένην φύσιν ἔχοι, οὔποτ' ἂν γένοιτο ἀνὴρ

ἀγαθός, εἰ μὴ παῖς ὢν εὐθύς παίζειν ἐν καλοῖς καὶ ἐπιτηδεύοι τὰ τοιαῦτα πάντα, ὥς μεγαλοπρεπῶς καταπατήσας ἅπαντ' αὐτὰ οὐδὲν φροντίζει ἐξ ὁποίων ἂν τις ἐπιτηδευμάτων ἐπὶ τὰ πολιτικὰ ἰὼν πράττη, ἀλλὰ τιμᾷ, ἐὰν φῇ μόνον εὖνους εἶναι τῷ πλήθει;

πάνυ γ', ἔφη, γενναία.

ταῦτά τε δὴ, ἔφην, ἔχοι ἂν καὶ τούτων ἄλλα ἀδελφὰ δημοκρατία, καὶ εἴη, ὥς ἔοικεν, ἡδεῖα πολιτεία καὶ ἄναρχος καὶ ποικίλη, ἰσότητά τινα ὁμοίως ἴσοις τε καὶ ἀνίστοις διανέμουςα.

καὶ μάλ', ἔφη, γνώριμα λέγεις.

ἄθρει δὴ, ἦν δ' ἐγώ, τίς ὁ τοιοῦτος ἰδίᾳ. ἢ πρῶτον σκεπτέον, ὥσπερ τὴν πολιτείαν ἐσκεψάμεθα, τίνα τρόπον γίγνεται;

ναί, ἔφη.

ἄρ' οὖν οὐχ ὧδε; τοῦ φειδωλοῦ ἐκείνου καὶ ὀλιγαρχικοῦ γένοιτ' ἂν οἶμαι ὑὸς ὑπὸ τῷ πατρὶ τεθραμμένος ἐν τοῖς ἐκείνου ἡθροισι;

τί γὰρ οὐ;

βία δὴ καὶ οὗτος ἄρχων τῶν ἐν αὐτῷ ἡδονῶν, ὅσαι ἀναλωτικαὶ μὲν, χρηματιστικαὶ δὲ μή· αἱ δὴ οὐκ ἀναγκαῖαι κέκληνται —

δῆλον, ἔφη.

βούλει οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ἵνα μὴ σκοτεινῶς διαλεγώμεθα, πρῶτον ὀρισώμεθα τάς τε ἀναγκαίους ἐπιθυμίας καὶ τὰς μή;

βούλομαι, ἦ δ' ὅς.

οὐκοῦν ἄς τε οὐκ ἂν οἶοί τ' εἶμεν ἀποτρέψαι, 558E
δικαίως ἂν ἀναγκαῖαι καλοῖντο, καὶ ὅσαι ἀποτελούμεναι ὠφελοῦσιν ἡμᾶς; τούτων γὰρ ἀμφοτέρων ἐφίεσθαι ἡμῶν τῇ φύσει ἀνάγκη. ἢ οὐ;

καὶ μάλα.

δικαίως δὴ τοῦτο ἐπ' αὐταῖς ἐροῦμεν, τὸ ἀναγκαῖον. 559A

δικαίως.

τί δέ; ἅς γέ τις ἀπαλλάξειεν ἄν, εἰ μελετῶ ἐκ νέου, καὶ πρὸς οὐδέν ἀγαθὸν ἐνοῦσαι δρῶσιν, αἱ δὲ καὶ τοῦναντίον, πάσας ταύτας εἰ μὴ ἀναγκαίους φαῖμεν εἶναι, ἄρ' οὐ καλῶς ἂν λέγοιμεν;

καλῶς μὲν οὖν.

προελώμεθα δὴ τι παράδειγμα ἐκατέρων αἱ εἰσιν, ἵνα τύπῳ λάβωμεν αὐτάς;

οὐκοῦν χρή.

ἄρ' οὖν οὐχ ἡ τοῦ φαγεῖν μέχρι ὑγιείας τε καὶ εὐεξίας καὶ αὐτοῦ σίτου τε καὶ ὄψου ἀναγκαῖος ἂν εἴη;

οἶμαι.

ἡ μὲν γέ που τοῦ σίτου κατ' ἀμφοτέρω ἀναγκαία, ἥ τε ὠφέλιμος ἥ τε μὴ παῦσαι ζῶντα δυνατή.

ναί.

ἡ δὲ ὄψου, εἴ πῃ τινα ὠφελίαν πρὸς εὐεξίαν παρέχεται;

πάνυ μὲν οὖν.

τί δὲ ἡ πέρα τούτων καὶ ἀλλοίων ἐδεσμάτων ἢ τοιούτων ἐπιθυμία, δυνατὴ δὲ κολαζομένη ἐκ νέων καὶ παιδευομένη ἐκ τῶν πολλῶν ἀπαλλάττεσθαι, καὶ βλαβερὰ μὲν σώματι, βλαβερὰ δὲ ψυχῇ πρὸς τε φρόνησιν καὶ τὸ σωφρονεῖν; ἄρα γε ὀρθῶς οὐκ ἀναγκαία ἂν καλοῖτο;

ὀρθότατα μὲν οὖν.

οὐκοῦν καὶ ἀναλωτικὰς φῶμεν εἶναι ταύτας, ἐκείνας δὲ χρηματιστικὰς διὰ τὸ χρησίμους πρὸς τὰ ἔργα εἶναι;

τί μήν;

οὕτω δὴ καὶ περὶ ἀφροδισίων καὶ τῶν ἄλλων φήσομεν;

οὕτω.

ἄρ' οὖν καὶ ὃν νυνδὴ κηφῆνα ὠνομάζομεν, τοῦτον ἐλέγομεν τὸν τῶν τοιούτων ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν

559D

γέμοντα καὶ ἀρχόμενον ὑπὸ τῶν μὴ ἀναγκαίων, τὸν δὲ ὑπὸ τῶν ἀναγκαίων φειδωλὸν τε καὶ ὀλιγαρχικόν;

ἀλλὰ τί μήν;

πάλιν τοίνυν, ἥν δ' ἐγώ, λέγωμεν ὥς ἐξ ὀλιγαρχικοῦ δημοκρατικὸς γίγνεται. φαίνεται δέ μοι τά γε πολλὰ ὧδε γίνεσθαι.

πῶς;

ὅταν νέος, τεθραμμένος ὥς νυνδὴ ἐλέγομεν, ἀπαιδεύτως τε καὶ φειδωλῶς, γεύσῃται κηφήνων μέλιτος, καὶ συγγένηται αἴθωσι θηρσὶ καὶ δεινοῖς, παντοδαπὰς ἡδονὰς καὶ ποικίλας καὶ παντοίως ἐχούσας δυναμένοις σκευάζειν, ἐνταῦθα που οἷου εἶναι ἀρχὴν αὐτῷ μεταβολῆς ὀλιγαρχικῆς τῆς ἐαυτῷ εἰς δημοκρατικὴν.

559E

πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη.

ἄρ' οὖν, ὥσπερ ἡ πόλις μετέβαλλε βοηθησάσης τῷ ἐτέρῳ μέρει συμμαχίας ἔξωθεν, ὁμοίας ὁμοίῳ, οὕτω καὶ ὁ νεανίας μεταβάλλει βοηθοῦντος αὖ εἰδους

ἐπιθυμιῶν ἔξωθεν τῷ ἐτέρῳ τῶν παρ' ἐκείνῳ,
συγγενοῦς τε καὶ ὁμοίου;

παντάπασιν μὲν οὖν.

560A

καὶ ἐὰν μὲν γε οἶμαι ἀντιβοηθήσῃ τις τῷ ἐν ἑαυτῷ
ὀλιγαρχικῷ συμμαχία, ἢ ποθεν παρὰ τοῦ πατρὸς ἢ
καὶ τῶν ἄλλων οἰκείων νουθετούντων τε καὶ
κακιζόντων, στάσις δὴ καὶ ἀντίστασις καὶ μάχη ἐν
αὐτῷ πρὸς αὐτὸν τότε γίγνεται.

τί μὴν;

καὶ ποτὲ μὲν οἶμαι τὸ δημοκρατικὸν ὑπεχώρησε τῷ
ὀλιγαρχικῷ, καὶ τινες τῶν ἐπιθυμιῶν αἱ μὲν
διεφθάρησαν, αἱ δὲ καὶ ἐξέπεσον, αἰδοῦς τινος
ἐγγενομένης ἐν τῇ τοῦ νέου ψυχῇ, καὶ κατεκοσμήθη
πάλιν.

γίγνεται γὰρ ἐνίοτε, ἔφη.

560B

αὖθις δὲ οἶμαι τῶν ἐκπεσουσῶν ἐπιθυμιῶν ἄλλαι
ὑποτρεφόμεναι συγγενεῖς δι' ἀνεπιστημοσύνην τροφῆς
πατρὸς πολλάί τε καὶ ἰσχυραὶ ἐγένοντο.

φιλεῖ γοῦν, ἔφη, οὕτω γίγνεσθαι.

οὐκοῦν εἴλκυσάν τε πρὸς τὰς αὐτὰς ὁμιλίας, καὶ
λάθρα συγγιγνόμεναι πλῆθος ἐνέτεκον.

τί μήν;

τελευτῶσαι δὴ οἶμαι κατέλαβον τὴν τοῦ νέου τῆς
ψυχῆς ἀκρόπολιν, αἰσθόμεναι κενὴν μαθημάτων τε
καὶ ἐπιτηδευμάτων καλῶν καὶ λόγων ἀληθῶν, οἳ δὴ
ἄριστοι φρουροί τε καὶ φύλακες ἐν ἀνδρῶν θεοφιλῶν
εἰσι διανοίαις.

καὶ πολὺ γ', ἔφη.

ψευδεῖς δὴ καὶ ἀλαζόνες οἶμαι λόγοι τε καὶ δόξαι
αὐτ' ἐκείνων ἀναδραμόντες κατέσχον τὸν αὐτὸν τόπον
τοῦ τοιούτου.

σφόδρα γ', ἔφη.

ἄρ' οὖν οὐ πάλιν τε εἰς ἐκείνους τοὺς Λωτοφάγους
ἐλθὼν φανερώς κατοικεῖ, καὶ ἐὰν παρ' οἰκείων τις
βοήθεια τῷ φειδωλῷ αὐτοῦ τῆς ψυχῆς ἀφικνῆται,
κλήσαντες οἱ ἀλαζόνες λόγοι ἐκεῖνοι τὰς τοῦ

560D

βασιλικοῦ τείχους ἐν αὐτῷ πύλας οὔτε αὐτὴν τὴν
 συμμαχίαν παριᾶσιν, οὔτε πρέσβεις πρεσβυτέρων
 λόγους ἰδιωτῶν εἰσδέχονται, αὐτοὶ τε κρατοῦσι
 μαχόμενοι, καὶ τὴν μὲν αἰδῶ ἡλιθιότητα ὀνομάζοντες
 ὠθοῦσιν ἔξω ἀτίμως φυγάδα, σωφροσύνην δὲ
 ἀνανδρίαν καλοῦντές τε καὶ προπηλακίζοντες
 ἐκβάλλουσι, μετριότητα δὲ καὶ κοσμίαν δαπάνην ὡς
 ἀγροικίαν καὶ ἀνελευθερίαν οὔσαν πείθοντες
 ὑπερορίζουσι μετὰ πολλῶν καὶ ἀνωφελῶν ἐπιθυμιῶν;

σφόδρα γε.

560E

τούτων δέ γέ που κενώσαντες καὶ καθήραντες τὴν
 τοῦ κατεχομένου τε ὑπ' αὐτῶν καὶ τελουμένου ψυχὴν
 μεγάλοισι τέλεσι, τὸ μετὰ τοῦτο ἤδη ὕβριν καὶ
 ἀναρχίαν καὶ ἀσωτίαν καὶ ἀναίδειαν λαμπρὰς μετὰ
 πολλοῦ χοροῦ κατάγουσιν ἐστεφανωμένας,
 ἐγκωμιάζοντες καὶ ὑποκοριζόμενοι, ὕβριν μὲν
 εὐπαιδευσίαν καλοῦντες, ἀναρχίαν δὲ ἐλευθερίαν,
 ἀσωτίαν δὲ μεγαλοπρέπειαν, ἀναίδειαν δὲ ἀνδρείαν. ἄρ'
 οὐχ οὕτω πως, ἣν δ' ἐγώ, νέος ὢν μεταβάλλει ἐκ τοῦ
 ἐν ἀναγκαίοις ἐπιθυμίαις τρεφομένου τὴν τῶν μὴ

561A

ἀναγκαίων καὶ ἀνωφελῶν ἡδονῶν ἐλευθέρωσίν τε καὶ ἄνεσιν;

καὶ μάλα γ', ἥ δ' ὅς, ἐναργῶς.

Ζῆ δὴ οἶμαι μετὰ ταῦτα ὁ τοιοῦτος οὐδὲν μᾶλλον εἰς ἀναγκαίους ἢ μὴ ἀναγκαίους ἡδονὰς ἀναλίσκων καὶ χρήματα καὶ πόνους καὶ διατριβάς· ἀλλ' ἐὰν εὐτυχῆς ἦ καὶ μὴ πέρα ἐκβακχευθῇ, ἀλλὰ τι καὶ πρεσβύτερος γενόμενος τοῦ πολλοῦ θορύβου παρελθόντος μέρη τε καταδέξεται τῶν ἐκπεσόντων καὶ τοῖς ἐπεισελθοῦσι μὴ ὅλον ἑαυτὸν ἐνδῶ, εἰς ἴσον δὴ τι καταστήσας τὰς ἡδονὰς διάγει, τῇ παραπιπτούσῃ ἀεὶ ὥσπερ λαχούσῃ τὴν ἑαυτοῦ ἀρχὴν παραδιδούς ἕως ἂν πληρωθῇ, καὶ αὔθις ἄλλη, οὐδεμίαν ἀτιμάζων ἀλλ' ἐξ ἴσου τρέφων.

πάνυ μὲν οὔν.

καὶ λόγον γε, ἣν δ' ἐγώ, ἀληθῆ οὐ προσδεχόμενος οὐδὲ παριεῖς εἰς τὸ φρούριον, ἐάν τις λέγῃ ὡς αἱ μὲν εἰσι τῶν καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν ἐπιθυμιῶν ἡδοναί, αἱ δὲ τῶν πονηρῶν, καὶ τὰς μὲν χρὴ ἐπιτηδεύειν καὶ

τιμᾶν, τὰς δὲ κολάζειν τε καὶ δουλοῦσθαι· ἀλλ' ἐν πᾶσι τούτοις ἀνανεύει τε καὶ ὁμοίας φησὶν ἀπάσας εἶναι καὶ τιμητέας ἐξ ἴσου.

σφόδρα γάρ, ἔφη, οὕτω διακείμενος τοῦτο δοῶ.

οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ διαζῇ τὸ καθ' ἡμέραν οὕτω χαριζόμενος τῇ προσπιπτούσῃ ἐπιθυμίᾳ, τοτὲ μὲν μεθύων καὶ καταυλούμενος, αἴθρις δὲ ὑδροποτῶν καὶ κατισχναινόμενος, τοτὲ δ' αὖ γυμναζόμενος, ἔστιν δ' ὅτε ἀργῶν καὶ πάντων ἀμελῶν, τοτὲ δ' ὡς ἐν φιλοσοφίᾳ διατρίβων. πολλάκις δὲ πολιτεύεται, καὶ ἀναπηδῶν ὅτι ἂν τύχη λέγει τε καὶ πράττει· κἂν ποτέ τινας πολεμικοὺς ζηλώσῃ, ταύτῃ φέρεται, ἢ χρηματιστικούς, ἐπὶ τοῦτ' αὖ. καὶ οὔτε τις τάξις οὔτε ἀνάγκη ἔπεστιν αὐτοῦ τῷ βίῳ, ἀλλ' ἡδύν τε δὴ καὶ ἐλευθέριον καὶ μακάριον καλῶν τὸν βίον τοῦτον χρῆται αὐτῷ διὰ παντός.

παντάπασιν, ἦ δ' ὅς, διελήλυθας βίον ἰσονομικοῦ τινος ἀνδρός.

οἶμαι δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ παντοδαπὸν τε καὶ πλείστων ἡθῶν μεστόν, καὶ τὸν καλόν τε καὶ ποικίλον, ὥσπερ ἐκείνην τὴν πόλιν, τοῦτον τὸν ἄνδρα εἶναι· ὃν πολλοὶ ἂν καὶ πολλαὶ ζηλώσειαν τοῦ βίου, παραδείγματα πολιτειῶν τε καὶ τρόπων πλεῖστα ἐν αὐτῷ ἔχοντα.

οὗτος γάρ, ἔφη, ἔστιν.

562A τί οὖν; τετάχθω ἡμῖν κατὰ δημοκρατίαν ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ, ὡς δημοκρατικὸς ὀρθῶς ἂν προσαγορευόμενος;

τετάχθω, ἔφη.

ἡ καλλίστη δὴ, ἦν δ' ἐγώ, πολιτεία τε καὶ ὁ κάλλιστος ἀνὴρ λοιπὰ ἂν ἡμῖν εἴη διελθεῖν, τυραννίς τε καὶ τύραννος.

κομιδῇ γ', ἔφη.

φέρει δὴ, τίς τρόπος τυραννίδος, ᾧ φίλε ἑταῖρε, γίγνεται; ὅτι μὲν γὰρ ἐκ δημοκρατίας μεταβάλλει σχεδὸν δῆλον.

δῆλον.

562B ἄρ' οὖν τρόπον τινὰ τὸν αὐτὸν ἔκ τε ὀλιγαρχίας δημοκρατία γίγνεται καὶ ἐκ δημοκρατίας τυραννίς;

πῶς;

ὃ προύθεντο, ἦν δ' ἐγώ, ἀγαθόν, καὶ δι' ὃ ἡ ὀλιγαρχία καθίστατο — τοῦτο δ' ἦν πλοῦτος· ἦ γάρ;

ναί.

ἡ πλούτου τοίνυν ἀπληστία καὶ ἡ τῶν ἄλλων ἀμέλεια διὰ χρηματισμὸν αὐτὴν ἀπώλλυ.

ἀληθῆ, ἔφη.

ἄρ' οὖν καὶ ὃ δημοκρατία ὀρίζεται ἀγαθόν, ἡ τούτου ἀπληστία καὶ ταύτην καταλύει;

λέγεις δ' αὐτὴν τί ὀρίζεσθαι;

562C τὴν ἐλευθερίαν, εἶπον. τοῦτο γάρ που ἐν δημοκρατουμένη πόλει ἀκούσαις ἂν ὥς ἔχει τε κάλλιστον καὶ διὰ ταῦτα ἐν μόνη ταύτῃ ἄξιον οἰκεῖν ὅστις φύσει ἐλεύθερος.

λέγεται γὰρ δὴ, ἔφη, καὶ πολὺ τοῦτο τὸ ῥῆμα.

ἄρ' οὖν, ἣν δ' ἐγώ, ὅπερ ἦα νυνδὴ ἐρῶν, ἡ τοῦ
 τοιούτου ἀπληστία καὶ ἡ τῶν ἄλλων ἀμέλεια καὶ
 ταύτην τὴν πολιτείαν μεθίστησιν τε καὶ παρασκευάζει
 τυραννίδος δεηθῆναι;

πῶς; ἔφη.

562D ὅταν οἶμαι δημοκρατουμένη πόλις ἐλευθερίας
 διψήσασα κακῶν οἰνοχόων προστατούντων τύχη, καὶ
 πορρωτέρω τοῦ δέοντος ἀκράτου αὐτῆς μεθυσθῇ, τοὺς
 ἄρχοντας δὴ, ἂν μὴ πάνυ πρᾶοι ᾧσι καὶ πολλὴν
 παρέχωσι τὴν ἐλευθερίαν, κολάζει αἰτιωμένη ὥς
 μιαιρούς τε καὶ ὀλιγαρχικούς.

δρῶσιν γάρ, ἔφη, τοῦτο.

562E τοὺς δέ γε, εἶπον, τῶν ἀρχόντων κατηκόους
 προπηλακίζει ὥς ἐθελοδούλους τε καὶ οὐδὲν ὄντας,
 τοὺς δὲ ἄρχοντας μὲν ἀρχομένοις, ἀρχομένους δὲ
 ἄρχουσιν ὁμοίους ἰδία τε καὶ δημοσία ἐπαινεῖ τε καὶ
 τιμᾷ. ἄρ' οὐκ ἀνάγκη ἐν τοιαύτῃ πόλει ἐπὶ πᾶν τὸ
 τῆς ἐλευθερίας ἶέναι;

πῶς γὰρ οὐ;

καὶ καταδύεσθαι γε, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, εἷς τε τὰς
ιδίας οἰκίας καὶ τελευτᾶν μέχρι τῶν θηρίων τὴν
ἀναρχίαν ἐμφυομένην.

πῶς, ἦ δ' ὅς, τὸ τοιοῦτον λέγομεν;

οἶον, ἔφην, πατέρα μὲν ἐθίζεσθαι παιδὶ ὅμοιον
γίγνεσθαι καὶ φοβεῖσθαι τοὺς υἱεῖς, υἱὸν δὲ πατρί, καὶ
μήτε αἰσχύνεσθαι μήτε δεδιέναι τοὺς γονέας, ἵνα δὴ
ἐλεύθερος ᾖ· μέτοικον δὲ ἀστῶ καὶ ἀστὸν μετοίκῳ
ἐξισοῦσθαι, καὶ ξένον ὡσαύτως.

γίγνεται γὰρ οὕτως, ἔφη.

ταῦτά τε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ σμικρὰ τοιάδε ἄλλα
γίγνεται· διδάσκαλός τε ἐν τῷ τοιούτῳ φοιτητὰς
φοβεῖται καὶ θωπεύει, φοιτηταί τε διδασκάλων
ὀλιγωροῦσιν, οὕτω δὲ καὶ παιδαγωγῶν· καὶ ὅλως οἱ
μὲν νέοι πρεσβυτέροις ἀπεικάζονται καὶ διαμιλλῶνται
καὶ ἐν λόγοις καὶ ἐν ἔργοις, οἱ δὲ γέροντες
συγκαθιέντες τοῖς νέοις εὐτραπελίας τε καὶ
χαριεντισμοῦ ἐμπίμπλονται, μιμούμενοι τοὺς νέους, ἵνα
δὴ μὴ δοκῶσιν ἀηδεῖς εἶναι μηδὲ δεσποτικοί.

πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

τὸ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, ἔσχατον, ὦ φίλε, τῆς ἐλευθερίας τοῦ πλήθους, ὅσον γίγνεται ἐν τῇ τοιαύτῃ πόλει, ὅταν δὴ οἱ ἐωνημένοι καὶ αἱ ἐωνημέναι μηδὲν ἤττον ἐλεύθεροι ὦσι τῶν πριαμένων. ἐν γυναιξὶ δὲ πρὸς ἄνδρας καὶ ἀνδράσι πρὸς γυναῖκας ὅση ἡ ἰσονομία καὶ ἐλευθερία γίγνεται, ὀλίγου ἐπελαθόμεθ' εἰπεῖν.

οὐκοῦν κατ' Αἰσχύλον, ἔφη, «ἐροῦμεν ὅτι νῦν ἦλθ' ἐπὶ στόμα;»

πάνυ γε, εἶπον· καὶ ἔγωγε οὕτω λέγω· τὸ μὲν γὰρ τῶν θηρίων τῶν ὑπὸ τοῖς ἀνθρώποις ὅσω ἐλευθερώτερά ἐστιν ἐνταῦθα ἢ ἐν ἄλλῃ, οὐκ ἂν τις πείθοιτο ἄπειρος. ἀτεχνῶς γὰρ αἱ τε κύνες κατὰ τὴν παροιμίαν οἷαίπερ αἱ δέσποιναι γίνονται τε δὴ καὶ ἵπποι καὶ ὄνοι, πάνυ ἐλευθέρως καὶ σεμνῶς εἰθισμένοι πορεύεσθαι, κατὰ τὰς ὁδοὺς ἐμβάλλοντες τῷ ἀεὶ ἀπαντῶντι, ἐὰν μὴ ἐξίστηται, καὶ τᾶλλα πάντα οὕτω μεστὰ ἐλευθερίας γίγνεται.

τὸ ἐμόν γ', ἔφη, ἐμοὶ λέγεις ὄναρ· αὐτὸς γὰρ εἰς ἀγρὸν πορευόμενος θαμὰ αὐτὸ πάσχω.

τὸ δὲ δὴ κεφάλαιον, ἣν δ' ἐγώ, πάντων τούτων συνηθροισμένων, ἐννοεῖς ὡς ἀπαλὴν τὴν ψυχὴν τῶν πολιτῶν ποιεῖ, ὥστε καὶ ὅτιοῦν δουλείας τις προσφέρηται, ἀγανακτεῖν καὶ μὴ ἀνέχεσθαι; τελευτῶντες γάρ που οἶσθ' ὅτι οὐδὲ τῶν νόμων φροντίζουσιν γεγραμμένων ἢ ἀγράφων, ἵνα δὴ μηδαμῇ μηδεὶς αὐτοῖς ἦ δεσπότης.

καὶ μάλ', ἔφη, οἶδα.

αὕτη μὲν τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, ἡ ἀρχὴ οὕτωςι καλὴ καὶ νεανικὴ, ὅθεν τυραννὶς φύεται, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ.

νεανικὴ δῆτα, ἔφη· ἀλλὰ τί τὸ μετὰ τοῦτο;

ταῦτόν, ἣν δ' ἐγώ, ὅπερ ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ νόσημα ἐγγενόμενον ἀπώλεσεν αὐτήν, τοῦτο καὶ ἐν ταύτῃ πλέον τε καὶ ἰσχυρότερον ἐκ τῆς ἐξουσίας ἐγγενόμενον καταδουλοῦται δημοκρατίαν. καὶ τῷ ὄντι τὸ ἄγαν τι ποιεῖν μεγάλην φιλεῖ εἰς τὸναντίον μεταβολὴν

ἀνταποδιδόναι, ἐν ὥραις τε καὶ ἐν φυτοῖς καὶ ἐν σώμασιν, καὶ δὴ καὶ ἐν πολιτείαις οὐχ ἥκιστα.

εἰκός, ἔφη.

ἢ γὰρ ἄγαν ἐλευθερία ἔοικεν οὐκ εἰς ἄλλο τι ἢ εἰς ἄγαν δουλείαν μεταβάλλειν καὶ ἰδιώτη καὶ πόλει.

εἰκὸς γάρ.

εἰκότως τοίνυν, εἶπον, οὐκ ἐξ ἄλλης πολιτείας τυραννὶς καθίσταται ἢ ἐκ δημοκρατίας, ἐξ οἷμαι τῆς ἀκροτάτης ἐλευθερίας δουλεία πλείστη τε καὶ ἀγριωτάτη.

ἔχει γάρ, ἔφη, λόγον.

ἀλλ' οὐ τοῦτ' οἷμαι, ἦν δ' ἐγώ, ἡρώτας, ἀλλὰ ποῖον νόσημα ἐν ὀλιγαρχία τε φύμενον ταῦτόν καὶ ἐν δημοκρατία δουλοῦται αὐτήν.

ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις.

ἐκεῖνο τοίνυν, ἔφην, ἔλεγον τὸ τῶν ἀργῶν τε καὶ δαπανηρῶν ἀνδρῶν γένος, τὸ μὲν ἀνδρειότατον

ἡγούμενον αὐτῶν, τὸ δ' ἀνανδρότερον ἐπόμενον· οὓς δὴ ἀφομοιοῦμεν κηφῆσι, τοὺς μὲν κέντρα ἔχουσι, τοὺς δὲ ἀκέντροις.

καὶ ὀρθῶς γ', ἔφη.

τούτω τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, ταραττετον ἐν πάσῃ πολιτείᾳ ἐγγιγνομένῳ, οἷον περὶ σῶμα φλέγμα τε καὶ χολή· ὥ δὴ καὶ δεῖ τὸν ἀγαθὸν ἰατρόν τε καὶ νομοθέτην πόλεως μὴ ἥττον ἢ σοφὸν μελιττουργὸν πόρρωθεν εὐλαβεῖσθαι, μάλιστα μὲν ὅπως μὴ ἐγγενήσεσθον, ἂν δὲ ἐγγένησθον, ὅπως ὅτι τάχιστα σὺν αὐτοῖσι τοῖς κηρίοις ἐκτετμήσεσθον.

ναὶ μὰ Δία, ἣ δ' ὅς, παντάπασί γε.

ᾧδε τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, λάβωμεν, ἵν' εὐκρινέστερον ἴδωμεν ὃ βουλόμεθα.

πῶς;

τριχῇ διαστησώμεθα τῷ λόγῳ δημοκρατουμένην πόλιν, ὥσπερ οὖν καὶ ἔχει. ἐν μὲν γάρ που τὸ τοιοῦτον

γένος ἐν αὐτῇ ἐμφύεται δι' ἐξουσίαν οὐκ ἔλαπτον ἢ ἐν τῇ ὀλιγαρχουμένη.

ἔστιν οὕτω.

πολὺ δέ γε δριμύτερον ἐν ταύτῃ ἢ ἐν ἐκείνῃ.

πῶς;

ἐκεῖ μὲν διὰ τὸ μὴ ἔντιμον εἶναι, ἀλλ' ἀπελαύνεσθαι τῶν ἀρχῶν, ἀγύμναστον καὶ οὐκ ἐρρωμένον γίγνεται· ἐν δημοκρατίᾳ δὲ τοῦτό που τὸ προεστὸς αὐτῆς, ἐκτὸς ὀλίγων, καὶ τὸ μὲν δριμύτατον αὐτοῦ λέγει τε καὶ πράττει, τὸ δ' ἄλλο περὶ τὰ βήματα προσίζον βομβεῖ τε καὶ οὐκ ἀνέχεται τοῦ ἄλλα λέγοντος, ὥστε πάντα ὑπὸ τοῦ τοιούτου διοικεῖται ἐν τῇ τοιαύτῃ πολιτείᾳ χωρὶς τινων ὀλίγων.

μάλα γε, ἥ δ' ὅς.

ἄλλο τοίνυν τοιόνδε ἀεὶ ἀποκρίνεται ἐκ τοῦ πλήθους.

τὸ ποῖον;

χρηματιζομένων που πάντων, οἱ κοσμιώτατοι φύσει
ὥς τὸ πολὺ πλουσιώτατοι γίνονται.

εἰκός.

πλεῖστον δὴ οἶμαι τοῖς κηφῆσι μέλι καὶ
εὐπορώτατον ἐντεῦθεν βλίστει.

πῶς γὰρ ἂν, ἔφη, παρὰ γε τῶν σμικρὰ ἐχόντων τις
βλίσσειεν;

πλούσιοι δὴ οἶμαι οἱ τοιοῦτοι καλοῦνται κηφῆνων
βοτάνη.

σχεδὸν τι, ἔφη.

565A δῆμος δ' ἂν εἴη τρίτον γένος, ὅσοι αὐτουργοί τε καὶ
ἀπράγμονες, οὐ πάνυ πολλὰ κεκτημένοι· ὁ δὲ
πλεῖστόν τε καὶ κυριώτατον ἐν δημοκρατία ὅτανπερ
ἀθροισθῇ.

ἔστιν γάρ, ἔφη· ἀλλ' οὐ θαμὰ ἐθέλει ποιεῖν τοῦτο,
ἐὰν μὴ μέλιτός τι μεταλαμβάνη.

οὐκοῦν μεταλαμβάνει, ἣν δ' ἐγώ, αἰεί, καθ' ὅσον
 δύνανται οἱ προεστῶτες, τοὺς ἔχοντας τὴν οὐσίαν
 ἀφαιρούμενοι, διανέμοντες τῷ δήμῳ, τὸ πλεῖστον αὐτοὶ
 ἔχουν.

565B

μεταλαμβάνει γὰρ οὖν, ἣ δ' ὅς, οὕτως.

ἀναγκάζονται δὴ οἶμαι ἀμύνεσθαι, λέγοντές τε ἐν
 τῷ δήμῳ καὶ πράττοντες ὅπῃ δύνανται, οὗτοι ὦν
 ἀφαιροῦνται.

πῶς γὰρ οὐ;

αἰτίαν δὴ ἔσχον ὑπὸ τῶν ἐτέρων, καὶ μὴ ἐπιθυμῶσι
 νεωτερίζειν, ὥς ἐπιβουλεύουσι τῷ δήμῳ καὶ εἰσιν
 ὀλιγαρχικοί.

τί μήν;

565C

οὐκοῦν καὶ τελευτῶντες, ἐπειδὴν ὁρῶσι τὸν δῆμον,
 οὐχ ἐκόντα ἀλλ' ἀγνοήσαντά τε καὶ ἐξαπατηθέντα
 ὑπὸ τῶν διαβαλλόντων, ἐπιχειροῦντα σφᾶς ἀδικεῖν,
 τότε ἤδη, εἴτε βούλονται εἴτε μή, ὥς ἀληθῶς

ὀλιγαρχικοὶ γίνονται, οὐχ ἐκόντες, ἀλλὰ καὶ τοῦτο τὸ κακὸν ἐκεῖνος ὁ κηφὴν ἐντίκτει κεντῶν αὐτούς.

κομιδῇ μὲν οὔν.

εἰσαγγελίαι δὴ καὶ κρίσεις καὶ ἀγῶνες περὶ ἀλλήλων γίνονται.

καὶ μάλα.

οὐκοῦν ἓνα τινὰ ἀεὶ δῆμος εἶωθεν διαφερόντως προΐστασθαι ἑαυτοῦ, καὶ τοῦτον τρέφειν τε καὶ αὔξειν μέγαν;

εἶωθε γάρ.

τοῦτο μὲν ἄρα, ἣν δ' ἐγώ, δῆλον, ὅτι, ὅταν περ φύηται τύραννος, ἐκ προστατικῆς ῥίξης καὶ οὐκ ἄλλοθεν ἐκβλαστάνει.

καὶ μάλα δῆλον.

τίς ἀρχὴ οὔν μεταβολῆς ἐκ προστατοῦ ἐπὶ τύραννον; ἢ δῆλον ὅτι ἐπειδὰν ταῦτόν ἄρξηται δοῦν ὁ

προστάτης τῷ ἐν τῷ μύθῳ ὃς περὶ τὸ ἐν Ἀρκαδία τὸ τοῦ Διὸς τοῦ Λυκαίου ἱερὸν λέγεται;

τίς; ἔφη.

ὥς ἄρα ὁ γευσάμενος τοῦ ἀνθρωπίνου σπλάγχνου, ἐν ἄλλοις ἄλλων ἱερείων ἐνὸς ἐγκατατετμημένου, ἀνάγκη δὴ τούτῳ λύκῳ γενέσθαι. ἢ οὐκ ἀκήκοας τὸν λόγον;

ἔγωγε.

ἄρ' οὖν οὕτω καὶ ὃς ἂν δήμου προεστώς, λαβὼν σφόδρα πειθόμενον ὄχλον, μὴ ἀπόσχηται ἐμφυλίου αἵματος, ἀλλ' ἀδίκως ἐπαιτιώμενος, οἷα δὴ φιλοῦσιν, εἰς δικαστήρια ἄγων μισαιφονῇ, βίον ἀνδρὸς ἀφανίζων, γλώττη τε καὶ στόματι ἀνοσίῳ γεύόμενος φόνου συγγενοῦς, καὶ ἀνδρηλατῇ καὶ ἀποκτεινύῃ καὶ ὑποσημαίνῃ χρεῶν τε ἀποκοπὰς καὶ γῆς ἀναδασμόν, ἄρα τῷ τοιούτῳ ἀνάγκη δὴ τὸ μετὰ τοῦτο καὶ εἴμαρται ἢ ἀπολωλέναι ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἢ τυραννεῖν καὶ λύκῳ ἐξ ἀνθρώπου γενέσθαι;

πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη.

οὗτος δὴ, ἔφην, ὁ στασιάζων γίγνεται πρὸς τοὺς ἔχοντας τὰς οὐσίας.

οὗτος.

ἄρ' οὖν ἐκπесὼν μὲν καὶ κατελθὼν βία τῶν ἐχθρῶν τύραννος ἀπειργασμένος κατέρχεται;

δῆλον.

ἐὰν δὲ ἀδύνατοι ἐκβάλλειν αὐτὸν ᾧσιν ἢ ἀποκτεῖναι διαβάλλοντες τῇ πόλει, βιαίῳ δὴ θανάτῳ ἐπιβουλεύουσιν ἀποκτεινύναι λάθρα.

φιλεῖ γοῦν, ἥ δ' ὅς, οὕτω γίγνεσθαι.

τὸ δὴ τυραννικὸν αἶτημα τὸ πολυθρύλητον ἐπὶ τούτῳ πάντες οἱ εἰς τοῦτο προβεβηκότες ἐξευρίσκουσιν, αἰτεῖν τὸν δῆμον φύλακὰς τινὰς τοῦ σώματος, ἵνα σῶς αὐτοῖς ἦ ὁ τοῦ δήμου βοηθός.

καὶ μάλ', ἔφη.

διδόασι δὴ οἷμαι δείσαντες μὲν ὑπὲρ ἐκείνου, θαρρήσαντες δὲ ὑπὲρ ἑαυτῶν.

καὶ μάλα.

οὐκοῦν τοῦτο ὅταν ἴδῃ ἀνὴρ χρήματα ἔχων καὶ μετὰ τῶν χρημάτων αἰτίαν μισόδημος εἶναι, τότε δὴ οὗτος, ὧ ἐταῖρε, κατὰ τὸν Κροίσῳ γενόμενον χρησμόν —

. . . πολυψήφιστα παρ' Ἑρμόν

φεύγει, οὐδὲ μένει, οὐδ' αἰδεῖται κακὸς εἶναι.

οὐ γὰρ ἄν, ἔφη, δεύτερον αὖθις αἰδεσθεῖν.

ὁ δέ γε οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, καταληφθεὶς θανάτῳ δίδοται.

ἀνάγκη.

ὁ δὲ δὴ προστάτης ἐκεῖνος αὐτὸς δῆλον δὴ ὅτι μέγας μεγαλωστί οὐ κεῖται, ἀλλὰ καταβαλὼν ἄλλους πολλοὺς ἔστηκεν ἐν τῷ δίφρῳ τῆς πόλεως, τύραννος ἀντὶ προστάτου ἀποτετελεσμένος.

τί δ' οὐ μέλλει; ἔφη.

διέλθωμεν δὴ τὴν εὐδαιμονίαν, ἣν δ' ἐγώ, τοῦ τε ἀνδρὸς καὶ τῆς πόλεως, ἐν ἣ ἂν ὁ τοιοῦτος βροτὸς ἐγγένηται;

πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, διέλθωμεν.

ἄρ' οὖν, εἶπον, οὐ ταῖς μὲν πρώταις ἡμέραις τε καὶ χρόνῳ προσγελᾷ τε καὶ ἀσπάζεταιται πάντας, ᾧ ἂν περιτυγχάνη, καὶ οὔτε τύραννός φησιν εἶναι ὑπισχνεῖται τε πολλὰ καὶ ἰδία καὶ δημοσία, χρεῶν τε ἡλευθέρωσε καὶ γῆν διένειμε δήμῳ τε καὶ τοῖς περὶ ἑαυτὸν καὶ πᾶσιν ἰλεώς τε καὶ πρᾶος εἶναι προσποιεῖται;

ἀνάγκη, ἔφη.

ὅταν δέ γε οἶμαι πρὸς τοὺς ἔξω ἐχθροὺς τοῖς μὲν καταλλαγῇ, τοὺς δὲ καὶ διαφθείρῃ, καὶ ἡσυχία ἐκείνων γένηται, πρῶτον μὲν πολέμους τινὰς αἰεὶ κινεῖ, ἵν' ἐν χρεῖα ἡγεμόνος ὁ δῆμος ᾗ.

εἰκός γε.

567A

οὐκοῦν καὶ ἵνα χρήματα εἰσφέρουντες πένητες
 γιγνόμενοι πρὸς τῷ καθ' ἡμέραν ἀναγκάζονται εἶναι
 καὶ ἥττον αὐτῷ ἐπιβουλεύωσι;

δῆλον.

καὶ ἂν γέ τινας οἶμαι ὑποπτεύῃ ἐλεύθερα
 φρονήματα ἔχοντας μὴ ἐπιτρέψειν αὐτῷ ἄρχειν, ὅπως
 ἂν τούτους μετὰ προφάσεως ἀπολλύῃ ἐνδοὺς τοῖς
 πολεμίοις; τούτων πάντων ἔνεκα τυράννω αἰὲ ἀνάγκη
 πόλεμον ταράττειν;

ἀνάγκη.

567B

ταῦτα δὴ ποιοῦντα ἔτοιμον μᾶλλον ἀπεχθάνεσθαι
 τοῖς πολίταις;

πῶς γὰρ οὔ;

οὐκοῦν καὶ τινας τῶν συγκαταστησάντων καὶ ἐν
 δυνάμει ὄντων παρρησιάζεσθαι καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ
 πρὸς ἀλλήλους, ἐπιπλήττοντας τοῖς γιγνομένοις, οἳ ἂν
 τυγχάνωσιν ἀνδρικώτατοι ὄντες;

εἰκός γε.

ὑπεξαιρεῖν δὴ τούτους πάντας δεῖ τὸν τύραννον, εἰ μέλλει ἄρξαι, ἕως ἂν μήτε φίλων μήτ' ἐχθρῶν λίπη μηδένα ὅτου τι ὄφελος.

δῆλον.

ὁξέως ἄρα δεῖ ὁρᾶν αὐτὸν τίς ἀνδρεῖος, τίς μεγαλόφρων, τίς φρόνιμος, τίς πλούσιος· καὶ οὕτως εὐδαίμων ἐστίν, ὥστε τούτοις ἅπασιν ἀνάγκη αὐτῷ, εἴτε βούλεται εἴτε μή, πολεμῖω εἶναι καὶ ἐπιβουλεύειν, ἕως ἂν καθήρῃ τὴν πόλιν.

καλὸν γε, ἔφη, καθαρόν.

ναί, ἦν δ' ἐγώ, τὸν ἐναντίον ἢ οἱ ἰατροὶ τὰ σώματα· οἱ μὲν γὰρ τὸ χεῖριστον ἀφαιροῦντες λείπουν τὸ βέλτιστον, ὁ δὲ τὸν ἐναντίον.

ὥς ἔοικε γάρ, αὐτῷ, ἔφη, ἀνάγκη, εἴπερ ἄρξει.

ἐν μακαρίᾳ ἄρα, εἶπον ἐγώ, ἀνάγκη δέδεται, ἢ προστάττει αὐτῷ ἢ μετὰ φαύλων τῶν πολλῶν οἰκεῖν, καὶ ὑπὸ τούτων μισούμενον, ἢ μὴ ζῆν.

ἐν τοιαύτῃ, ἦ δ' ὅς.

ἄρ' οὖν οὐχὶ ὅσῳ ἂν μᾶλλον τοῖς πολίταις
ἀπεχθάνηται ταῦτα δοῶν, τοσούτῳ πλειόνων καὶ
πιστοτέρων δορυφόρων δεήσεται;

πῶς γὰρ οὐ;

τίνες οὖν οἱ πιστοί; καὶ πόθεν αὐτοὺς
μεταπέμψεται;

αὐτόματοι, ἔφη, πολλοὶ ἥξουσι πετόμενοι, ἐὰν τὸν
μισθὸν δίδῃ.

κηφῆνας, ἦν δ' ἐγώ, νῆ τὸν κύνα, δοκεῖς αὖ τινάς
μοι λέγειν ξενικούς τε καὶ παντοδαπούς.

ἀληθῆ γάρ, ἔφη, δοκῶ σοι.

τίς δὲ αὐτόθεν; ἄρ' οὐκ ἂν ἐθελήσειεν —

πῶς;

τοὺς δούλους ἀφελόμενος τοὺς πολίτας,
ἐλευθερώσας, τῶν περὶ ἑαυτὸν δορυφόρων ποιήσασθαι.

σφόδρα γ', ἔφη· ἐπεὶ τοι καὶ πιστότατοι αὐτῷ οὗτοί
εἰσιν.

568A ἥ μακάριον, ἥν δ' ἐγώ, λέγεις τυράννου χρῆμα, εἰ
τοιούτοις φίλοις τε καὶ πιστοῖς ἀνδράσι χρῆται, τοὺς
προτέρους ἐκείνους ἀπολέσας.

ἀλλὰ μήν, ἔφη, τοιούτοις γε χρῆται.

καὶ θαυμάζουσι δὴ, εἶπον, οὗτοι οἱ ἐταῖροι αὐτὸν
καὶ σύνεισιν οἱ νέοι πολῖται, οἱ δ' ἐπικεῖς μισοῦσί τε
καὶ φεύγουσι;

τί δ' οὐ μέλλουσιν;

οὐκ ἐτός, ἥν δ' ἐγώ, ἥ τε τραγωδία ὅλως σοφὸν
δοκεῖ εἶναι καὶ ὁ Εὐριπίδης διαφέρων ἐν αὐτῇ.

τί δὴ;

568B ὅτι καὶ τοῦτο πυκνῆς διανοίας ἐχόμενον ἐφθέγγατο,
ὥς ἄρα «σοφοὶ τύραννοί» εἰσι «τῶν σοφῶν συνουσία.»
καὶ ἔλεγε δῆλον ὅτι τούτους εἶναι τοὺς σοφοὺς οἷς
σύνεστιν.

καὶ ὥς ἰσόθεόν γ', ἔφη, τὴν τυραννίδα ἐγκωμιάζει,
καὶ ἕτερα πολλά, καὶ οὗτος καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταί.

τοιγάρτοι, ἔφην, ἅτε σοφοὶ ὄντες οἱ τῆς τραγωδίας ποιηταὶ συγγιγνώσκουσιν ἡμῖν τε καὶ ἐκείνοις ὅσοι ἡμῶν ἐγγὺς πολιτεύονται, ὅτι αὐτοὺς εἰς τὴν πολιτείαν οὐ παραδεξόμεθα ἅτε τυραννίδος ὑμνητάς.

οἶμαι ἔγωγ', ἔφη, συγγιγνώσκουσιν ὅσοιπέρ γε αὐτῶν κομψοί.

εἰς δέ γε οἶμαι τὰς ἄλλας περιόντες πόλεις, συλλέγοντες τοὺς ὄχλους, καλὰς φωνὰς καὶ μεγάλας καὶ πιθανὰς μισθωσάμενοι, εἰς τυραννίδας τε καὶ δημοκρατίας ἔλκουσι τὰς πολιτείας.

μάλα γε.

οὐκοῦν καὶ προσέτι τούτων μισθοὺς λαμβάνουσι καὶ τιμῶνται, μάλιστα μὲν, ὥσπερ τὸ εἶκός, ὑπὸ τυράννων, δεύτερον δὲ ὑπὸ δημοκρατίας· ὅσῳ δ' ἂν ἄνωτέρῳ ἴωσιν πρὸς τὸ ἄναντες τῶν πολιτειῶν, μᾶλλον ἀπαγορεύει αὐτῶν ἢ τιμή, ὥσπερ ὑπὸ ἄσθματος ἀδυνατοῦσα πορεύεσθαι.

πάνυ μὲν οὖν.

ἀλλὰ δὴ, εἶπον, ἐνταῦθα μὲν ἐξέβημεν· λέγωμεν δὲ πάλιν ἐκεῖνο τὸ τοῦ τυράννου στρατόπεδον, τὸ καλόν τε καὶ πολὺ καὶ ποικίλον καὶ οὐδέποτε ταῦτόν, πόθεν θρέψεται.

δῆλον, ἔφη, ὅτι, ἐάν τε ἱερὰ χρήματα ἢ ἐν τῇ πόλει, ταῦτα ἀναλώσει, ὅποι ποτὲ ἂν αἰὲ ἐξαρκῇ τὰ τῶν ἀποδομένων, ἐλάττους εἰσφορὰς ἀναγκάζων τὸν δῆμον εἰσφέρειν.

568E

τί δ' ὅταν δὴ ταῦτα ἐπιλίπη;

δῆλον, ἔφη, ὅτι ἐκ τῶν πατρώων θρέψεται αὐτός τε καὶ οἱ συμπόται τε καὶ ἐταῖροι καὶ ἐταῖραι.

μανθάνω, ἦν δ' ἐγώ· ὅτι ὁ δῆμος ὁ γεννήσας τὸν τύραννον θρέψει αὐτόν τε καὶ ἐταίρους.

πολλὴ αὐτῷ, ἔφη, ἀνάγκη.

πῶς λέγεις; εἶπον· ἐὰν δὲ ἀγανακτῇ τε καὶ λέγῃ ὁ δῆμος ὅτι οὔτε δίκαιον τρέφεσθαι ὑπὸ πατρὸς ὑὸν ἡβῶντα, ἀλλὰ τοῦναντίον ὑπὸ ὑέος πατέρα, οὔτε τούτου αὐτὸν ἔνεκα ἐγέννησέν τε καὶ κατέστησεν, ἵνα,

569A

ἐπειδὴ μέγας γένοιτο, τότε αὐτὸς δουλεύων τοῖς αὐτοῦ
 δούλοις τρέφοι ἐκεῖνόν τε καὶ τοὺς δούλους μετὰ
 συγκλύδων ἄλλων, ἀλλ' ἵνα ἀπὸ τῶν πλουσίων τε
 καὶ καλῶν κἀγαθῶν λεγομένων ἐν τῇ πόλει
 ἐλευθερωθεῖη ἐκείνου προστάντος, καὶ νῦν κελεύει
 ἀπιέναι ἐκ τῆς πόλεως αὐτόν τε καὶ τοὺς ἐταίρους,
 ὥσπερ πατὴρ ὑὸν ἐξ οἰκίας μετὰ ὀχληρῶν συμποτῶν
 ἐξελαύνων;

569B γνώσεταιί γε, νῆ Δία, ἥ δ' ὅς, τότ' ἤδη ὁ δῆμος
 οἶος οἶον θρέμμα γεννῶν ἡσπάζετό τε καὶ ἠϋξεν, καὶ
 ὅτι ἀσθενέστερος ὢν ἰσχυροτέρους ἐξελαύνει.

πῶς, ἥν δ' ἐγώ, λέγεις; τολμήσει τὸν πατέρα
 βιάζεσθαι, κἂν μὴ πεῖθεται, τύπτειν ὁ τύραννος;

ναί, ἔφη, ἀφελόμενός γε τὰ ὄπλα.

569C πατραλοίαν, ἥν δ' ἐγώ, λέγεις τύραννον καὶ
 χαλεπὸν γηροτρόφον, καὶ ὥς ἔοικε τοῦτο δὴ
 ὁμολογουμένη ἂν ἤδη τυραννὶς εἴη, καί, τὸ λεγόμενον,
 ὁ δῆμος φεύγων ἂν καπνὸν δουλείας ἐλευθέρων εἰς πῦρ
 δούλων δεσποτείας ἂν ἐμπεπτωκὼς εἴη, ἀντὶ τῆς

πολλῆς ἐκείνης καὶ ἀκαίρου ἐλευθερίας τὴν
χαλεπωτάτην τε καὶ πικροτάτην δούλων δουλείαν
μεταμπισχόμενος.

καὶ μάλα, ἔφη, ταῦτα οὕτω γίγνεται.

τί οὖν; εἶπον· οὐκ ἐμμελῶς ἡμῖν εἰρήσεται, ἐὰν
φῶμεν ἱκανῶς διεληλυθέναι ὥς μεταβαίνει τυραννὶς ἐκ
δημοκρατίας, γενομένη τε οἷα ἐστίν;

πάνυ μὲν οὖν ἱκανῶς, ἔφη.